

Technische nota

Werkbaar werk in sectoren: 2010
Indicatoren voor de kwaliteit van de arbeid voor
werknemers voor 12 sectoren

Brussel, april 2011

Technische nota's verstrekken bijkomende en gedetailleerde informatie uit de werkbaarheidsmonitor over een specifiek thema. Technische nota's zijn enkel op de website beschikbaar.

Meer resultaten van de werkbaarheidsmonitor zijn te raadplegen en downloaden op de website www.serv.be/werkbaarwerk

Inhoud

Inleiding	4
1. Gehanteerde methodologie en leeswijze	5
2. Sectorprofiel voedingsindustrie - werknemers	9
2.1. De werkbaarheidsindicatoren voedingsindustrie 2010	9
2.2. De risico-indicatoren voedingsindustrie 2010.....	11
2.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren voedingsindustrie 2004-2010	13
2.4. Evolutie risico-indicatoren voedingsindustrie 2004-2010	14
3. Sectorprofiel chemische industrie - werknemers	15
3.1. De werkbaarheidsindicatoren chemische industrie 2010	15
3.2. De risico-indicatoren chemische industrie 2010.....	17
3.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren chemische industrie 2004-2010.....	19
3.4. Evolutie risico-indicatoren chemische industrie 2004-2010.....	20
4. Sectorprofiel metaalindustrie - werknemers	21
4.1. De werkbaarheidsindicatoren metaalindustrie 2010.....	21
4.2. De risico-indicatoren metaalindustrie 2010	23
4.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren metaalindustrie 2004-2010	25
4.4. Evolutie risico-indicatoren metaalindustrie 2004-2010.....	26
5. Sectorprofiel bouwsector - werknemers	27
5.1. De werkbaarheidsindicatoren bouwsector 2010.....	27
5.2. De risico-indicatoren bouwsector 2010	29
5.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren bouwsector 2004-2010	31
5.4. Evolutie risico-indicatoren bouwsector 2004-2010.....	32
6. Sectorprofiel groot- en kleinhandel - werknemers	33
6.1. De werkbaarheidsindicatoren groot- en kleinhandel 2010	33
6.2. De risico-indicatoren groot- en kleinhandel 2010	35
6.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren groot- en kleinhandel 2004-2010.....	37
6.4. Evolutie risico-indicatoren groot- en kleinhandel 2004-2010.....	38
7. Sectorprofiel transportsector - werknemers	39
7.1. De werkbaarheidsindicatoren transportsector 2010.....	39
7.2. De risico-indicatoren transportsector 2010.....	41
7.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren transportsector 2004-2010	43

7.4. Evolutie risico-indicatoren transportsector 2004-2010	44
8. Sectorprofiel post- en telecommunicatiesector - werknemers	45
8.1. De werkbaarheidsindicatoren post- en telecommunicatiesector 2010	45
8.2. De risico-indicatoren post- en telecommunicatiesector 2010	47
9. Sectorprofiel financiële sector dienstverlening- werknemers	51
9.1. De werkbaarheidsindicatoren financiële sector 2010	51
9.2. De risico-indicatoren financiële sector 2010	53
9.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren financiële sector 2004-2010	55
9.4. Evolutie risico-indicatoren financiële sector 2004-2010	56
10. Sectorprofiel zakelijke dienstverlening- werknemers	57
10.1. De werkbaarheidsindicatoren zakelijke dienstverlening 2010	57
10.2. De risico-indicatoren zakelijke dienstverlening 2010	59
10.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren zakelijke dienstverlening 2004-2010	61
10.4. Evolutie risico-indicatoren zakelijke dienstverlening 2004-2010	62
11. Sectorprofiel openbaar bestuur- werknemers	63
11.1. De werkbaarheidsindicatoren openbaar bestuur 2010	63
11.2. De risico-indicatoren openbaar bestuur 2010	65
11.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren openbaar bestuur 2004-2010	67
11.4. Evolutie risico-indicatoren openbaar bestuur 2004-2010	68
12. Sectorprofiel gezondheids- en welzijnszorg- werknemers	69
12.1. De werkbaarheidsindicatoren gezondheids- en welzijnszorg 2010	69
12.2. De risico-indicatoren gezondheids- en welzijnszorg 2010	71
12.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren gezondheids- en welzijnszorg 2004-2010	73
12.4. Evolutie risico-indicatoren gezondheids- en welzijnszorg 2004-2010	74
13. Sectorprofiel onderwijssector- werknemers	75
13.1. De werkbaarheidsindicatoren onderwijssector 2010	75
13.2. De risico-indicatoren onderwijssector 2010	77
13.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren onderwijssector 2004-2010	79
13.4. Evolutie risico-indicatoren onderwijssector 2004-2010	80
Literatuurlijst	81

Inleiding

Deze nota rapporteert de resultaten van de meting van de Vlaamse werkbaarheidsmonitor 2010 voor de werknemers voor 12 sectoren:

- vier industriële sectoren: voedingsindustrie, chemische industrie, metaalindustrie, bouwsector;
- vijf sectoren uit de profit diensten: groot- en kleinhandel, transport, post en telecommunicatie, financiële sector, zakelijke dienstverlening;
- drie sectoren uit de socio-profit diensten: openbaar bestuur, onderwijssector, gezondheids- en welzijnszorg.

De nota verstrekt aan de geïnteresseerde lezer de methodologische basis voor de sectorprofielen¹ die voor deze sectoren werden opgemaakt. Centraal staat de evolutie van de vier werkbaarheidsindicatoren (psychische vermoeidheid, welbevinden in het werk, leermogelijkheden en werk-privé-balans) en de zes risico-indicatoren (werkdruk, emotionele belasting, taakvariatie, autonomie, relatie directe leiding en arbeidsomstandigheden).

Voorliggende nota is opgedeeld in dertien delen. Het eerste deel beschrijft de methodiek die voor de analyse van de individuele sectoren werd gehanteerd. Daarna volgt één deel per sector. Hierin worden voor 2010 de werkbaarheids- en de risico-indicatoren getoetst op het verschil met het gemiddelde voor Vlaanderen. Per sector wordt ook grafisch een synthetisch overzicht gemaakt van de verschillen tussen 2004 en 2010.

¹ De sectorprofielen kan de lezer gratis downloaden op de website www.serv.be/werkbaarwerk

1. Gehanteerde methodologie en leeswijze

Voor een overzicht van de methodologie die voor de werkbaarheidsmonitor werd gehanteerd verwijzen we naar de methodologische nota (Bourdeaud'hui, R., 2010) en informatiedossier wat maakt werk werkbaar? (Bourdeaud'hui, R., 2009) beschikbaar op de website www.serv.be/werkbaarwerk.

In deze nota presenteren we het werkbaarheidsprofiel voor de Vlaamse werknemers uit twaalf sectoren op basis van een vergelijking met het Vlaams gemiddelde. Voor de meeste van de bevraagde sectoren beschikken we over voldoende waarnemingen (> 300) om een specifieke sectoranalyse te kunnen uitvoeren². Voor de sectoren textiel en confectie en horeca duikt in 2010 het aantal waarnemingen onder de 200, vandaar dat voor deze sectoren in tegenstelling tot 2004 en 2007 geen afzonderlijk sector dossier wordt opgemaakt. Voor de sector van de post- en de telecommunicatie en de voeding ligt het aantal waarnemingen tussen de 200 en de 300. De bekomen resultaten voor deze sectoren moeten met de nodige omzichtigheid en indicatief worden bekeken. De procedure voor significantietoetsing behoedt ons echter voor ongeoorloofde conclusies.

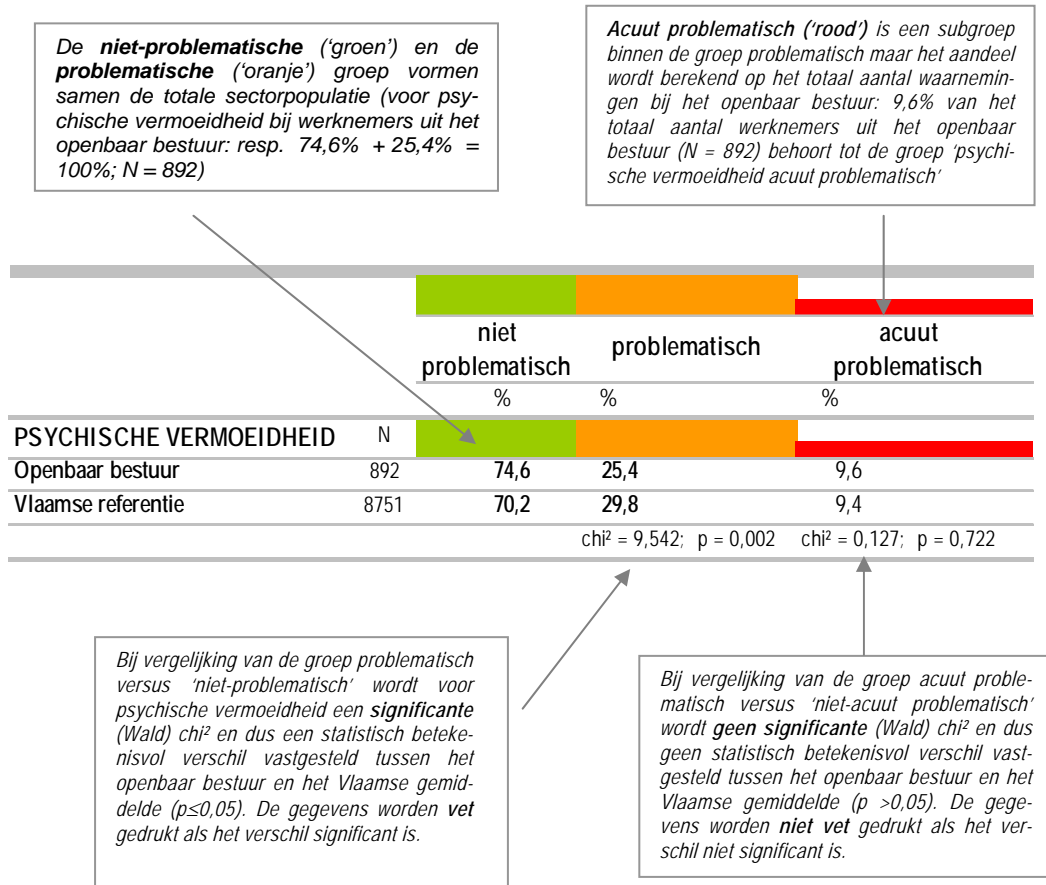
Om sectoren te vergelijken op het vlak van werkbaarheids- en risico-indicatoren zetten we elke sector af tegen het (ongewogen) Vlaamse gemiddelde. De gehanteerde techniek voor verschiltoetsing is gebaseerd op effectcoderingen, logistische regressie en de berekening van de bijhorende (Wald) chi-kwadraten. Deze procedure vermijdt cumulatie van fouten door herhaald afhankelijk toetsen, corrigeert voor sterk afwijkende indicatorscores voor omvangrijke sectoren (grote sectoren wegen niet meer dan kleine sectoren), garandeert correcte vergelijkingen en laat reële verschillen tussen de sectoren aan de oppervlakte komen.

We presenteren de gegevens eerst in tabelvorm zoals beschreven in de leeswijzer in onderstaande tabel: voor elke sector wordt voor 2010 voor elk van de vier werkbaarheidsindicatoren en de zes risico-indicatoren berekend welk aandeel van die deelpopulatie tot de niet problematische, tot de problematische en tot de acuut problematische groep behoort. Er wordt nagegaan of deze score afwijkt van het Vlaamse gemiddelde³. Wanneer de sectorscore afwijkt van deze gemiddelden (de gemeten percentageverschillen blijken statistisch significant ($\alpha=0,05$)), mogen we ervan uitgaan dat de sector op zich een rol speelt in de risico's die werknemers lopen om al dan niet in de (acute) probleemgroep terecht te komen.

² In de aanbevelingen van het VIONA-expertenrapport (Van Ruysseveldt, 2002) wordt een steekproefomvang van 300 eenheden als minimum voor de deelpopulaties vooropgesteld.

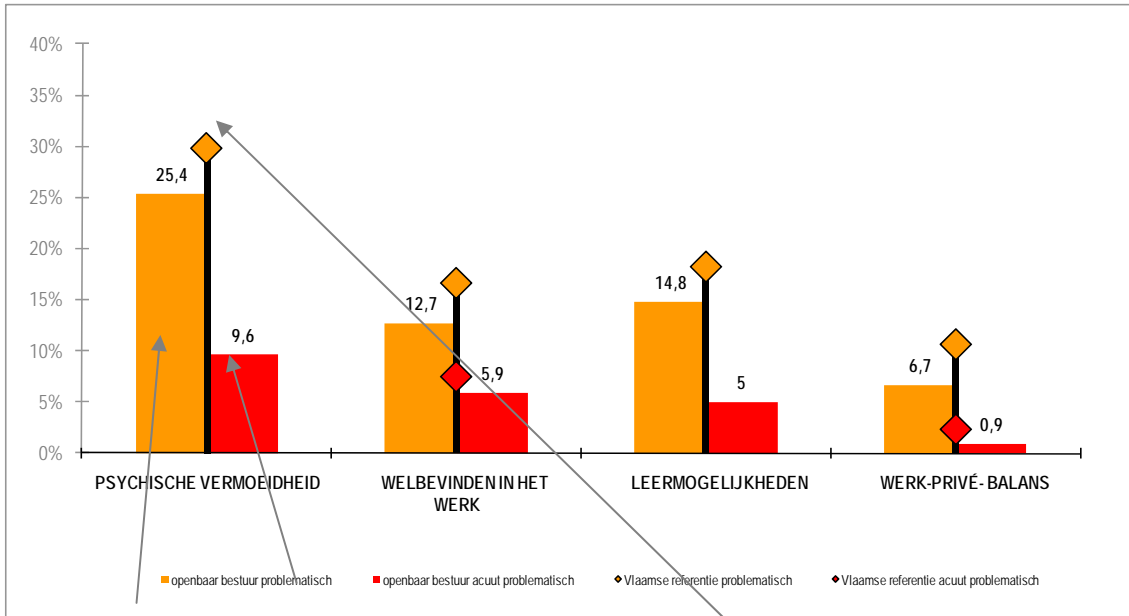
³ Voor een analoge analyse van de gegevens van 2004 (vergelijking van de sector met het Vlaamse gemiddelde) verwijzen we naar Bourdeaud'hui, 2004

Tabel 1: Leeswijzer werkbaarheidsprofiel sectoren (voorbeeld openbaar bestuur)

De bevindingen uit de bovenstaande tabel worden voor de verschillen met het Vlaamse gemiddelde ook grafisch voorgesteld⁴. Onderstaande figuur geeft hiervoor de leeswijzer:

Figuur 1: Leeswijzer werkbaarheidsindicatoren 2010 (voorbeeld het openbaar bestuur)

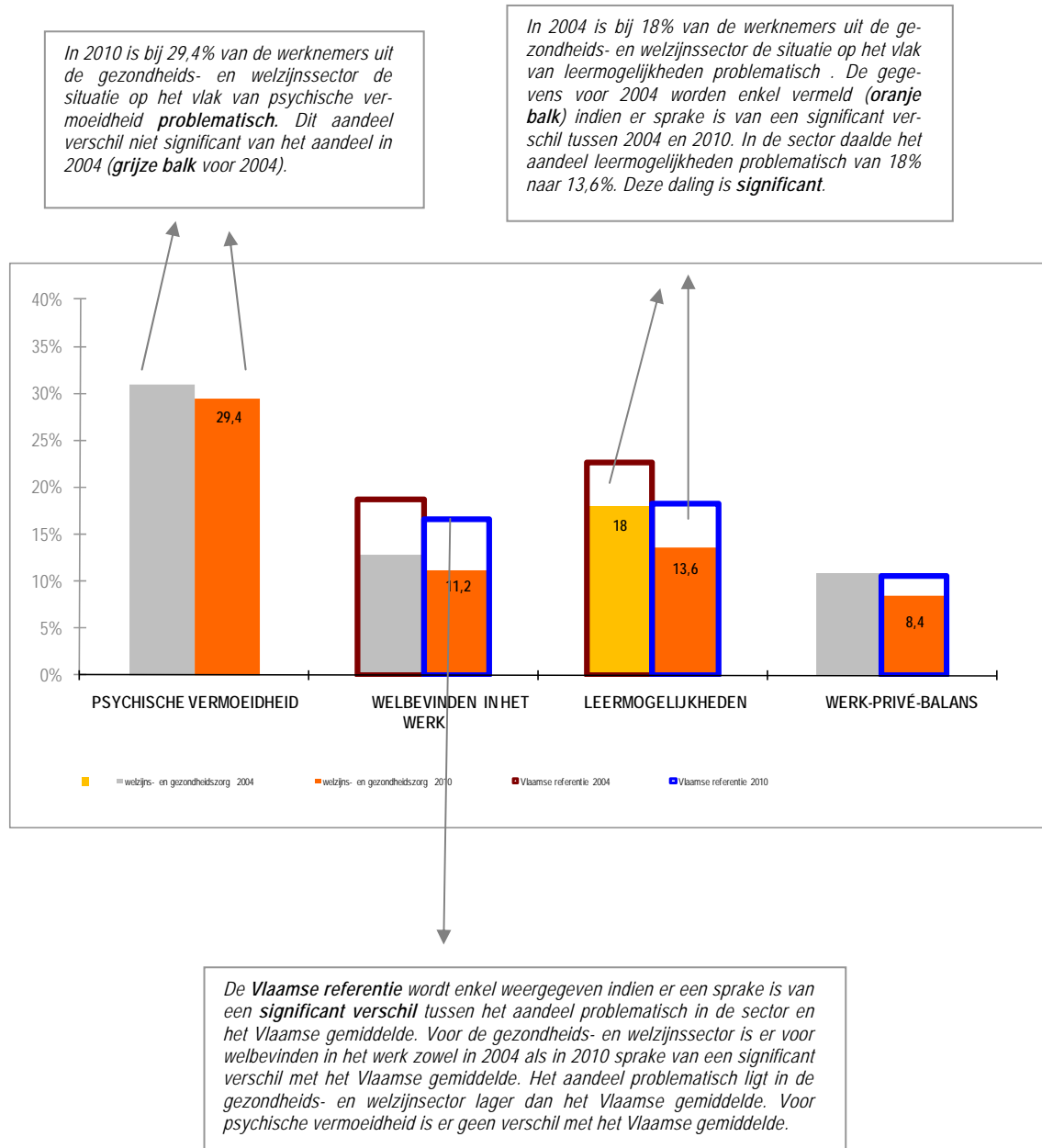
Bij 25,4% van de werknemers uit het openbaar bestuur is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid **problematisch** en bij 9,6% is ze **acuut problematisch**.

Deze vierhoek wijst op een **statistisch betekenisvol verschil** tussen het openbaar bestuur en het gemiddelde voor Vlaanderen ($p \leq 0,05$). Het aandeel **problematisch** ligt in de sector onder het Vlaamse referentiecijfer. Met betrekking tot psychische vermoeidheid is er enkel een verschil voor het aandeel **problematisch** en niet voor het aandeel **acuut problematisch** (geen rode vierhoek).

⁴ Slechts in één geval wijkt de richting van het verschil bij een toetsing op basis van het ongewogen gemiddelde af van deze zichtbaar op de grafieken waar gebruik wordt gemaakt van het Vlaamse referentiecijfer. Het betreft een toetsing voor de emotionele belasting problematisch voor de sector post- en telecommunicatie. Verdere toelichting kan de lezer vinden in hoofdstuk 8.

Voor iedere sector wordt een overzichtsgrafiek gemaakt waarin zowel de vergelijking 2004-2010 binnen de sector als de vergelijking met het referentiecijfer voor het betrokken jaar wordt voorgesteld. Onderstaande figuur is hiervoor de leeswijzer.

Figuur 2: Leeswijzer vergelijking werkbaarheidsindicatoren 2004-2010 (voorbeeld welzijns en gezondheidssector)

2. Sectorprofiel voedingsindustrie - werknemers

Het WBM-bestand 2010 bevat gegevens van 252 werknemers uit de voedingsindustrie. In de vragenlijst werd onder hoofding 'industrie' expliciet de antwoordcategorie 'productie van voeding' vermeld, dit om verwarring met de bedrijfsactiviteit 'handel in voeding' te voorkomen. De voedingsindustrie (nace 10-12) vertegenwoordigt volgens de gegevens van RSZ/RSZPPO (2008) 2,7% van de Vlaamse tewerkstelling.

2.1. De werkbaarheidsindicatoren voedingsindustrie 2010

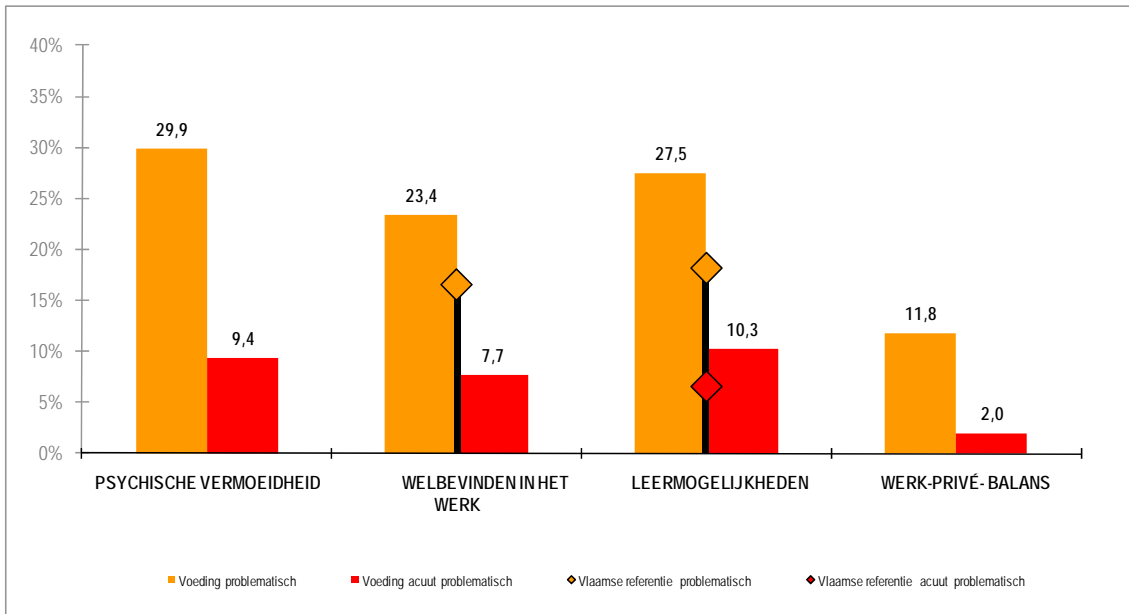
2.1.1. De cijfers

Tabel 2: Werkbaarheidsindicatoren voor de voedingsindustrie – werknemers (2010)

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID	N			
Voeding	244	70,1	29,9	9,4
Vlaamse referentie	8751	70,2	29,8	9,4
		chi ² = 0,014; p = 0,905		chi ² = 0,006; p = 0,937
WELBEVINDEN IN HET WERK	N			
Voeding	248	76,6	23,4	7,7
Vlaamse referentie	8765	83,4	16,6	7,5
		chi ² = 5,166; p = 0,023		chi ² = 0,012; p = 0,911
LEERMOGELIJKHEDEN	N			
Voeding	233	72,5	27,5	10,3
Vlaamse referentie	8174	81,8	18,2	6,6
		chi ² = 9,687; p = 0,002		chi ² = 5,245; p = 0,022
WERK-PRIVE-BALANS	N			
Voeding	246	88,2	11,8	2,0
Vlaamse referentie	8815	89,4	10,6	2,3
		chi ² = 0,345; p = 0,557		chi ² = 0,024; p = 0,876

2.1.2. Verschil voedingsindustrie en Vlaams gemiddelde voor de werkbaarheidsindicatoren

Figuur 3: Werkbaarheidsindicatoren voedingsindustrie – werknemers (2010)

Voor de indicatorscores **psychische vermoeidheid** en **werk-privé-balans** zijn er in 2010 geen significante verschillen tussen de voedingsindustrie en het gemiddelde voor Vlaanderen:

- Voor 29,9% van de werknemers uit de voedingsindustrie is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress') en voor 9,4% is ze acuut problematisch ('acute werkstress')
- Voor 11,8% van de werknemers uit de voedingsindustrie is de werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie') en voor 2% is ze acuut problematisch ('acuut werk-privé-conflict').

Voor **welbevinden** en **leermogelijkheden** zijn er in 2010 wel significante verschillen met het Vlaamse referentiecijfer. Voor beide werkbaarheidsindicatoren is de situatie voor een groter aandeel van de werknemers uit de voedingsindustrie problematisch:

- Voor 23,4% van de werknemers uit de voedingsindustrie is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen'). Dit percentage is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 16,6%. Voor 7,7% is ze acuut problematisch ('ernstige demotivatie'). Dit aandeel verschilt niet van de Vlaamse referentie
- Bij 27,5% van de werknemers uit de voedingsindustrie is de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden'). Dit percentage is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 18,2%. Bij 10,3% van de werknemers uit deze sector is er sprake van een acuut problematische situatie ('geen leermogelijkheden'). Dit percentage is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 6,6%.

2.2. De risico-indicatoren voedingsindustrie 2010

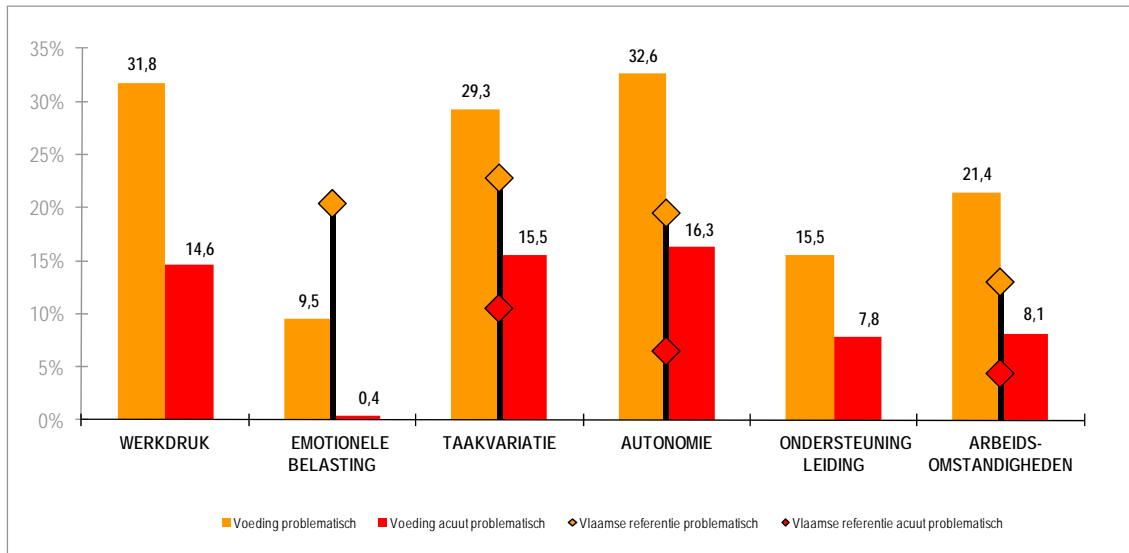
2.2.1. De cijfers

Tabel 3: Risico-indicatoren voor de voedingsindustrie – werknemers (2010)

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
WERKDRUK	N			
Voeding	233	68,2	31,8	14,6
Vlaamse referentie	8186	69,1	30,9	12,3
		chi ² = 0,127; p = 0,722		chi ² = 1,363; p = 0,243
EMOTIONELE BELASTING	N			
Voeding	231	90,5	9,5	0,4
Vlaamse referentie	8182	79,6	20,4	4,1
		chi ² = 5,898; p = 0,015		chi ² = 2,829; p = 0,093
TAAKVARIATIE	N			
Voeding	232	70,7	29,3	15,5
Vlaamse referentie	8182	77,2	22,8	10,5
		chi ² = 4,768; p = 0,029		chi ² = 5,107; p = 0,024
AUTONOMIE	N			
Voeding	233	67,4	32,6	16,3
Vlaamse referentie	8174	80,5	19,5	6,5
		chi ² = 24,069; p = 0,000		chi ² = 37,217; p = 0,000
ONDERSTEUNING LEIDING	N			
Voeding	232	84,5	15,5	7,8
Vlaamse referentie	8190	85,2	14,8	5,4
		chi ² = 0,257; p = 0,612		chi ² = 3,428; p = 0,064
ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN	N			
Voeding	248	78,6	21,4	8,1
Vlaamse referentie	8768	87,0	13,0	4,4
		chi ² = 25,051; p = 0,000		chi ² = 13,137; p = 0,000

2.2.2. Verschil voedingsindustrie en Vlaams gemiddelde risico-indicatoren 2010

Figuur 4: Risico-indicatoren voor de voedingsindustrie – werknemers (2010)

Voor **werkdruk** en **ondersteuning vanuit de directe leiding** verschilt de voedingssector niet significant van het Vlaamse gemiddelde.

- Voor 31,8% van de werknemers uit de voedingsindustrie is de situatie op het vlak van de werkdruk problematisch ('hoge werkdruk') en voor 14,6% is ze acuut problematisch ('extreem hoge werkdruk')
- Voor 15,5% van de werknemers uit de voedingsindustrie is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding') en voor 7,8% is ze acuut problematisch ('negatieve relatie met de directe leiding').

Voor de risico-indicatoren **emotionele belasting**, **taakvariatie**, **autonomie** en **arbeidsomstandigheden** zien we wel significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. De voedingssector laat voor taakvariatie, autonomie en arbeidsomstandigheden minder gunstige scores zien. Voor emotionele belasting is het beeld omgekeerd.

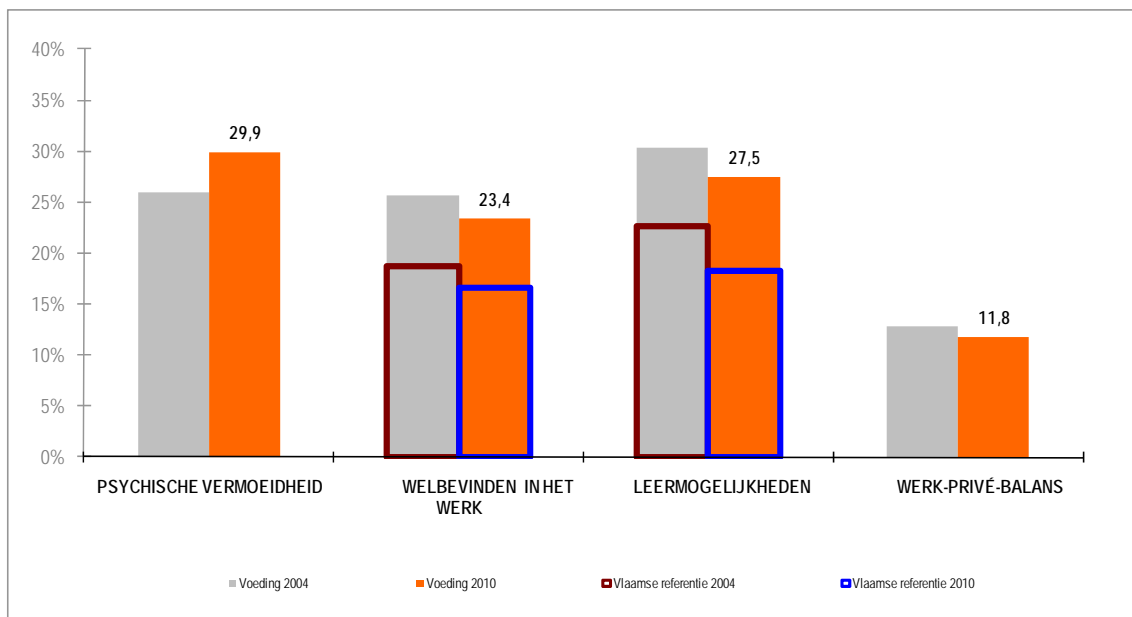
- Bij 9,5 % van de werknemers uit de voedingsindustrie is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). De sector score ligt ongeveer op de helft van het Vlaamse referentiecijfer van 20,4%. Het aandeel acuut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk') verschilt niet significant van het Vlaamse gemiddelde en ligt op 0,4%.
- Bij 29,3 % van de werknemers uit de voedingsindustrie is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Dit percentage ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer, dat op 22,8% ligt. Het aandeel acuut problematisch ('extreem routinematig werk') ligt op 15,5%. Dit aandeel is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer dat op 10,5% ligt.
- Bij 32,6% van de werknemers uit de voedingsindustrie is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Dit percentage ligt ho-

ger dan het Vlaamse referentiecijfer van 19,5%. Bij 16,3% van de werknemers uit de voedingssector is er sprake van een acuut problematische situatie ('extreem beperkte autonomie'). Dit percentage ligt meer dan dubbel zo hoog als het Vlaamse referentiecijfer van 6,5%.

Bij 21,4% van de werknemers uit de voedingsindustrie is de situatie op het vlak van de arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer, dat op 13% ligt. Bij 8,1% van de werknemers uit de voedingssector is er sprake van een acuut problematische situatie ('extreem belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 4,4%.

2.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren voedingsindustrie 2004-2010

Figuur 5: Evolutie werkbaarheidsindicatoren problematisch voor de voedingsindustrie – werknemers (2004-2010)

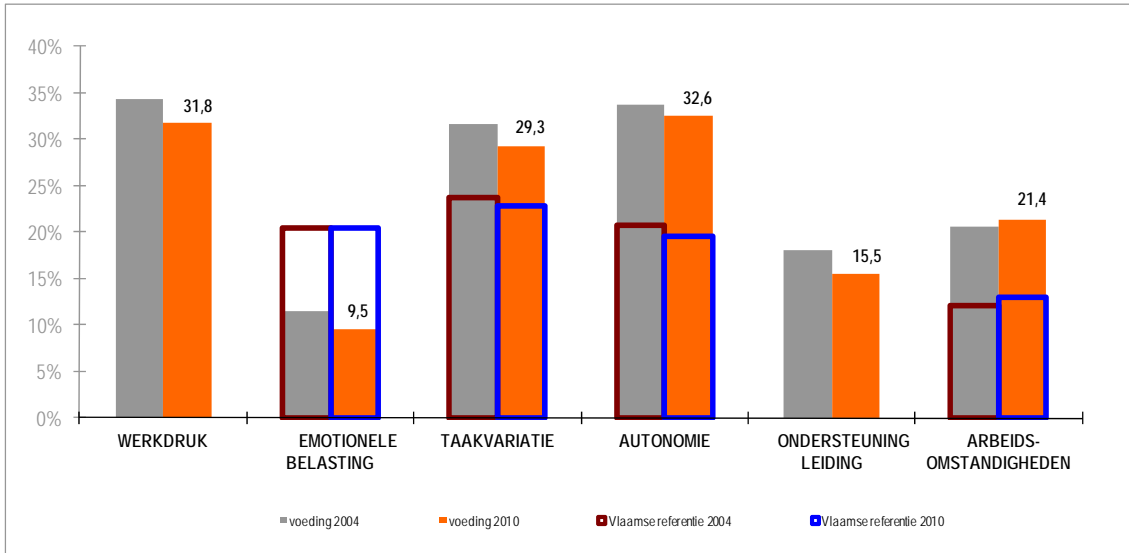

Voor geen van de vier werkbaarheidsindicatoren is er in de voedingsindustrie sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2010.

In 2004 was het aandeel problematisch voor welbevinden en leermogelijkheden groter in de voedingsindustrie dan in Vlaanderen. In 2010 blijft dit zo.

2.4. Evolutie risico-indicatoren voedingsindustrie 2004-2010

Figuur 6: Evolutie risico-indicatoren problematisch voor de voedingsindustrie – werknemers (2004-2010)

Voor geen van de zes risico-indicatoren is er in de voedingsindustrie sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2010.

In 2004 was het aandeel problematisch voor taakvariatie, autonomie en belastende arbeidsomstandigheden groter in de voedingsindustrie dan in Vlaanderen. Bij de risico-factor emotionele belasting krijgen we het omgekeerde beeld. De voedingsindustrie scoort hier onder het gemiddelde voor Vlaanderen. De situatie in 2010 is volledig anaal met deze van 2004.

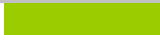

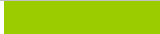

3. Sectorprofiel chemische industrie - werknemers

Het WBM-bestand 2010 bevat gegevens van 386 werknemers uit de chemische industrie. De chemische industrie (nace 20-22) vertegenwoordigt volgens de gegevens van RSZ/RSZPPO (2008) 2,8% van de Vlaamse tewerkstelling.

3.1. De werkbaarheidsindicatoren chemische industrie 2010

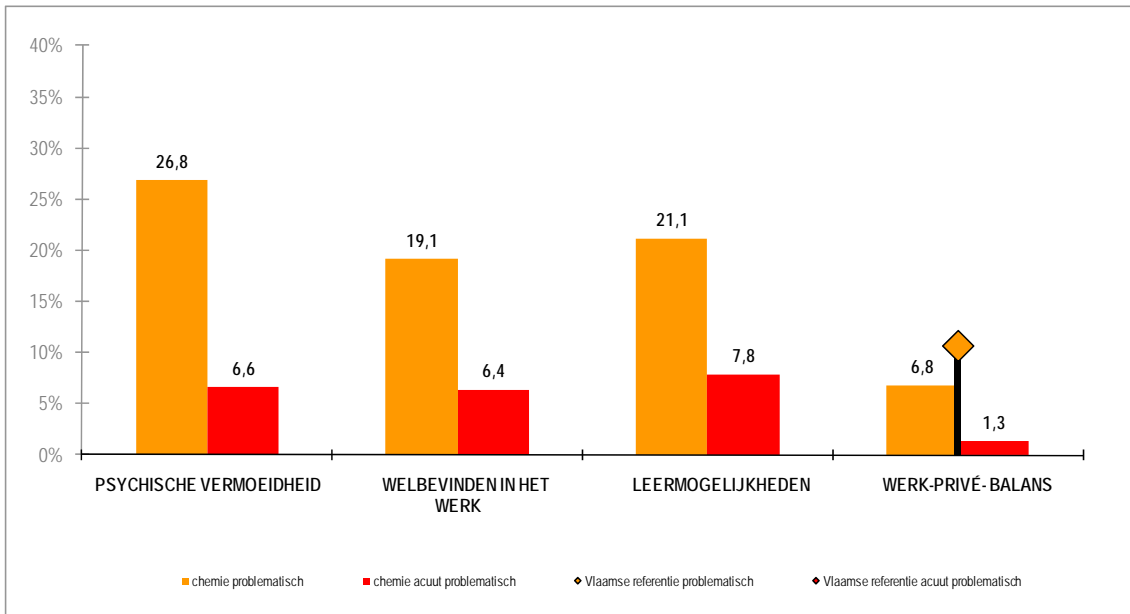
3.1.1. De cijfers

Tabel 4: Werkbaarheidsindicatoren voor de chemische industrie – werknemers (2010)

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID	N			
Chemie	380	73,2	26,8	6,6
Vlaamse referentie	8751	70,2	29,8	9,4
		chi ² = 2,241; p = 0,134		chi ² = 3,547; p = 0,060
WELBEVINDEN IN HET WERK	N			
Chemie	377	80,9	19,1	6,4
Vlaamse referentie	8765	83,4	16,6	7,5
		chi ² = 0,305; p = 0,581		chi ² = 1,226; p = 0,268
LEERMOGELIJKHEDEN	N			
Chemie	346	78,9	21,1	7,8
Vlaamse referentie	8174	81,8	18,2	6,6
		chi ² = 0,513; p = 0,474		chi ² = 0,802; p = 0,371
WERK-PRIVE-BALANS	N			
Chemie	382	93,2	6,8	1,3
Vlaamse referentie	8815	89,4	10,6	2,3
		chi ² = 6,443; p = 0,011		chi ² = 1,421; p = 0,233

3.1.2. Verschil chemische industrie en Vlaams gemiddelde werkbaarheidsindicatoren 2010

Figuur 7: Werkbaarheidsindicatoren chemische industrie – werknemers (2010)

Voor de indicatorscores **psychische vermoeidheid, welbevinden in het werk en leermogelijkheden** zijn er geen significante verschillen tussen de chemische industrie en het Vlaamse gemiddelde:

- Bij 26,8% van de werknemers uit de chemische industrie is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress').. Het aandeel acuut problematisch ('acute werkstress') bedraagt 6,6%.
- Voor 19,1% van de werknemers uit de chemische industrie is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen') en voor 6,4% is ze acuut problematisch ('ernstige demotivatatie').
- Bij 21,1% van de werknemers uit de chemische industrie is de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden').. Bij 7,8% van de werknemers uit deze sector is er sprake van een acuut problematische situatie ('geen leermogelijkheden').

Voor **werk-privé-balans** zijn er wel significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. Voor deze werkbaarheidsindicator is de situatie voor een kleiner aandeel werknemers uit de chemische industrie problematisch.

- Voor 6,8% van de werknemers uit de chemische industrie is de werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfers van 10,6%. Voor 1,3% van de werknemers is ze acuut problematisch ('acuut werk-privé-conflict'). Dit aandeel verschilt niet significant van het Vlaamse gemiddelde.

3.2. De risico-indicatoren chemische industrie 2010

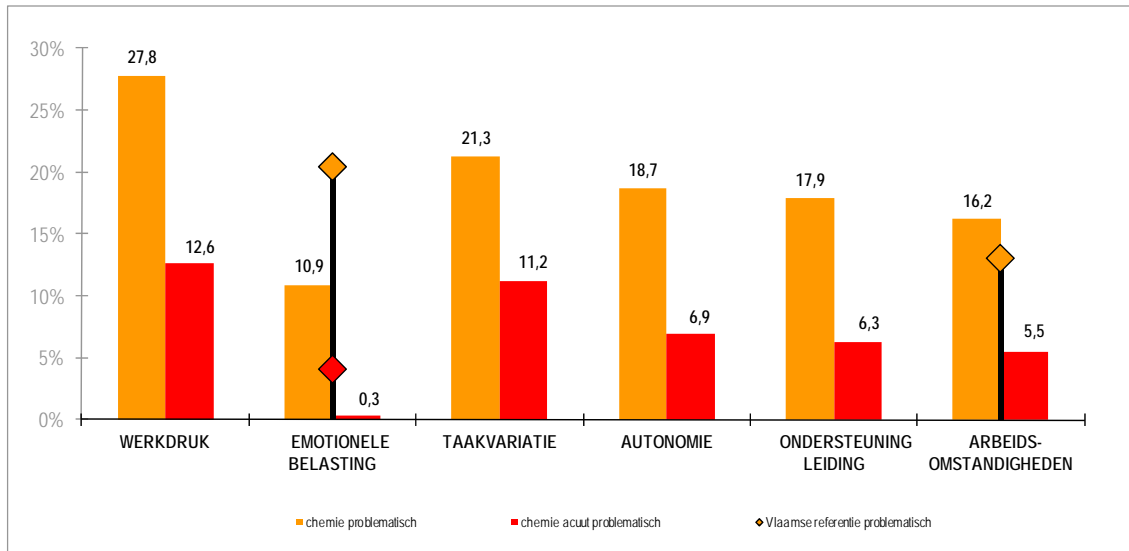
3.2.1. De cijfers

Tabel 5: Risico-indicatoren voor de chemische industrie – werknemers (2010)

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
WERKDRUK	N			
Chemie	349	72,2	27,8	12,6
Vlaamse referentie	8186	69,1	30,9	12,3
		chi ² = 1,510; p = 0,219		chi ² = 0,062; p = 0,804
EMOTIONELE BELASTING	N			
Chemie	349	89,1	10,9	0,3
Vlaamse referentie	8182	79,6	20,4	4,1
		chi ² = 4,939; p = 0,026		chi ² = 4,508; p = 0,034
TAAKVARIATIE	N			
Chemie	348	78,7	21,3	11,2
Vlaamse referentie	8182	77,2	22,8	10,5
		chi ² = 0,995; p = 0,318		chi ² = 0,014; p = 0,906
AUTONOMIE	N			
Chemie	348	81,3	18,7	6,9
Vlaamse referentie	8174	80,5	19,5	6,5
		chi ² = 0,401; p = 0,527		chi ² = 0,272; p = 0,602
ONDERSTEUNING LEIDING	N			
Chemie	347	82,1	17,9	6,3
Vlaamse referentie	8190	85,2	14,8	5,4
		chi ² = 3,529; p = 0,060		chi ² = 1,079; p = 0,299
ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN	N			
Chemie	382	83,8	16,2	5,5
Vlaamse referentie	8768	87,0	13,0	4,4
		chi ² = 9,580; p = 0,002		chi ² = 3,802; p = 0,051

3.2.2. Verschil chemische industrie en Vlaams gemiddelde risico-indicatoren 2010

Figuur 8: Risico-indicatoren voor de chemische industrie – werknemers (2010)

Voor **werkdruk, taakvariatie, autonomie en ondersteuning vanuit de directe leiding** verschilt de chemische nijverheid niet significant van het Vlaamse gemiddelde:

- Voor 27,8% van de werknemers uit de chemische industrie is de situatie op het vlak van werkdruk problematisch ('hoge werkdruk') en voor 12,6% is ze acuut problematisch ('extreem hoge werkdruk').
- Bij 21,3 % van de werknemers uit de chemische industrie is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Het aandeel acuut problematisch ('extreem routinematig werk') ligt op 11,2%.
- Bij 18,7 % van de werknemers uit de chemische industrie is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Het aandeel acuut problematisch ('extreem beperkte autonomie') ligt op 6,9%.
- Voor 17,9% van de werknemers uit de chemische industrie is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding') en voor 6,3% is ze acuut problematisch ('negatieve relatie met directe leiding').

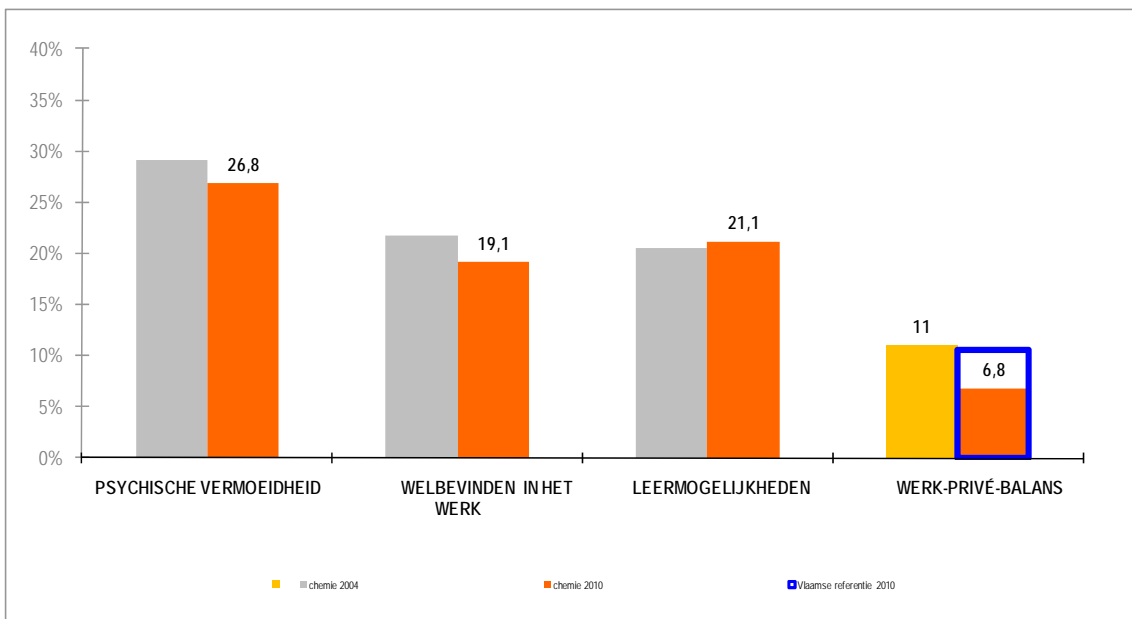
Voor **emotionele belasting en fysieke arbeidsomstandigheden** zien we wel een significant verschil met het Vlaamse gemiddelde. De chemische sector laat voor emotionele belasting scores optekenen, voor fysieke arbeidsomstandigheden zien we het omgekeerde:

- Voor 10,9% van de werknemers uit de chemische industrie is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 20,4%. Voor 0,3% is de situatie acuut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk'). Ook dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 4,1%.

Voor 16,2% van de werknemers uit de chemische industrie is de situatie op het vlak van arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 13%. Voor 5,5% is ze acuut problematisch ('extreem belastende arbeidsomstandigheden'). Hier zien we geen verschil met het Vlaamse gemiddelde.

3.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren chemische industrie 2004-2010

Figuur 9: Evolutie werkbaarheidsindicatoren problematisch voor de chemische industrie – werknemers (2004-2010)

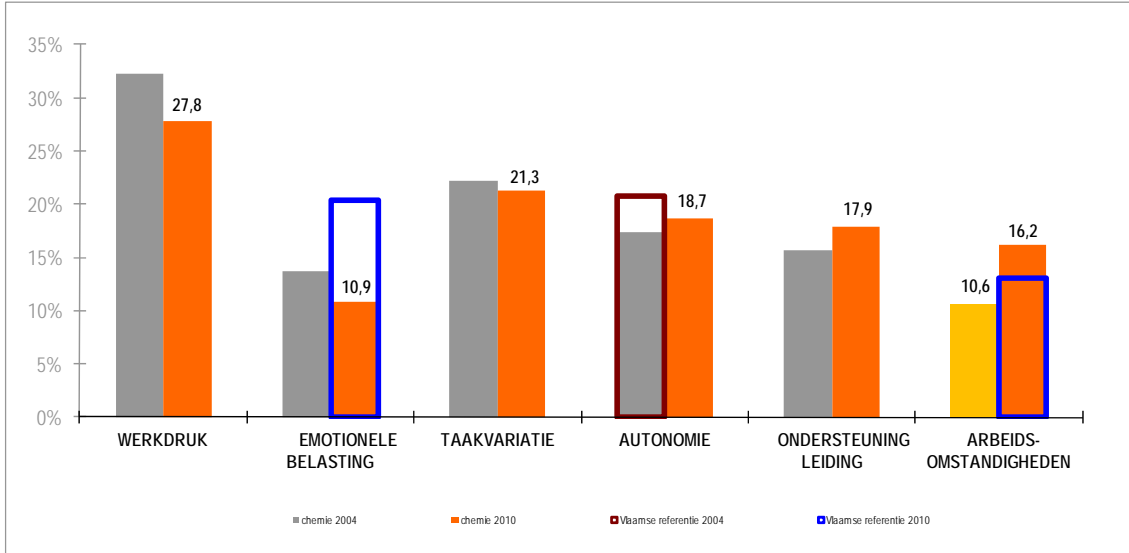

Enkel voor werk-privé-balans is er binnen de chemische industrie sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2010. Het aandeel problematisch werk-privé-balans in deze periode gedaald van 11% naar 6,8%.

In 2004 was er voor geen van de vier werkbaarheidsindicatoren een significant verschil met het Vlaamse gemiddelde. In 2010 ligt het aandeel problematisch voor werk-privé-balans beduidend lager dan het Vlaamse gemiddelde.

3.4. Evolutie risico-indicatoren chemische industrie 2004-2010

Figuur 10: Evolutie risico-indicatoren problematisch voor de chemische industrie – werknemers (2004-2010)

Enkel voor belastende arbeidsomstandigheden er in de chemische industrie sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2010. Het aandeel werknemers dat in zijn werk geconfronteerd wordt met fysiek belastend werk is in de periode 2004-2010 gestegen van 10,6% naar 16,2%.

In 2004 lag het aandeel problematisch voor autonomie lager in de chemische industrie dan in Vlaanderen. In 2010 geldt dit voor emotionele belasting. Voor belastende arbeidsomstandigheden is het beeld omgekeerd.

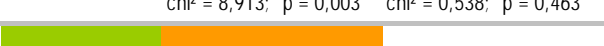
4. Sectorprofiel metaalindustrie - werknemers

Het WBM-bestand 2010 bevat gegevens van 736 werknemers uit de metaalindustrie. De metaalindustrie (nace 27-35) vertegenwoordigt volgens de gegevens van RSZ/RSZPPO (2008) 7% van de Vlaamse tewerkstelling.

4.1. De werkbaarheidsindicatoren metaalindustrie 2010

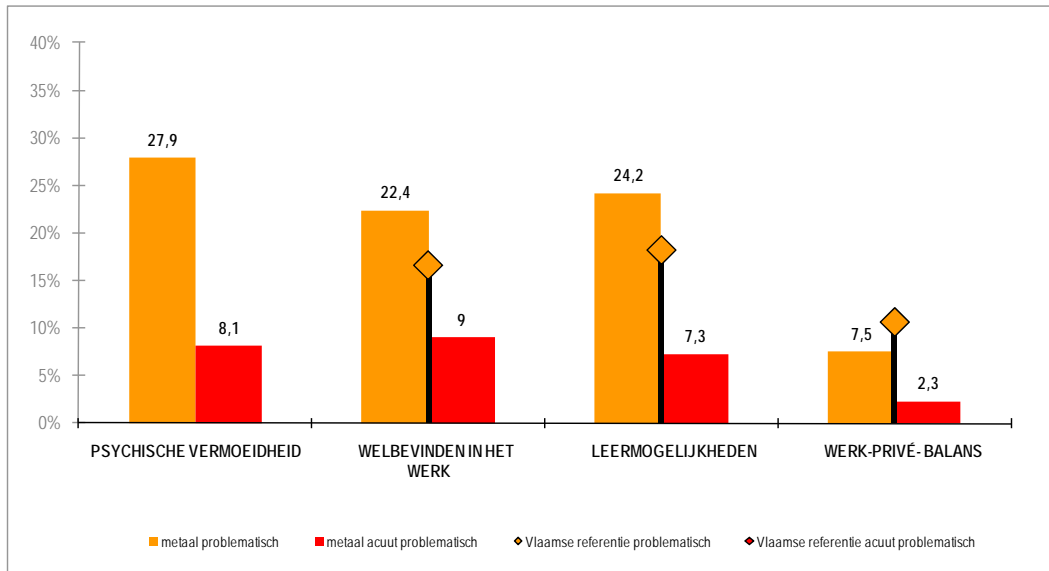
4.1.1. De cijfers

Tabel 6: Werkbaarheidsindicatoren voor de metaalindustrie – werknemers (2010)

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID	N			
Metaal	725	72,1	27,9	8,1
Vlaamse referentie	8751	70,2	29,8	9,4
		chi ² = 1,970; p = 0,160		chi ² = 1,140; p = 0,286
WELBEVINDEN IN HET WERK	N			
Metaal	723	77,6	22,4	9,0
Vlaamse referentie	8765	83,4	16,6	7,5
		chi ² = 9,099; p = 0,003		chi ² = 1,290; p = 0,256
LEERMOGELIJKHEDEN	N			
Metaal	681	75,8	24,2	7,3
Vlaamse referentie	8174	81,8	18,2	6,6
		chi ² = 8,913; p = 0,003		chi ² = 0,538; p = 0,463
WERK-PRIVE-BALANS	N			
Metaal	729	92,5	7,5	2,3
Vlaamse referentie	8815	89,4	10,6	2,3
		chi ² = 7,682; p = 0,006		chi ² = 0,084; p = 0,772

4.1.2. Verschil metaalindustrie en Vlaams gemiddelde werkbaarheidsindicatoren 2010

Figuur 11: Werkbaarheidsindicatoren metaalindustrie – werknemers (2010)

Voor de indicatorscores **psychische vermoeidheid** zijn er geen significante verschillen tussen de metaalindustrie en het Vlaamse gemiddelde:

- Voor 27,9% van de werknemers uit de metaalindustrie is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress') en voor 8,1% is ze acuut problematisch ('acute werkstress').

Voor **welbevinden in het werk**, **leermogelijkheden** en **werk-privé-balans** zijn er wel significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. Voor werk-privé-balans is de situatie voor een kleiner aandeel werknemers uit de metaalindustrie problematisch, voor leermogelijkheden en welbevinden in het werk is het aandeel problematisch in de metaalindustrie hoger:

- Bij 22,4% van de werknemers uit de metaalindustrie is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen'). Dit aandeel ligt boven het Vlaamse referentiecijfer van 16,6%. Voor 9% is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk acuut problematisch ('ernstige demotivatie'). Hier is geen verschil met het Vlaamse gemiddelde.

- Bij 24,2% van de werknemers uit de metaalindustrie is de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden'). Dit percentage is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 18,2%. Bij 7,3% van de werknemers uit deze sector is er sprake van een acuut problematische situatie ('geen leermogelijkheden'). Dit aandeel verschilt niet significant van het Vlaamse gemiddelde.

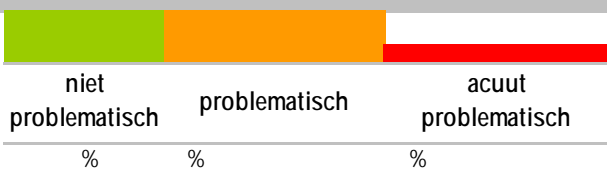
- Voor 7,5% van de werknemers uit de metaalindustrie is de werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 10,6%. Voor 2,3% is de situatie acuut problema-

tisch ('acuut werk-privé-conflict'). Hier is geen significant verschil met het Vlaamse gemiddelde.

4.2. De risico-indicatoren metaalindustrie 2010

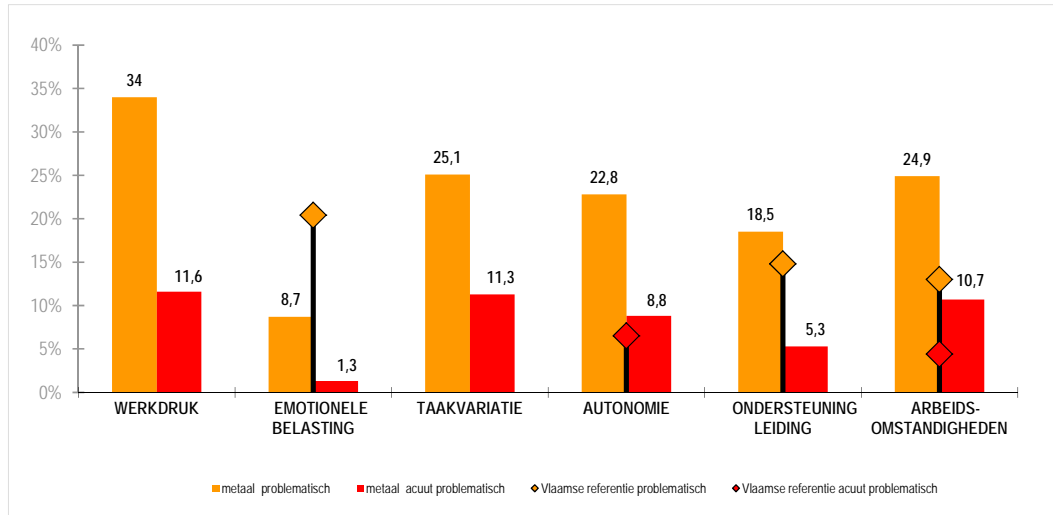
4.2.1. De cijfers

Tabel 7: Risico-indicatoren voor de metaalindustrie – werknemers (2010)

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
WERKDRUK		N		
Metaal	680	66,0	34,0	11,6
Vlaamse referentie	8186	69,1	30,9	12,3
		chi ² = 3,299; p = 0,069		chi ² = 0,206; p = 0,650
EMOTIONELE BELASTING		N		
Metaal	681	91,3	8,7	1,3
Vlaamse referentie	8182	79,6	20,4	4,1
		chi ² = 21,411; p = 0,000		chi ² = 1,840; p = 0,175
TAAKVARIATIE		N		
Metaal	682	74,9	25,1	11,3
Vlaamse referentie	8182	77,2	22,8	10,5
		chi ² = 0,980; p = 0,322		chi ² = 0,052; p = 0,819
AUTONOMIE		N		
Metaal	681	77,2	22,8	8,8
Vlaamse referentie	8174	80,5	19,5	6,5
		chi ² = 3,209; p = 0,073		chi ² = 7,098; p = 0,008
ONDERSTEUNING LEIDING		N		
Metaal	682	81,5	18,5	5,3
Vlaamse referentie	8190	85,2	14,8	5,4
		chi ² = 8,725; p = 0,003		chi ² = 0,031; p = 0,861
ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN		N		
Metaal	720	75,1	24,9	10,7
Vlaamse referentie	8768	87,0	13,0	4,4
		chi ² = 98,456; p = 0,000		chi ² = 63,690; p = 0,000

4.2.2. Verschil metaalindustrie en Vlaams gemiddelde risico-indicatoren 2010

Figuur 12: Risico-indicatoren voor de metaalindustrie – werknemers (2010)

Voor **werkdruk** en **taakvariatie** verschilt de metaalindustrie niet significant van het Vlaamse gemiddelde:

- Voor 34 % van de werknemers uit de metaalindustrie is de situatie op het vlak van werkdruk problematisch ('hoge werkdruk'). Het aandeel acut problematisch ('extreem hoge werkdruk') ligt op 11,6%.
- Voor 25,1 % van de werknemers uit de metaalindustrie is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Het aandeel acut problematisch ('extreem routinematig werk') ligt op 11,3%.

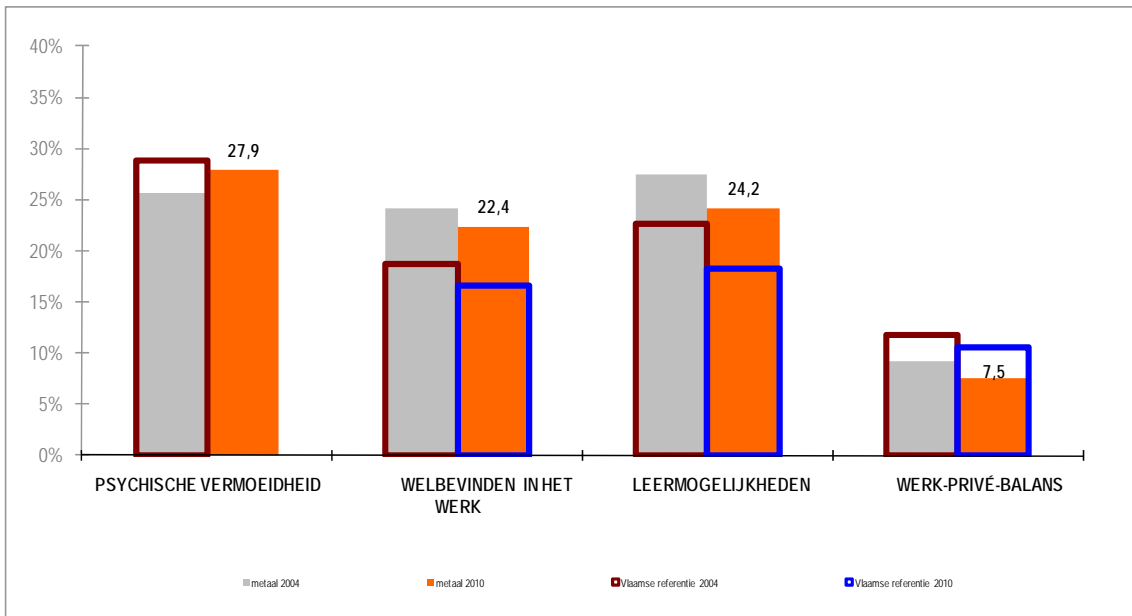
Voor **emotionele belasting**, **autonomie**, **ondersteuning leiding** en **arbeidsomstandigheden** zien we wel een significant verschil met het Vlaams gemiddelde. Met uitzondering van de emotionele belasting ligt het aandeel van de metaalsector telkens hoger dan het Vlaamse gemiddelde:

- Bij 8,7% van de werknemers uit de metaalindustrie is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). Dit aandeel is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 20,4%. Voor 1,3% is de situatie acut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk'). Hier is geen significant verschil met het Vlaamse gemiddelde
- Bij 22,8 % van de werknemers uit de metaalindustrie is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Dit percentage verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde. Het aandeel acut problematisch ('extreem beperkte autonomie') ligt op 8,8%. Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 6,5%.
- Bij 18,5% van de werknemers uit de metaalindustrie is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 14,8%.

Voor 5,3% is ze acuut problematisch ('negatieve relatie met directe leiding'). Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde.
 Bij 24,9% van de werknemers uit de metaalindustrie is de situatie op het vlak van arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel ligt boven het Vlaamse referentiecijfer van 13%. Voor 10,7% is de situatie acuut problematisch ('extreem belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 4,4%.

4.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren metaalindustrie 2004-2010

Figuur 13: Evolutie werkbaarheidsindicatoren problematisch voor de metaalindustrie – werknemers (2004-2010)

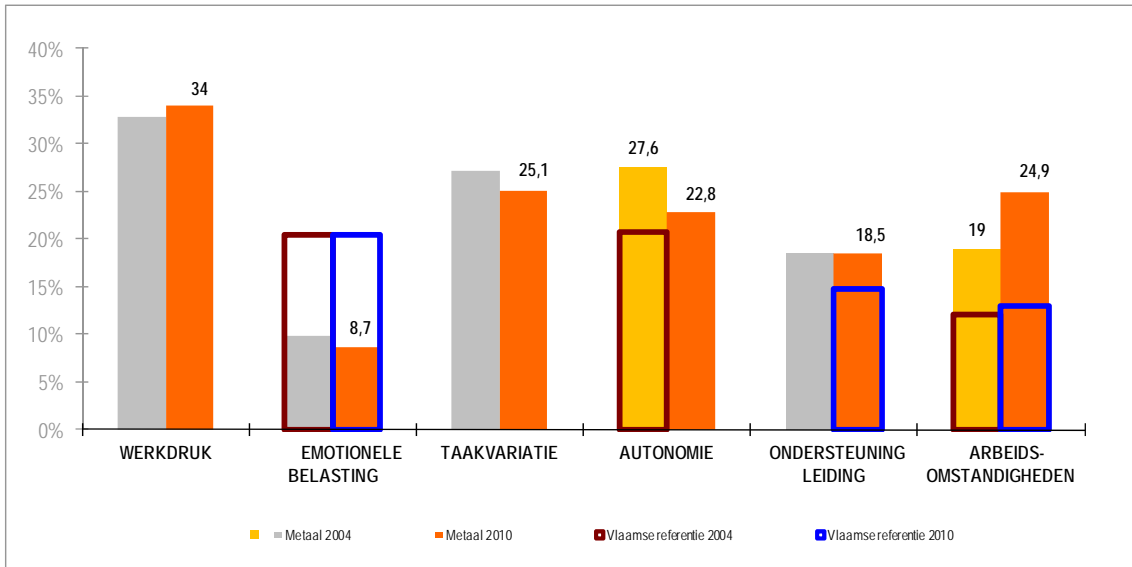

Voor geen van de vier werkbaarheidsindicatoren is in de metaalindustrie er sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2010.

In 2004 verschilde het aandeel problematisch voor de vier werkbaarheidsindicatoren significant van het Vlaamse gemiddelde. De sector heeft een lagere score voor psychische vermoeidheid en voor werk-privé-balans. Voor welbevinden in het werk en voor leermogelijkheden ligt het aandeel problematisch in de sector hoger dan het Vlaams gemiddelde. Voor 2010 krijgen we met uitzondering psychische vermoeidheid hetzelfde beeld. In 2010 verschilt de sector niet meer significant van het Vlaamse gemiddelde voor psychische vermoeidheid.

4.4. Evolutie risico-indicatoren metaalindustrie 2004-2010

Figuur 14: Evolutie risico-indicatoren problematisch voor de metaalindustrie – werknemers (2004-2010)

Voor twee van de zes risico-indicatoren is er in de metaalindustrie sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2010. Het aandeel problematisch voor autonomie daalt van 27,5% naar 22,8%. Het aandeel problematisch voor belastende arbeidsomstandigheden stijgt van 19% naar 24,9%.

In 2004 lag aandeel problematisch voor emotionele belasting lager in de metaalindustrie dan in Vlaanderen. Voor autonomie en belastende arbeidsomstandigheden was het aandeel problematisch in de metaalsector hoger dan het Vlaamse gemiddelde. In 2010 is dit verschil op het vlak van autonomie weggewerkt en wijkt de sector voor emotionele belasting, ondersteuning leiding en belastende arbeidsomstandigheden af van het Vlaamse gemiddelde. Met uitzondering van emotionele belasting ligt het aandeel problematisch in de sector steeds hoger dan het Vlaamse gemiddelde.

5. Sectorprofiel bouwsector - werknemers

Het WBM-bestand 2010 bevat gegevens van 466 werknemers uit de bouwsector. De bouwsector (nace 41-43) vertegenwoordigt volgens de gegevens van RSZ/RSZPPO (2008) 5,7% van de Vlaamse tewerkstelling.

5.1. De werkbaarheidsindicatoren bouwsector 2010

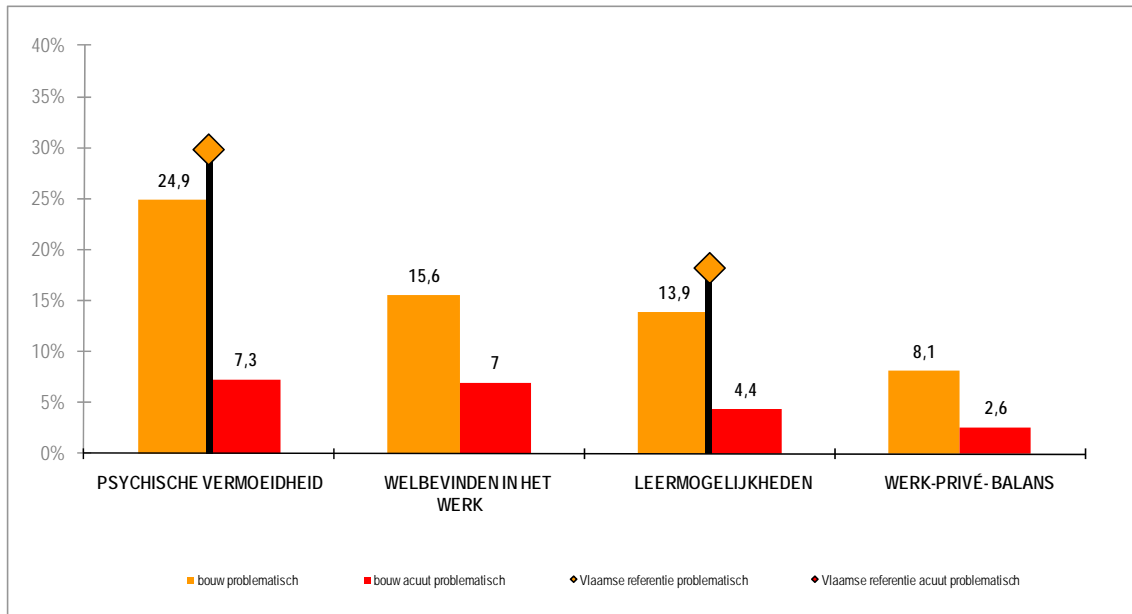
5.1.1. De cijfers

Tabel 8: Werkbaarheidsindicatoren voor de bouwsector – werknemers (2010)

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID	N			
Bouw	454	75,1	24,9	7,3
Vlaamse referentie	8751	70,2	29,8	9,4
		chi ² = 6,529; p = 0,011		chi ² = 2,324; p = 0,127
WELBEVINDEN IN HET WERK	N			
Bouw	455	84,4	15,6	7,0
Vlaamse referentie	8765	83,4	16,6	7,5
		chi ² = 1,936; p = 0,164		chi ² = 0,438; p = 0,508
LEERMOGELIJKHEDEN	N			
Bouw	433	86,1	13,9	4,4
Vlaamse referentie	8174	81,8	18,2	6,6
		chi ² = 9,632; p = 0,002		chi ² = 3,682; p = 0,055
WERK-PRIVE-BALANS	N			
Bouw	456	91,9	8,1	2,6
Vlaamse referentie	8815	89,4	10,6	2,3
		chi ² = 3,347; p = 0,067		chi ² = 0,454; p = 0,500

5.1.2. Verschil bouwsector en Vlaams gemiddelde werkbaarheidsindicatoren 2010

Figuur 15: Werkbaarheidsindicatoren bouwsector – werknemers (2010)

Voor de indicatorscores **welbevinden in het werk** en **werk-privé-balans** zijn er geen significante verschillen tussen de bouwsector en het Vlaamse gemiddelde:

- Voor 15,6% van de werknemers uit de bouwsector is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen') en voor 7% is ze acuut problematisch ('ernstige demotivatie').
- Voor 8,1% van de werknemers uit de bouwsector is de werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie') en voor 2,6% is ze acuut problematisch ('acuut werk-privé-conflict').

Voor **psychische vermoeidheid** en **leermogelijkheden** stellen we wel significante verschillen vast met het Vlaamse gemiddelde. De situatie in de bouwsector is voor een kleiner aandeel van de werknemers problematisch:

- Voor 24,9% van de werknemers uit de bouwsector is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 29,8%. Voor 7,3% van de werknemers is de situatie acuut problematisch ('acute werkstress'). Hier is geen significant verschil met het Vlaamse gemiddelde.
- Bij 13,9% van de werknemers uit de bouwsector is de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden'). Dit percentage ligt onder het Vlaamse referentiecijfer van 18,2%. Bij 4,4% van de werknemers uit deze sector is er sprake van een acuut problematische situatie ('geen leermogelijkheden'). Hier is geen significant verschil met het Vlaamse gemiddelde.

5.2. De risico-indicatoren bouwsector 2010

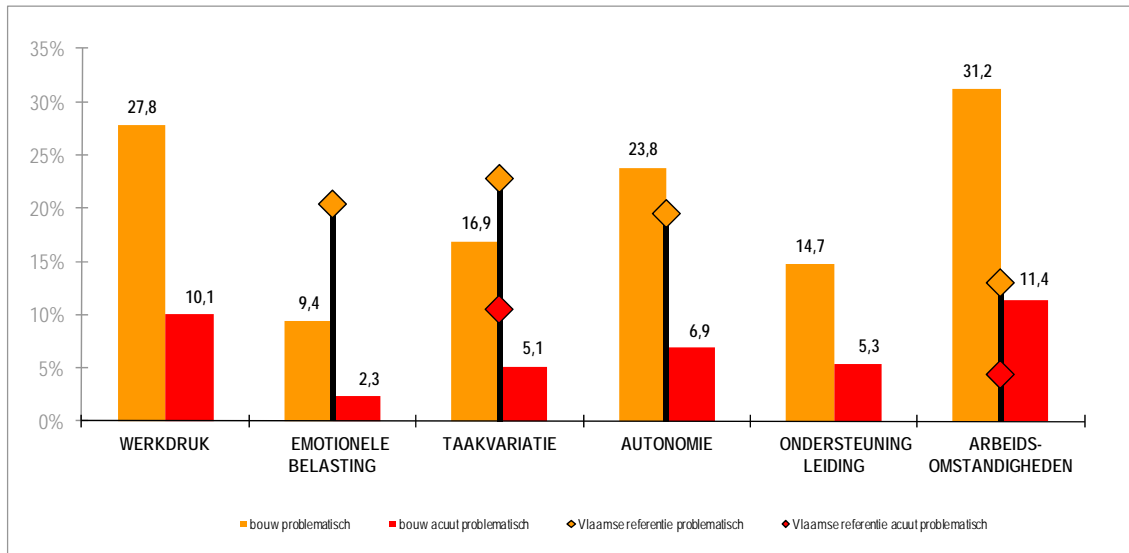
5.2.1. De cijfers

Tabel 9: Risico-indicatoren voor de bouwsector – werknemers (2010)

		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
WERKDRUK	N			
Bouw	436	72,2	27,8	10,1
Vlaamse referentie	8186	69,1	30,9	12,3
		chi ² = 1,906; p = 0,167		chi ² = 1,891; p = 0,169
EMOTIONELE BELASTING	N			
Bouw	434	90,6	9,4	2,3
Vlaamse referentie	8182	79,6	20,4	4,1
		chi ² = 10,965; p = 0,001		chi ² = 0,106; p = 0,744
TAAKVARIATIE	N			
Bouw	433	83,1	16,9	5,1
Vlaamse referentie	8182	77,2	22,8	10,5
		chi ² = 11,049; p = 0,001		chi ² = 16,159; p = 0,000
AUTONOMIE	N			
Bouw	433	76,2	23,8	6,9
Vlaamse referentie	8174	80,5	19,5	6,5
		chi ² = 4,031; p = 0,045		chi ² = 0,364; p = 0,547
ONDERSTEUNING LEIDING	N			
Bouw	434	85,3	14,7	5,3
Vlaamse referentie	8190	85,2	14,8	5,4
		chi ² = 0,045; p = 0,832		chi ² = 0,027; p = 0,870
ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN	N			
Bouw	458	68,8	31,2	11,4
Vlaamse referentie	8768	87,0	13,0	4,4
		chi ² = 138,74; p = 0,000		chi ² = 55,260; p = 0,000

5.2.2. Verschil bouwsector en Vlaams gemiddelde risico-indicatoren 2010

Figuur 16: Risico-indicatoren voor de bouwsector – werknemers (2010)

Voor **werkdruk** en **ondersteuning vanuit de directe leiding** verschilt de bouwsector niet significant van het Vlaamse gemiddelde:

- Voor 27,8% van de werknemers uit de bouwsector is de situatie op het vlak van werkdruk problematisch ('hoge werkdruk') en voor 10,1% is ze acuut problematisch ('extreem hoge werkdruk').
- Voor 14,7% van de werknemers uit de bouwsector is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding') en voor 5,3% is ze acuut problematisch ('negatieve relatie directe leiding').

Voor de risico-indicatoren **emotionele belasting**, **taakvariatie**, **autonomie** en **arbeidsomstandigheden** zien we wel significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. De bouwsector laat voor emotionele belasting en taakvariatie gunstiger scores zien. Voor autonomie en belastende arbeidsomstandigheden is het beeld omgekeerd:

- Bij 9,4% van de werknemers uit de bouwsector is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). Het Vlaamse referentiecijfer ligt dubbel zo hoog, namelijk op 20,4%. Het aandeel acuut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk') ligt op 2,3%. Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse referentiecijfer.
- Bij 16,9% van de werknemers uit de bouwsector is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Het Vlaamse referentiecijfer ligt hoger, namelijk op 22,8%. Het aandeel acuut problematisch ('extreem routinematig werk') ligt op 5,1%. Het Vlaamse referentiecijfer ligt bijna dubbel zo hoog, namelijk op 10,5%.
- Voor 23,8% van de werknemers uit de bouwsector is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Dit aandeel ligt hoger dan

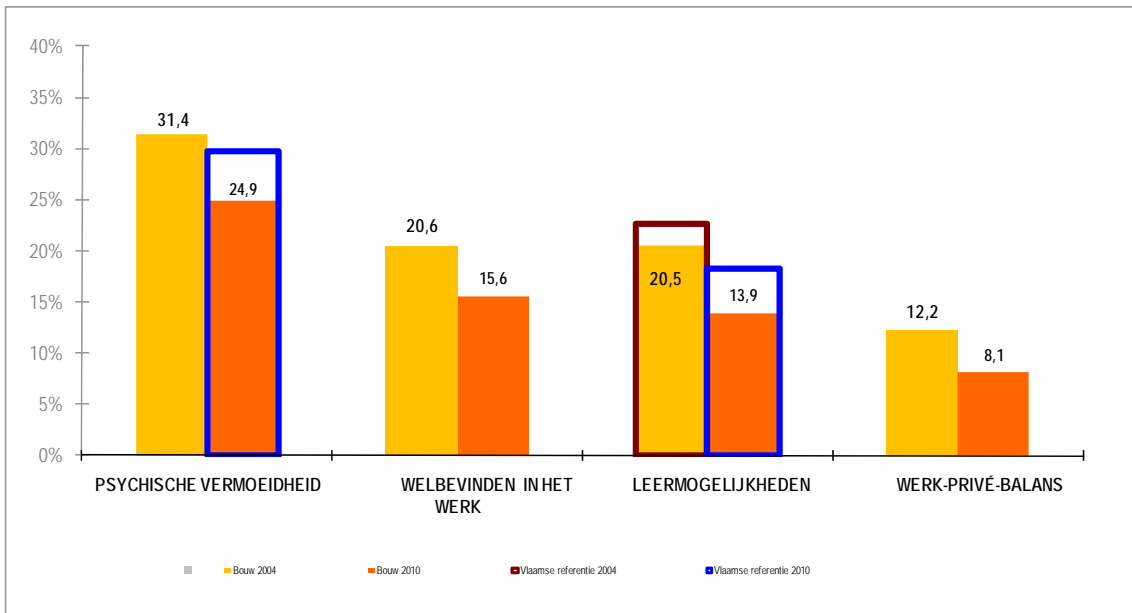
het Vlaamse referentiecijfer van 19,5%. Voor 6,9% is de situatie acut problematisch ('extreem beperkte autonomie'). Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse referentiecijfer.

Bij 31,2% van de werknemers uit de bouwsector is de situatie op het vlak van de arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden'). Dit is meer dan twee keer zo hoog als het Vlaamse referentiecijfer, dat op 13% ligt. Bij 11,4% van de werknemers uit de bouwsector is er sprake van een acut problematische situatie ('extreem belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel is bijna drie keer de Vlaamse referentie met een aandeel van 4,4%.

5.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren bouwsector 2004-2010

Figuur 17: Evolutie werkbaarheidsindicatoren problematisch voor de bouwsector – werknemers (2004-2010)

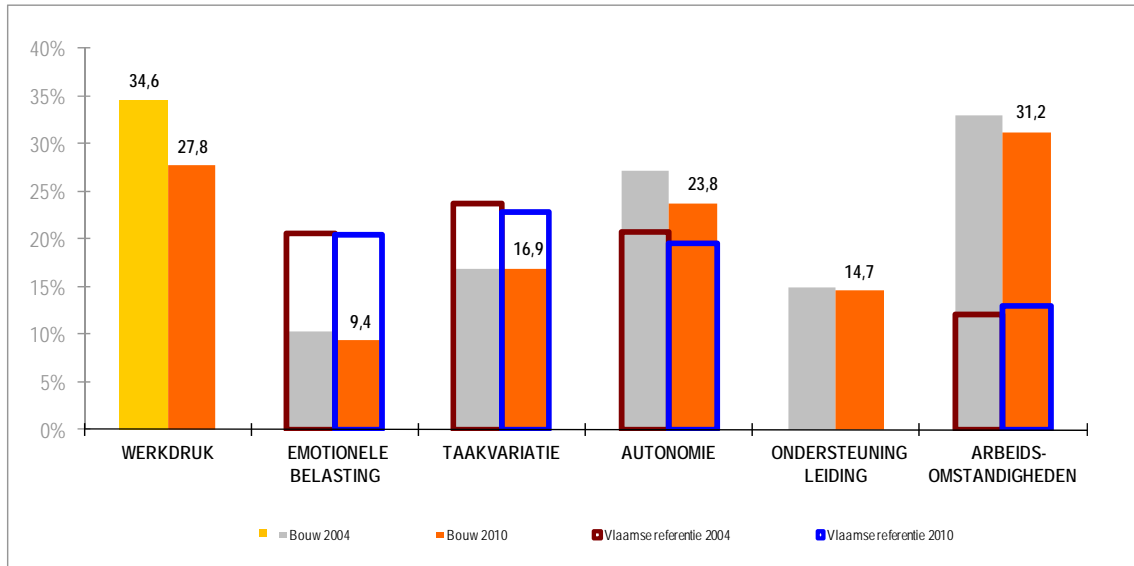

Voor elk van de vier indicatoren is in de bouwsector sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2010. Het aandeel problematisch voor psychische vermoeidheid daalt in de sector van 31,4% naar 24,9%. Het aandeel welbevinden problematisch daalde van 20,6% naar 15,8%. Het aandeel problematisch voor leermogelijkheden daalt van 20,5% naar 13,9%. Het aandeel werk-privé-balans problematisch daalde van 12,2% naar 8,1%.

In 2004 was het aandeel problematisch enkel voor leermogelijkheden significant verschillend van het Vlaamse gemiddelde. Het aandeel problematisch lag voor deze werkbaarheidsindicator lager dan het Vlaamse gemiddelde. Dit is ook zo voor 2010. In 2010 ligt ook het aandeel psychisch vermoeidheid problematisch onder het Vlaamse gemiddelde.

Evolutie risico-indicatoren bouwsector 2004-2010

Figuur 18: Evolutie risico-indicatoren problematisch voor de bouwsector – werknemers (2004-2010)

Enkel voor werkdruk is er in de bouwsector sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2010. Het aandeel problematisch voor werkdruk daalt van 34,6% naar 27,8%.

In 2004 lag aandeel problematisch voor emotionele belasting en taakvariatie lager in de bouwsector dan in Vlaanderen. Voor autonomie en belastende arbeidsomstandigheden was het aandeel problematisch in de bouwsector hoger dan het Vlaamse gemiddelde. In 2010 krijgen we hetzelfde beeld.

6. Sectorprofiel groot- en kleinhandel - werknemers

Het WBM-bestand 2010 bevat gegevens van 678 werknemers uit de groot- en kleinhandel. De groot- en kleinhandel (nace 45-47,95) vertegenwoordigt volgens de gegevens van RSZ/RSZPPO (2008) 13,5% van de Vlaamse tewerkstelling.

6.1. De werkbaarheidsindicatoren groot- en kleinhandel 2010

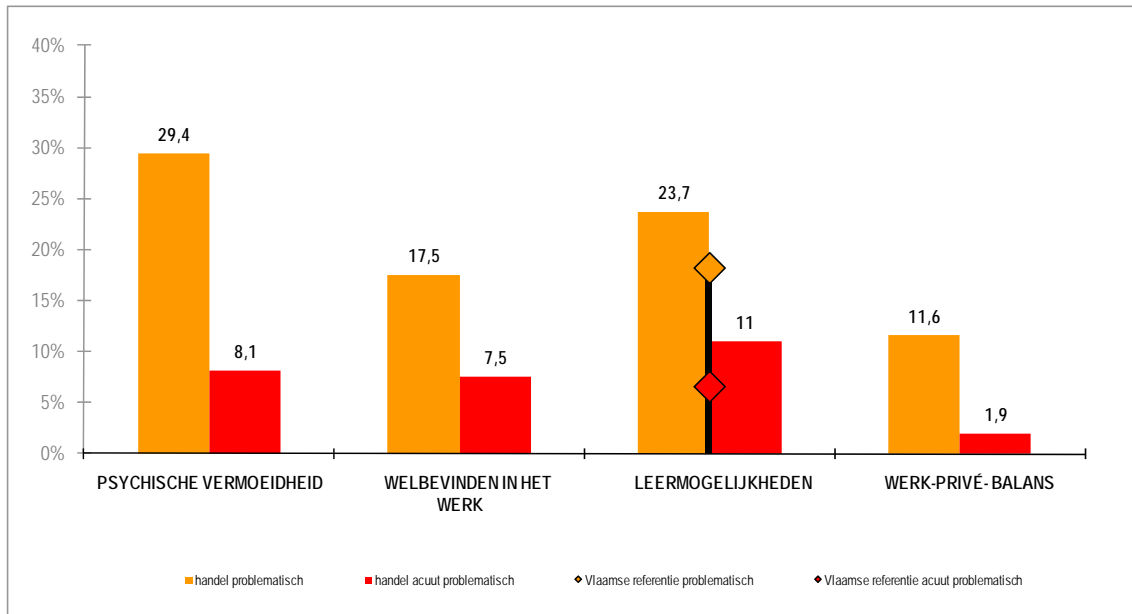
6.1.1. De cijfers

Tabel 10: Werkbaarheidsindicatoren voor de groot- en kleinhandel – werknemers (2010)

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID	N			
Klein- en groothandel	667	70,6	29,4	8,1
Vlaamse referentie	8751	70,2	29,8	9,4
		chi ² = 0,241; p = 0,623		chi ² = 1,139; p = 0,286
WELBEVINDEN IN HET WERK	N			
Klein- en groothandel	668	82,5	17,5	7,5
Vlaamse referentie	8765	83,4	16,6	7,5
		chi ² = 0,126; p = 0,723		chi ² = 0,120; p = 0,729
LEERMOGELIJKHEDEN	N			
Klein- en groothandel	621	76,3	23,7	11,0
Vlaamse referentie	8174	81,8	18,2	6,6
		chi ² = 6,391; p = 0,011		chi ² = 16,591; p = 0,000
WERK-PRIVE-BALANS	N			
Klein- en groothandel	671	88,4	11,6	1,9
Vlaamse referentie	8815	89,4	10,6	2,3
		chi ² = 0,625; p = 0,429		chi ² = 0,172; p = 0,678

6.1.2. Verschil groot- en kleinhandel en Vlaams gemiddelde werkbaarheidsindicatoren 2010

Figuur 19: Werkbaarheidsindicatoren groot- en kleinhandel – werknemers (2010)

Voor de indicatorscores **psychische vermoeidheid**, **welbevinden in het werk** en **werk-privé-balans** zijn er geen significante verschillen tussen de groot- en kleinhandel en het Vlaamse gemiddelde:

- Voor 29,4% van de werknemers uit de groot- en kleinhandel is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress') en voor 8,1% van de werknemers is de situatie acuut problematisch ('acute werkstress').
- Voor 17,5% van de werknemers uit de groot- en kleinhandel is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen') en voor 7,5% is ze acuut problematisch ('ernstige demotivatie').
- Voor 11,6% van de werknemers uit de groot- en kleinhandel is de werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie'). Voor 1,9% is de situatie acuut problematisch

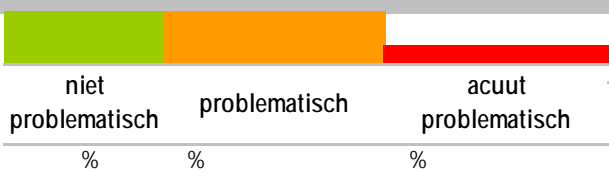
Voor **leermogelijkheden** stellen we wel een significant verschil vast met het Vlaamse gemiddelde. De situatie in de groot- en kleinhandel is voor een groter aandeel van de werknemers problematisch:

- Bij 23,7% van de werknemers uit de groot- en kleinhandel is de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden'). Dit percentage ligt boven het Vlaamse referentiecijfer van 18,2%. Bij 11% van de werknemers uit deze sector is er sprake van een acuut problematische situatie ('geen leermogelijkheden'). De sectorscore ligt boven het Vlaamse referentiecijfer van 6,6%.

6.2. De risico-indicatoren groot- en kleinhandel 2010

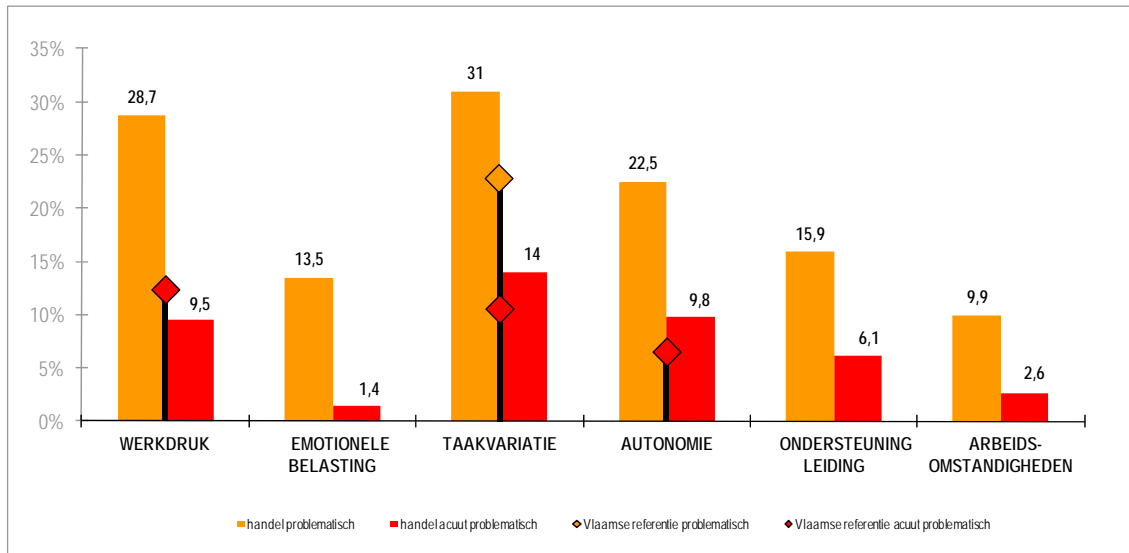
6.2.1. De cijfers

Tabel 11: Risico-indicatoren voor de groot- en kleinhandel – werknemers (2010)

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
WERKDRUK	N			
Klein- en groothandel	624	71,3	28,7	9,5
Vlaamse referentie	8186	69,1	30,9	12,3
		chi ² = 1,236; p = 0,266		chi ² = 4,464; p = 0,035
EMOTIONELE BELASTING	N			
Klein- en groothandel	624	86,5	13,5	1,4
Vlaamse referentie	8182	79,6	20,4	4,1
		chi ² = 1,172; p = 0,279		chi ² = 1,198; p = 0,274
TAAKVARIATIE	N			
Klein- en groothandel	622	69,0	31,0	14,0
Vlaamse referentie	8182	77,2	22,8	10,5
		chi ² = 19,252; p = 0,000		chi ² = 5,483; p = 0,019
AUTONOMIE	N			
Klein- en groothandel	623	77,5	22,5	9,8
Vlaamse referentie	8174	80,5	19,5	6,5
		chi ² = 2,390; p = 0,122		chi ² = 12,269; p = 0,000
ONDERSTEUNING LEIDING	N			
Klein- en groothandel	624	84,1	15,9	6,1
Vlaamse referentie	8190	85,2	14,8	5,4
		chi ² = 1,078; p = 0,299		chi ² = 1,138; p = 0,286
ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN	N			
Klein- en groothandel	666	90,1	9,9	2,6
Vlaamse referentie	8768	87,0	13,0	4,4
		chi ² = 0,960; p = 0,327		chi ² = 2,014; p = 0,156

6.2.2. Verschil groot- en kleinhandel en Vlaams gemiddelde risico-indicatoren 2010

Figuur 20: Risico-indicatoren voor de groot- en kleinhandel – werknemers (2010)

Voor **emotionele belasting, ondersteuning leiding en arbeidsomstandigheden** verschilt de groot- en kleinhandel niet significant van het Vlaamse gemiddelde:

- Voor 13,5% van de werknemers uit de groot- en kleinhandel is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk') en voor 1,4% is ze acuut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk').
- Voor 15,9% van de werknemers uit de groot- en kleinhandel is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding') en voor 6,1% is ze acuut problematisch ('negatieve relatie directe leiding').
- Voor 9,9% van de werknemers uit de groot- en kleinhandel is de situatie op het vlak van de arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden') en voor 2,6% is de situatie acuut problematisch ('extreem belastende arbeidsomstandigheden').

Voor de risico-indicator **werkdruk, taakvariatie en autonomie** zien we wel significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. De groot- en kleinhandel laat voor taakvariatie en autonomie minder gunstiger scores zien. Voor werkdruk zien we het omgekeerde:

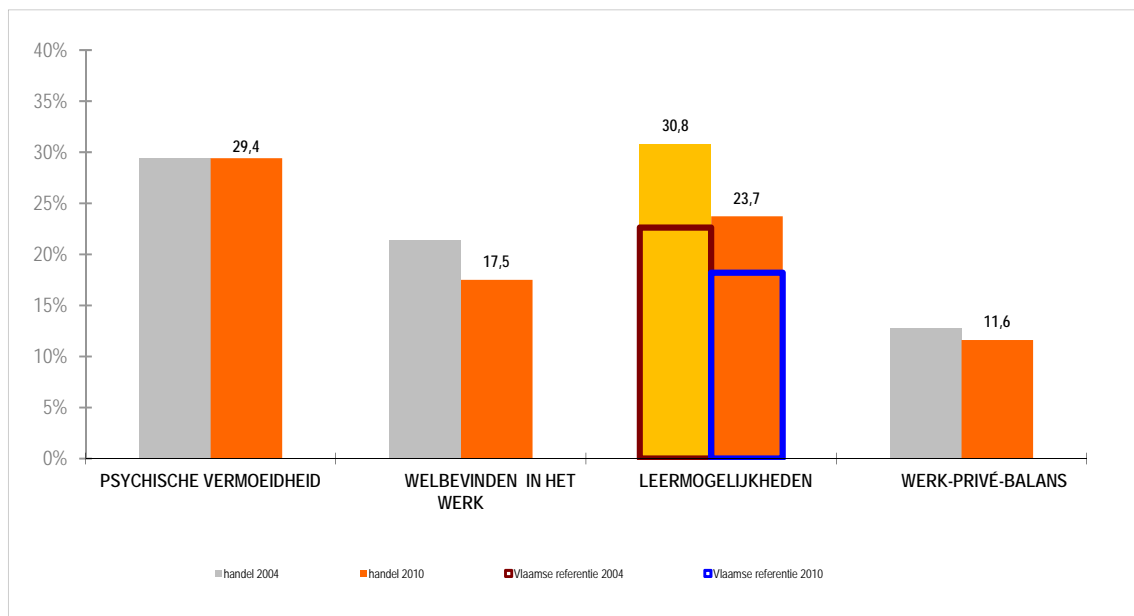
- Voor 28,7% van de werknemers uit de groot- en kleinhandel is de situatie op het vlak van werkdruk problematisch ('hoge werkdruk'). Dit verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde. Voor 9,5% is de situatie acuut problematisch ('extreem hoge werkdruk'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 12,3%.
- Bij 31% van de werknemers uit de groot- en kleinhandel is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Het Vlaamse referentiecijfer ligt lager, namelijk op 22,8%. Het aandeel acuut problematisch ('extreem routi-

nematig werk') ligt op 14%. Het Vlaamse referentiecijfer ligt lager, namelijk op 10,5%.

Voor 22,5% van de werknemers uit de groot- en kleinhandel is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde. Voor 9,3% is ze acuut problematisch ('extreem beperkte autonomie'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 6,5%.

6.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren groot- en kleinhandel 2004-2010

Figuur 21: Evolutie werkbaarheidsindicatoren problematisch voor de groot- en kleinhandel – werknemers (2004-2010)

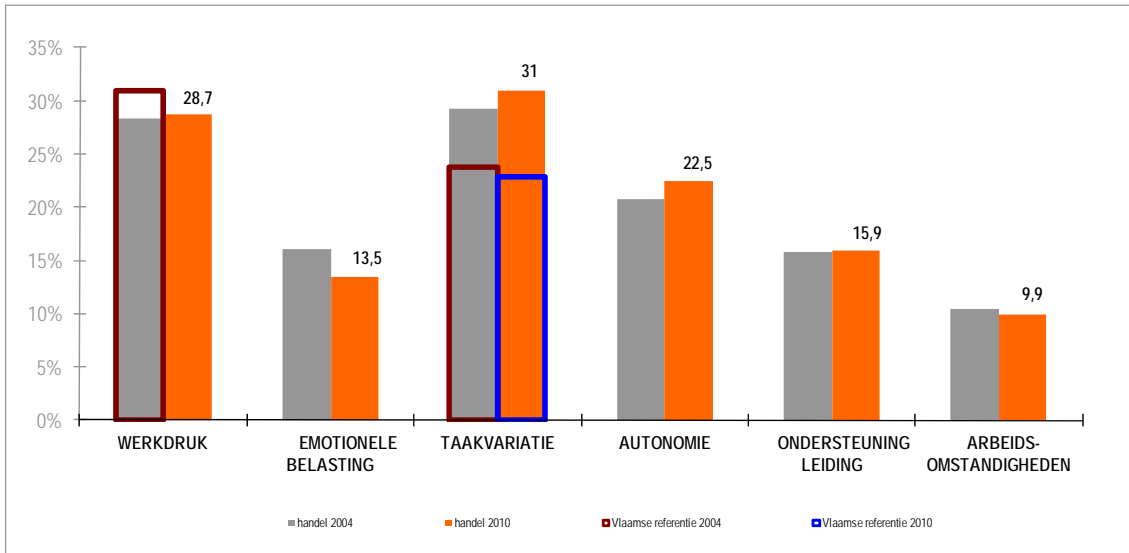

Voor leermogelijkheden is er voor de klein- en groothandel sprake van een significant verschil tussen 2004 en 2010. Het aandeel leermogelijkheden problematisch evolueerde in die periode van 30,8% naar 27,3%.

In 2004 was enkel het aandeel problematisch voor leermogelijkheden significant verschillend van het Vlaamse gemiddelde. Het aandeel problematisch lag voor deze werkbaarheidsindicator hoger dan het Vlaamse gemiddelde. Voor 2010 is de conclusie analoog.

6.4. Evolutie risico-indicatoren groot- en kleinhandel 2004-2010

Figuur 22: Evolutie risico-indicatoren problematisch voor de groot- en kleinhandel – werknemers (2004-2010)

Voor geen van de zes risico-indicatoren zien we een significante evolutie in de periode 2004-2010.

In 2004 was het aandeel problematisch voor werkdruk en taakvariatie voor de sector verschillend van dat van Vlaanderen. De sector heeft een lager aandeel voor problematische werkdruk en een hoger aandeel voor taakvariatie problematisch. Voor 2010 is er enkel een verschil voor taakvariatie.

7. Sectorprofiel transportsector - werknemers

Het WBM-bestand 2010 bevat gegevens van 320 werknemers uit de transportsector. De transportsector (nace 49-52) vertegenwoordigt volgens de gegevens van RSZ/RSZPPO (2008) 5,3% van de Vlaamse tewerkstelling.

7.1. De werkbaarheidsindicatoren transportsector 2010

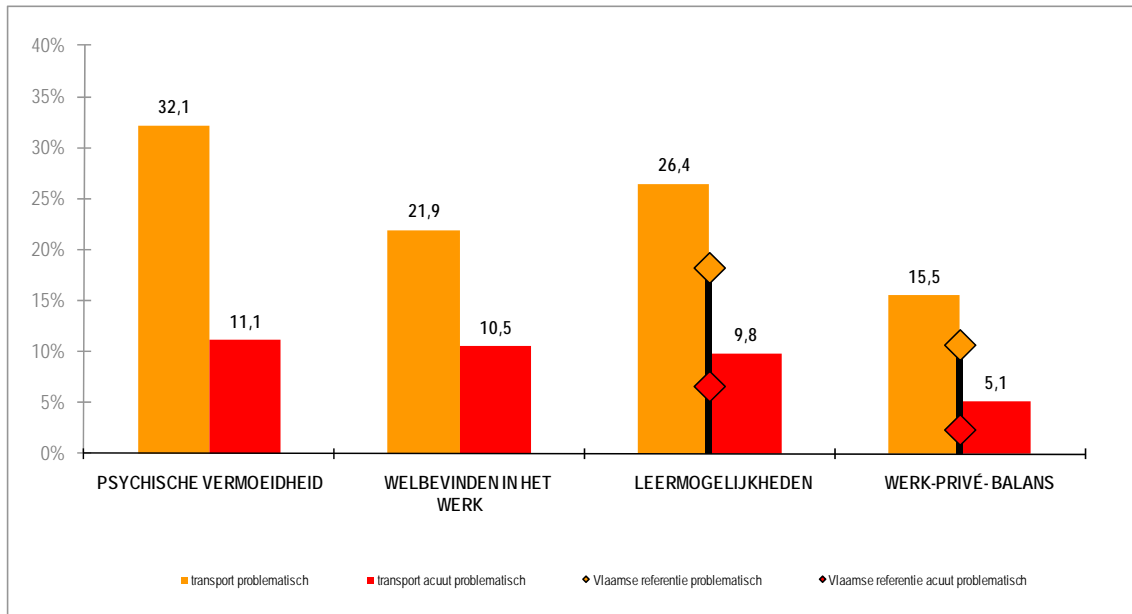
7.1.1. De cijfers

Tabel 12: Werkbaarheidsindicatoren voor de transportsector – werknemers (2010)

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID	N			
Transport	315	67,9	32,1	11,1
Vlaamse referentie	8751	70,2	29,8	9,4
		chi ² = 0,526; p = 0,468		chi ² = 1,320; p = 0,251
WELBEVINDEN IN HET WERK	N			
Transport	315	78,1	21,9	10,5
Vlaamse referentie	8765	83,4	16,6	7,5
		chi ² = 3,400; p = 0,065		chi ² = 3,178; p = 0,075
LEERMOGELIJKHEDEN	N			
Transport	296	73,6	26,4	9,8
Vlaamse referentie	8174	81,8	18,2	6,6
		chi ² = 8,956; p = 0,003		chi ² = 4,891; p = 0,027
WERK-PRIVE-BALANS	N			
Transport	316	84,5	15,5	5,1
Vlaamse referentie	8815	89,4	10,6	2,3
		chi ² = 8,015; p = 0,005		chi ² = 11,279; p = 0,001

7.1.2. Verschil transportsector en Vlaams gemiddelde werkbaarheidsindicatoren 2010

Figuur 23: Werkbaarheidsindicatoren transportsector – werknemers (2010)

Voor de indicatorscore **psychische vermoeidheid en welbevinden in het werk** is er geen significant verschil tussen de transportsector en het Vlaamse gemiddelde:

- Voor 32,1% van de werknemers uit de transportsector is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress') en voor 11,1% van de werknemers is de situatie acuut problematisch ('acute werkstress').
- Voor 21,9% van de werknemers uit de transportsector is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen') en voor 10,5% is de situatie acuut problematisch ('ernstige demotivatie').

Voor **leermogelijkheden en werk-privé-balans** stellen we wel significante verschillen vast met het Vlaamse gemiddelde. De situatie in de transportsector is voor een groter aandeel van de werknemers problematisch:

- Bij 26,4% van de werknemers uit de transportsector is de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden'). Dit percentage ligt boven het Vlaamse referentiecijfer van 18,2%. Bij 9,8% van de werknemers uit deze sector is er sprake van een acuut problematische situatie ('geen leermogelijkheden'). De sectorscore ligt boven het Vlaamse referentiecijfer van 6,6%.
- Voor 15,5% van de werknemers uit de transportsector is de situatie op het vlak van werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie'). Dit aandeel ligt de sector boven het Vlaamse referentiecijfer van 10,6%. Voor 5,1% is de situatie acuut problematisch ('acuut werk-privé-conflict'). Dit aandeel verschilt van het Vlaamse referentiecijfer dat op 2,3% ligt.

7.2. De risico-indicatoren transportsector 2010

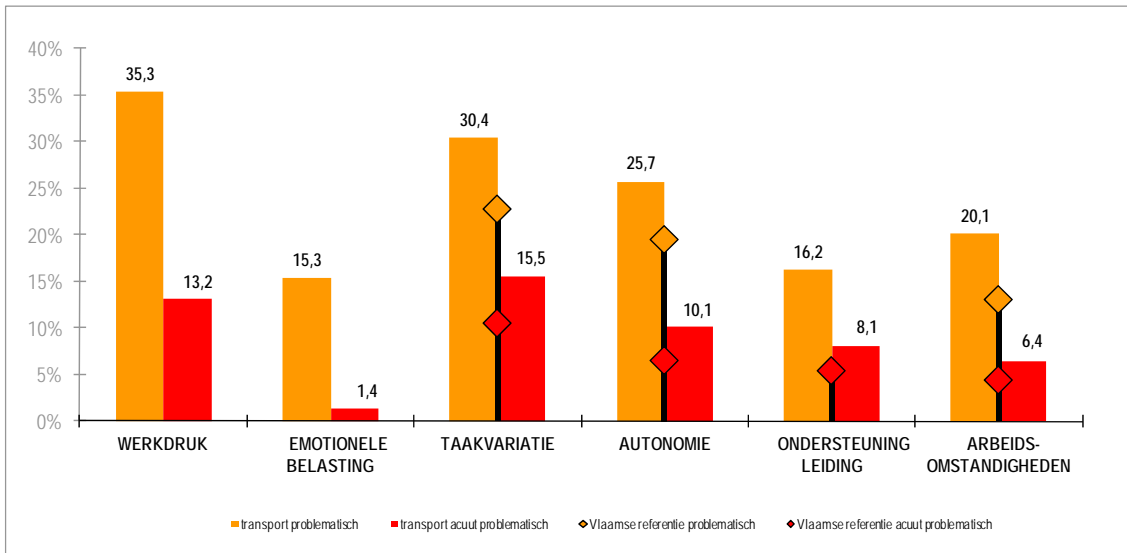
7.2.1. De cijfers

Tabel 13: Risico-indicatoren voor de transportsector – werknemers (2010)

		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
WERKDRUK	N			
Transport	295	64,7	35,3	13,2
Vlaamse referentie	8186	69,1	30,9	12,3
		chi ² = 3,032; p = 0,082		chi ² = 0,317; p = 0,574
EMOTIONELE BELASTING	N			
Transport	295	84,7	15,3	1,4
Vlaamse referentie	8182	79,6	20,4	4,1
		chi ² = 0,013; p = 0,908		chi ² = 0,794; p = 0,373
TAAKVARIATIE	N			
Transport	296	69,6	30,4	15,5
Vlaamse referentie	8182	77,2	22,8	10,5
		chi ² = 8,396; p = 0,004		chi ² = 6,465; p = 0,011
AUTONOMIE	N			
Transport	296	74,3	25,7	10,1
Vlaamse referentie	8174	80,5	19,5	6,5
		chi ² = 6,328; p = 0,012		chi ² = 7,756; p = 0,005
ONDERSTEUNING LEIDING	N			
Transport	296	83,8	16,2	8,1
Vlaamse referentie	8190	85,2	14,8	5,4
		chi ² = 0,848; p = 0,357		chi ² = 5,441; p = 0,020
ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN	N			
Transport	314	79,9	20,1	6,4
Vlaamse referentie	8768	87,0	13,0	4,4
		chi ² = 23,720; p = 0,000		chi ² = 6,603; p = 0,010

7.2.2. Verschil transportsector en Vlaams gemiddelde risico-indicatoren 2010

Figuur 24: Risico-indicatoren voor de transportsector – werknemers (2010)

Voor **werkdruk** en **emotionele belasting** verschilt de transportsector niet significant van het Vlaamse gemiddelde:

- Voor 35,3% van de werknemers uit de transportsector is de situatie op het vlak van werkdruk problematisch ('hoge werkdruk') en voor 13,2% is ze acuut problematisch ('extreem hoge werkdruk').
- Voor 15,3% van de werknemers uit de transportsector is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). Voor 1,4% is de situatie acuut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk').

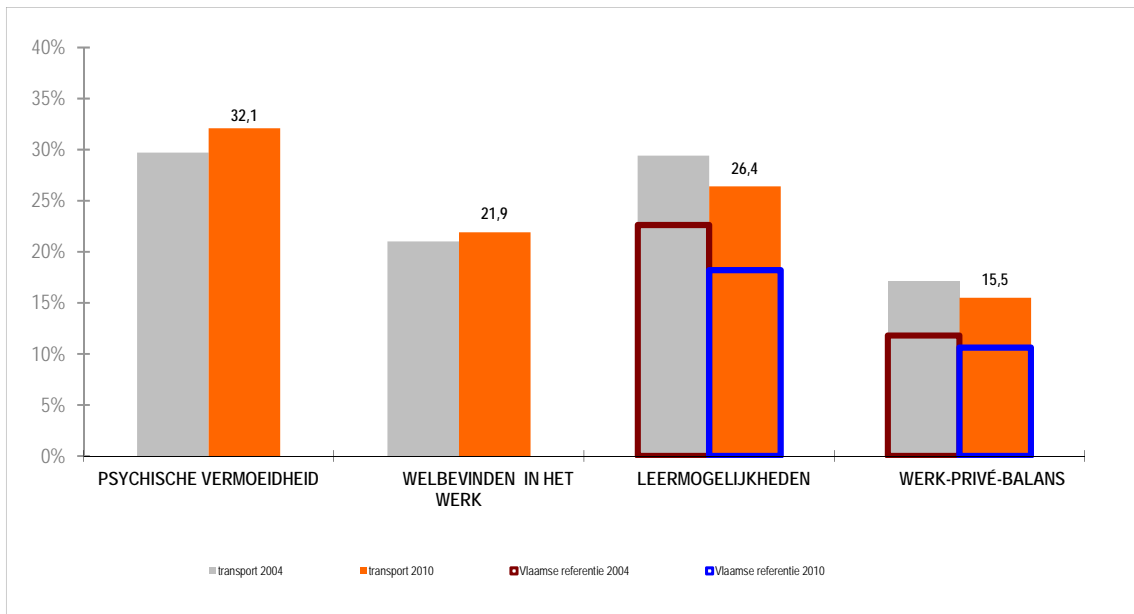
Voor de risico-indicatoren **taakvariatie**, **autonomie**, **relatie directe leiding** en **belastende arbeidsomstandigheden** zien we wel significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. De transportsector laat telkens minder gunstige scores zien:

- Bij 30,4% van de werknemers uit de transportsector is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Het Vlaamse referentiecijfer ligt lager, namelijk op 22,8%. Het aandeel acuut problematisch ('extreem routinematig werk') ligt op 15,5%. Het Vlaamse referentiecijfer ligt lager, namelijk op 10,5%.
- Voor 25,7% van de werknemers uit de transportsector is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 19,5%. Voor 10,1% is de situatie acuut problematisch ('extreem beperkte autonomie'). Ook dit aandeel is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 6,5%.
- Voor 16,2% van de werknemers uit de transportsector is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding'). Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde. Voor 8,1% is de situatie acuut problematisch ('negatieve relatie directe leiding'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 5,4%.

Voor 20,1% van de werknemers uit de transportsector is de situatie op het vlak van de arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel ligt boven het Vlaamse referentiecijfer van 13%. Voor 6,4% is de situatie acuut problematisch ('extreem belastende arbeidsomstandigheden'). Ook dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 4,4%.

7.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren transportsector 2004-2010

Figuur 25: Evolutie werkbaarheidsindicatoren problematisch voor de transportsector – werknemers (2004-2010)

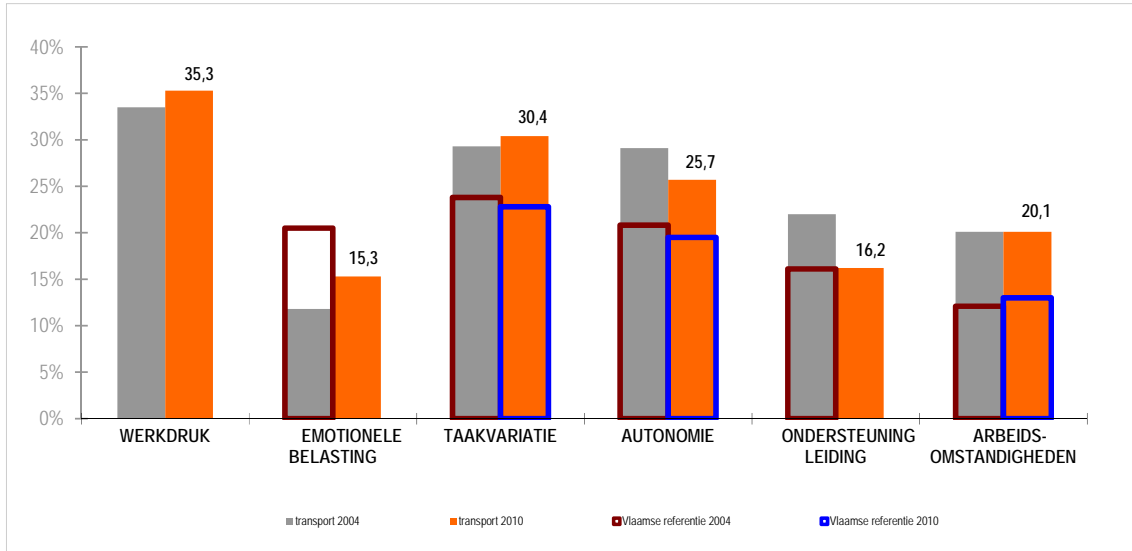

Voor geen van de vier werkbaarheidsindicatoren is er sprake van een significante verschil tussen 2004 en 2010.

In 2004 was enkel het aandeel problematisch voor leermogelijkheden en voor werk-privé-balans significant verschillend van het Vlaamse gemiddelde. Het aandeel problematisch lag voor deze werkbaarheidsindicatoren hoger dan het Vlaamse gemiddelde. Voor 2010 is dit ook zo.

7.4. Evolutie risico-indicatoren transportsector 2004-2010

Figuur 26: Evolutie risico-indicatoren problematisch voor de transportsector – werknemers (2004-2010)

Voor geen van de zes risico-indicatoren zien we een significant evolutie in de periode 2004-2010.

In 2004 was het aandeel problematisch voor emotionele belasting, taakvariatie, autonomie, ondersteuning leiding en arbeidsomstandigheden voor de sector verschillend van dat van Vlaanderen. De sector heeft met uitzondering van emotionele belasting een hoger aandeel problematische voor deze indicatoren. Voor 2010 ligt enkel voor taakvariatie, autonomie en arbeidsomstandigheden het aandeel problematisch in de transportsector hoger. Voor emotionele belasting en ondersteuning leiding is er geen verschil meer met het Vlaams gemiddelde.

8. Sectorprofiel post- en telecommunicatiesector - werknemers

Het WBM-bestand 2010 bevat gegevens van 215 werknemers uit de post- en telecommunicatiesector. De post- en telecommunicatiesector (nace 53,61) vertegenwoordigt volgens de gegevens van RSZ/RSZPPO (2008) 1,8% van de Vlaamse tewerkstelling.

8.1. De werkbaarheidsindicatoren post- en telecommunicatiesector 2010

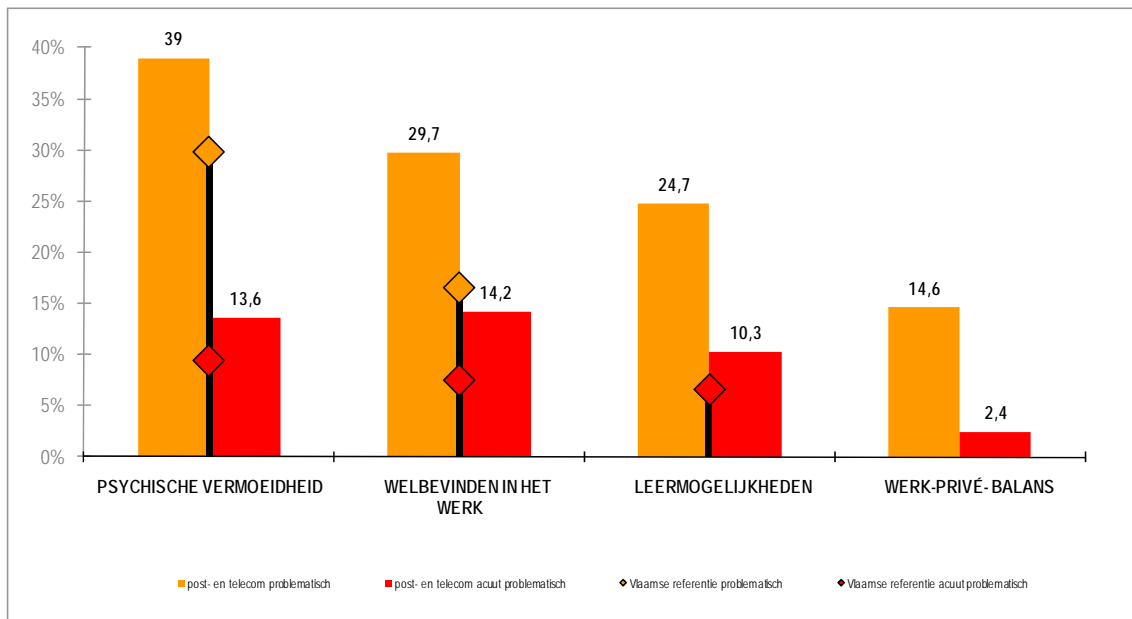
8.1.1. De cijfers

Tabel 14: Werkbaarheidsindicatoren voor de post- en telecommunicatiesector – werknemers (2010)

			niet problematisch %	problematisch %	acuut problematisch %
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID		N			
Post- en telecom	213		61,0	39,0	13,6
Vlaamse referentie	8751		70,2	29,8	9,4
			chi ² = 8,296; p = 0,004		chi ² = 5,040; p = 0,025
WELBEVINDEN IN HET WERK		N			
Post- en telecom	212		70,3	29,7	14,2
Vlaamse referentie	8765		83,4	16,6	7,5
			chi ² = 20,509; p = 0,000		chi ² = 12,064; p = 0,001
LEERMOGELIJKHEDEN		N			
Post- en telecom	194		75,3	24,7	10,3
Vlaamse referentie	8174		81,8	18,2	6,6
			chi ² = 3,517; p = 0,061		chi ² = 4,453; p = 0,035
WERK-PRIVE-BALANS		N			
Post- en telecom	212		85,4	14,6	2,4
Vlaamse referentie	8815		89,4	10,6	2,3
			chi ² = 3,719; p = 0,054		chi ² = 0,038; p = 0,846

8.1.2. Verschil post- en telecommunicatiesector en Vlaams gemiddelde werkbaarheidsindicatoren 2010

Figuur 27: Werkbaarheidsindicatoren post- en telecommunicatiesector – werknemers (2010)

Voor de indicatorscores **werk-privé-balans** zijn er geen significante verschillen tussen de post- en telecommunicatiesector en het Vlaamse gemiddelde:

- Voor 14,6% van de werknemers uit de post- en telecommunicatiesector is de situatie op het vlak van werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie'). Voor 2,4% is de situatie acut problematisch ('acut werk-privé-conflict').

Voor **psychische vermoeidheid, welbevinden in het werk en leermogelijkheden** stellen we wel significante verschillen vast met het Vlaamse gemiddelde. De situatie in de post- en telecommunicatiesector is voor een groter aandeel van de werknemers problematisch:

- Voor 39% van de werknemers uit de post- en telecommunicatiesector is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 29,8%. Voor 13,6% van de werknemers is de situatie acut problematisch ('acute werkstress'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 9,4%.
- Bij 29,7% van de werknemers uit de post- en telecommunicatiesector is de situatie op het vlak van welbevinden problematisch ('motivatieproblemen'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 16,6%. Voor 14,2% is de si-

tuatie acut problematische situatie ('ernstige demotivatie'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer 7,5%.

Bij 24,7% van de werknemers uit de post- en telecommunicatiesector is de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden'). Op dit vlak is er geen significant verschil met het Vlaams gemiddelde.

Voor 10,3% is de situatie acut problematische situatie ('geen leermogelijkheden'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer 6,6%.

8.2. De risico-indicatoren post- en telecommunicatiesector 2010

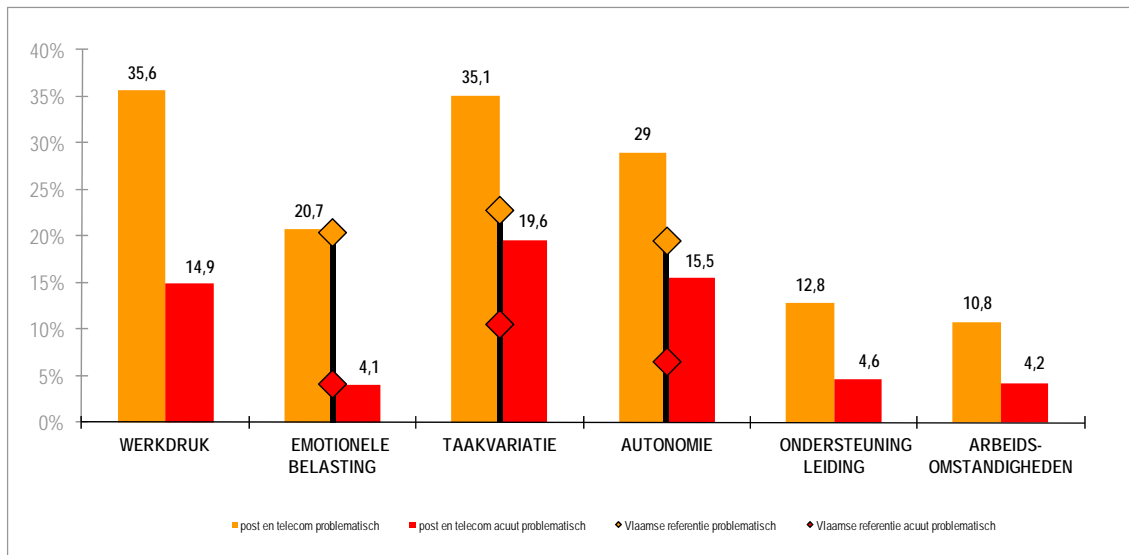
8.2.1. De cijfers

Tabel 15: Risico-indicatoren voor de post- en telecommunicatiesector – werknemers (2010)

				
		niet problematisch	problematisch	acut problematisch
		%	%	%
WERKDRUK				
	N			
Post- en telecom	194	64,4	35,6	14,9
Vlaamse referentie	8186	69,1	30,9	12,3
		chi ² = 2,334; p = 0,127		chi ² = 1,508; p = 0,219
EMOTIONELE BELASTING				
	N			
Post- en telecom	193	79,3	20,7	4,1
Vlaamse referentie	8182	79,6	20,4	4,1
		chi ² = 5,219; p = 0,022		chi ² = 3,897; p = 0,048
TAAKVARIATIE				
	N			
Post- en telecom	194	64,9	35,1	19,6
Vlaamse referentie	8182	77,2	22,8	10,5
		chi ² = 15,422; p = 0,000		chi ² = 15,094; p = 0,000
AUTONOMIE				
	N			
Post- en telecom	193	71,0	29,0	15,5
Vlaamse referentie	8174	80,5	19,5	6,5
		chi ² = 10,513; p = 0,001		chi ² = 27,756; p = 0,000
ONDERSTEUNING LEIDING				
	N			
Post- en telecom	195	87,2	12,8	4,6
Vlaamse referentie	8190	85,2	14,8	5,4
		chi ² = 0,433; p = 0,511		chi ² = 0,116; p = 0,733
ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN				
	N			
Post- en telecom	213	89,2	10,8	4,2
Vlaamse referentie	8768	87,0	13,0	4,4
		chi ² = 0,026; p = 0,871		chi ² = 0,265; p = 0,607

8.2.2. Verschil post- en telecommunicatiesector en Vlaams gemiddelde risico-indicatoren 2010

Figuur 28: Risico-indicatoren voor de post- en telecommunicatiesector – werknemers (2010)

Voor **werkdruk**, **ondersteuning vanuit de directe leiding** en **belastende arbeidsomstandigheden** verschilt de post- en telecommunicatiesector niet significant van het Vlaamse gemiddelde:

- Voor 35,6% van de werknemers uit de post- en telecommunicatiesector is de situatie op het vlak van werkdruk problematisch ('hoge werkdruk'). Voor 14,9% is ze acuut problematisch ('extreem hoge werkdruk').
- Voor 12,8% van de werknemers uit de post- en telecommunicatiesector is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding'). Voor 4,6% is de situatie acuut problematisch ('negatieve relatie directe leiding').
- Voor 10,8% van de werknemers uit de post- en telecommunicatiesector is de situatie op het vlak van de arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden'). Voor 4,2% is de situatie acuut problematisch ('extreem belastende arbeidsomstandigheden').

Voor de risico-indicatoren **emotionele belasting**, **taakvariatie** en **autonomie** zien we wel significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. De post- en telecommunicatiesector laat telkens minder gunstige scores zien:

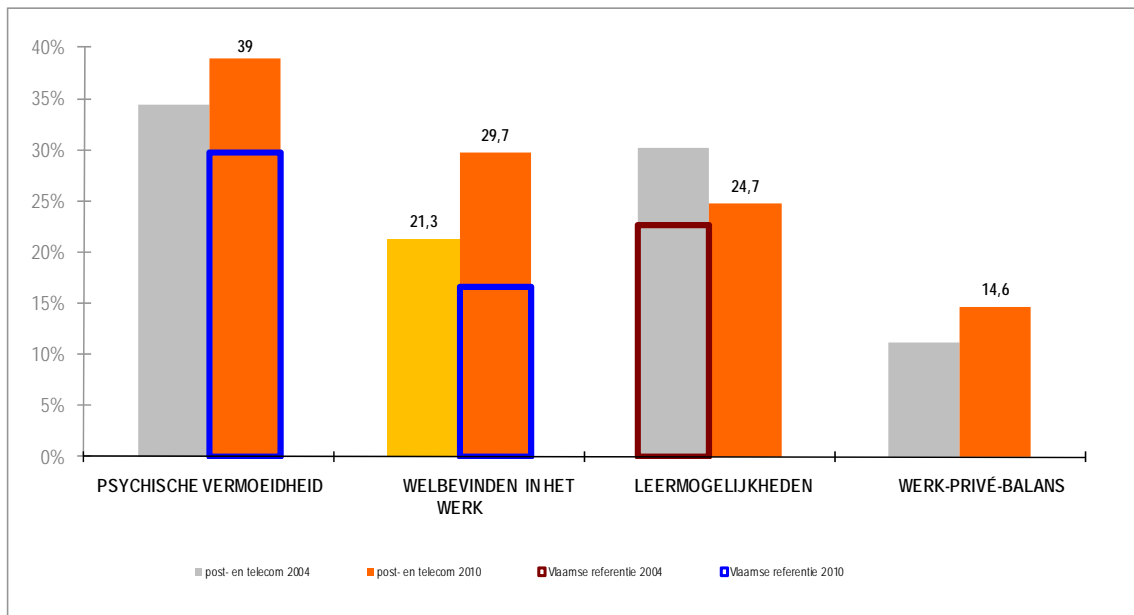
- Voor 20,7% van de werknemers uit de post- en telecommunicatiesector is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer dat op 20,4% ligt. Voor 4,1% is de situatie acuut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk'). Dit aandeel verschilt van het Vlaamse gemiddelde⁵

⁵ De loglineaire toetsing op basis van het ongewogen gemiddelde laat voor de sector van de post- en telecommunicatie voor deze indicator een hoger aandeel zien dan het Vlaamse gemiddelde.

- Voor 35,1% van de werknemers uit de post- en telecommunicatiesector is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Het Vlaamse referentiecijfer ligt lager, namelijk op 22,8%. Het aandeel acuut problematisch ('extreem routinematig werk') ligt op 19,6%. Het Vlaamse referentiecijfer ligt lager, namelijk op 10,5%.
- Voor 29% van de werknemers uit de post- en telecommunicatiesector is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 19,5%. Voor 15,5% is de situatie acuut problematisch ('extreem beperkte autonomie'). Ook dit aandeel is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 6,5%.

8.2.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren post- en telecommunicatiesector 2004-2010

Figuur 29: Evolutie werkbaarheidsindicatoren problematisch voor de post- en telecommunicatiesector – werknemers (2004-2010)

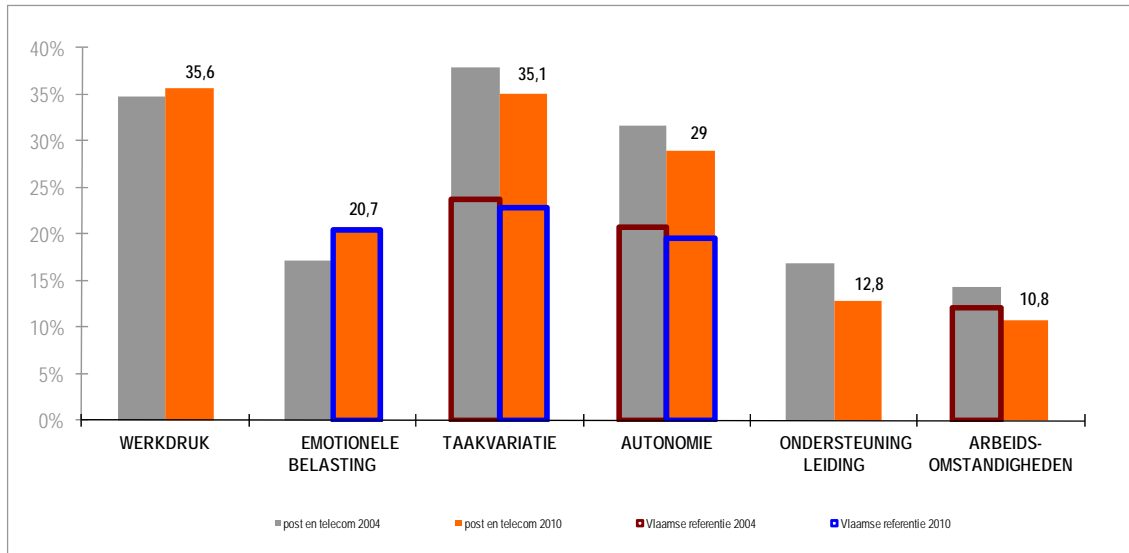

Enkel voor welbevinden in het werk is er sprake van een significant verschil tussen 2004 en 2010. Het aandeel werknemers in een problematische situatie op het vlak van welbevinden in het werk is in de periode 2004-2010 gestegen van 21,3% naar 29,7%.

In 2004 was enkel het aandeel problematisch voor leermogelijkheden significant verschillend van het Vlaamse gemiddelde. Het aandeel problematisch in de sector was hoger dan het Vlaamse gemiddelde. In 2010 zien we een significant verschil voor psychische vermoeidheid en welbevinden in het werk. In beide gevallen ligt het aandeel problematisch voor de sector hoger dan het Vlaamse gemiddelde.

8.2.4. Evolutie risico-indicatoren post- en telecommunicatiesector 2004-2010

Figuur 30: Evolutie risico-indicatoren problematisch voor de post- en telecommunicatiesector – werknemers (2004-2010)

Voor geen van de zes risico-indicatoren zien we een significant evolutie in de periode 2004-2010.

In 2004 was het aandeel problematisch voor taakvariatie, autonomie en arbeidsomstandigheden voor de sector verschillend van dat van Vlaanderen. De sector heeft voor deze drie indicatoren een hoger aandeel problematisch dan Vlaanderen. Voor 2010 blijven deze verschillen bestaan voor taakvariatie en autonomie. Ook voor emotionele belasting⁶ verschilt de sectorscore van het Vlaamse gemiddelde.

⁶ De loglineaire toetsing op basis van het ongewogen gemiddelde laat voor de sector van de post- en telecommunicatie voor deze indicator een hoger aandeel zien dan het Vlaamse gemiddelde.

9. Sectorprofiel financiële sector dienstverlening- werknemers

Het WBM-bestand 2010 bevat gegevens van 357 werknemers uit de financiële sector. De financiële sector (nace 64-66) vertegenwoordigt volgens de gegevens van RSZ/RSZPPO (2008) 3,6% van de Vlaamse tewerkstelling.

9.1. De werkbaarheidsindicatoren financiële sector 2010

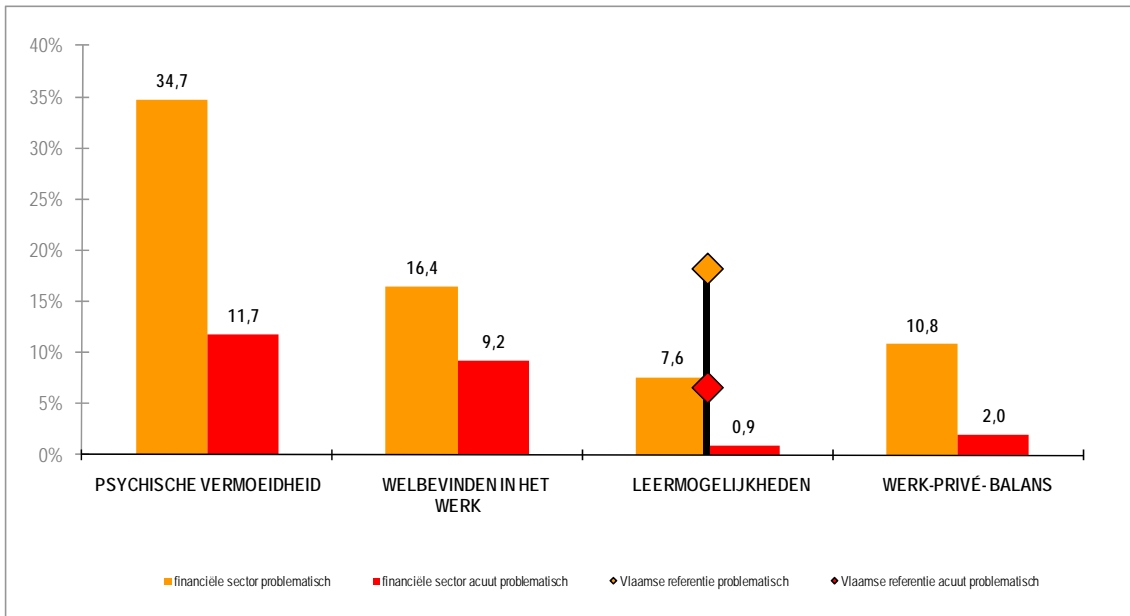
9.1.1. De cijfers

Tabel 16: Werkbaarheidsindicatoren voor de financiële sector – werknemers (2010)

		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID	N			
Financiële sector	349	65,3	34,7	11,7
Vlaamse referentie	8751	70,2	29,8	9,4
		chi ² = 3,428; p = 0,064		chi ² = 2,622; p = 0,105
WELBEVINDEN IN HET WERK	N			
Financiële sector	347	83,6	16,4	9,2
Vlaamse referentie	8765	83,4	16,6	7,5
		chi ² = 0,659; p = 0,417		chi ² = 0,967; p = 0,325
LEERMOGELIJKHEDEN	N			
Financiële sector	329	92,4	7,6	0,9
Vlaamse referentie	8174	81,8	18,2	6,6
		chi ² = 30,504; p = 0,000		chi ² = 14,124; p = 0,000
WERK-PRIVE-BALANS	N			
Financiële sector	351	89,2	10,8	2,0
Vlaamse referentie	8815	89,4	10,6	2,3
		chi ² = 0,008; p = 0,927		chi ² = 0,055; p = 0,814

9.1.2. Verschil financiële sector en Vlaams gemiddelde werkbaarheidsindicatoren 2010

Figuur 31: Werkbaarheidsindicatoren financiële sector – werknemers (2010)

Voor de indicatorscores **psychische vermoeidheid**, **welbevinden in het werk** en **werk-privé-balans** zijn er geen significante verschillen tussen de financiële sector en het Vlaamse gemiddelde:

- Voor 34,7% van de werknemers uit de financiële sector is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress') en voor 11,7% van de werknemers is de situatie acuut problematisch ('acute werkstress').
- Voor 16,4% van de werknemers uit de financiële sector is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen'). Voor 9,2% is ze acuut problematisch ('ernstige demotivatie').
- Voor 10,8% van de werknemers uit de financiële sector is de situatie op het vlak van werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie'). Voor 2% is de situatie acuut problematisch ('acuut werk-privé-conflict').

Voor **leermogelijkheden** stellen we wel significante verschillen vast met het Vlaamse gemiddelde. De situatie in de financiële sector is voor een kleiner aandeel van de werknemers problematisch:

- Bij 7,6% van de werknemers uit de financiële sector is de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden'). Dit percentage ligt ver onder het Vlaamse referentiecijfer van 18,2%. Bij 0,9% van de werknemers uit deze sector is er sprake van een acuut problematische situatie ('geen leermogelijkheden'). De sectorscore ligt onder het Vlaamse referentiecijfer van 6,6%.

9.2. De risico-indicatoren financiële sector 2010

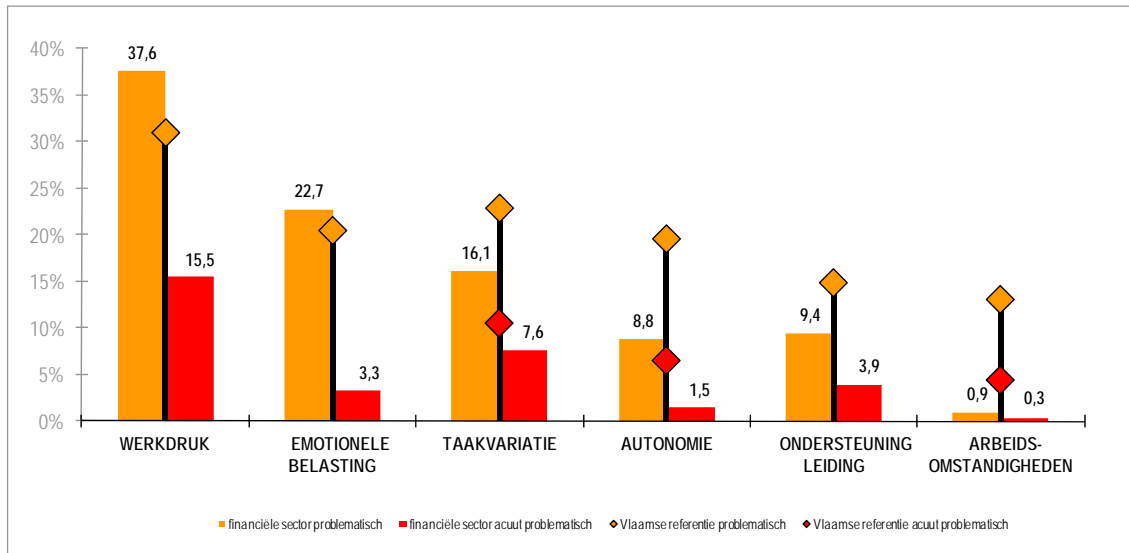
9.2.1. De cijfers

Tabel 17: Risico-indicatoren voor de financiële sector – werknemers (2010)

		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
WERKDRUK	N			
Financiële sector	330	62,4	37,6	15,5
Vlaamse referentie	8186	69,1	30,9	12,3
		chi ² = 7,653; p = 0,006		chi ² = 3,452; p = 0,063
EMOTIONELE BELASTING	N			
Financiële sector	330	77,3	22,7	3,3
Vlaamse referentie	8182	79,6	20,4	4,1
		chi ² = 15,277; p = 0,000		chi ² = 2,393; p = 0,122
TAAKVARIATIE	N			
Financiële sector	330	83,9	16,1	7,6
Vlaamse referentie	8182	77,2	22,8	10,5
		chi ² = 10,752; p = 0,001		chi ² = 4,302; p = 0,038
AUTONOMIE	N			
Financiële sector	330	91,2	8,8	1,5
Vlaamse referentie	8174	80,5	19,5	6,5
		chi ² = 26,689; p = 0,000		chi ² = 11,923; p = 0,001
ONDERSTEUNING LEIDING	N			
Financiële sector	330	90,6	9,4	3,9
Vlaamse referentie	8190	85,2	14,8	5,4
		chi ² = 7,170; p = 0,007		chi ² = 1,028; p = 0,311
ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN	N			
Financiële sector	352	99,1	0,9	0,3
Vlaamse referentie	8768	87,0	13,0	4,4
		chi ² = 24,380; p = 0,000		chi ² = 7,520; p = 0,006

9.2.2. Verschil financiële sector en Vlaams gemiddelde risico-indicatoren 2010

Figuur 32: Risico-indicatoren voor de financiële sector – werknemers (2010)

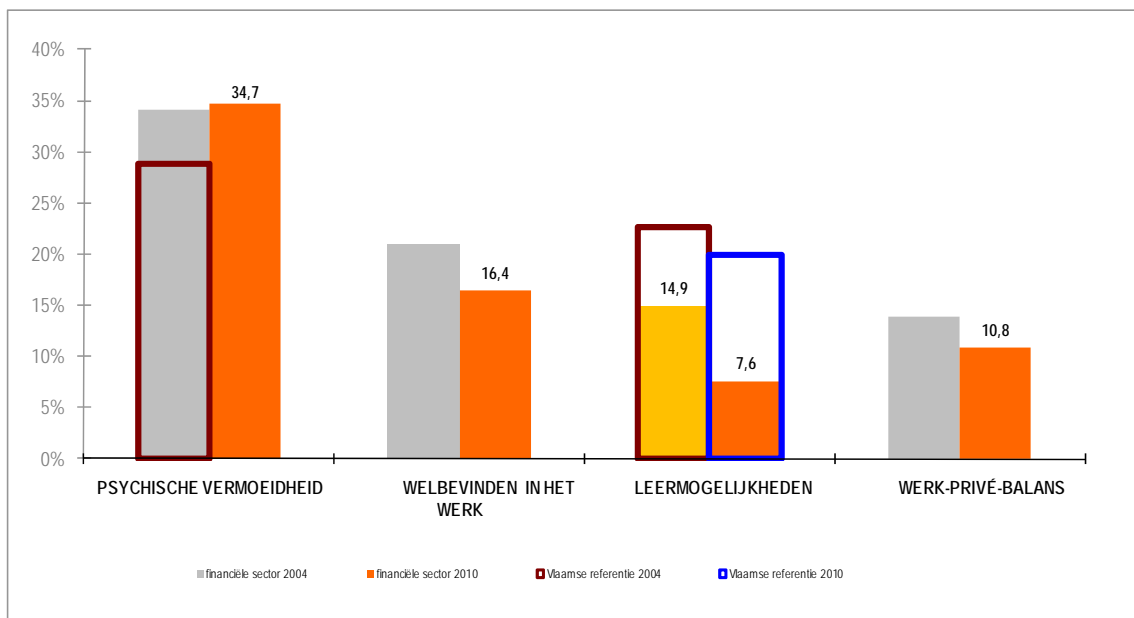
De sector verschilt voor alle risico-indicatoren van het Vlaamse gemiddelde. Voor werkdruk en emotionele belasting zijn de aandelen in de sector hoger, voor de andere indicatoren zien we een lager aandeel problematisch voor de financiële sector:

- Voor 37,6% van de werknemers uit de financiële sector is de situatie op het vlak van werkdruk problematisch ('hoge werkdruk'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 30,9%. Voor 15,5% is de situatie acuut problematisch ('extreem hoge werkdruk'). Hier is geen verschil met het Vlaamse gemiddelde.
- Voor 22,7% van de werknemers uit de financiële sector is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 20,4%. Voor 3,3% is de situatie acuut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk'). Hier is geen verschil met het Vlaamse gemiddelde.
- Bij 16,1% van de werknemers uit de financiële sector is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Het Vlaamse referentiecijfer ligt hoger, namelijk op 22,8%. Het aandeel acuut problematisch ('extreem routinematig werk') ligt op 7,6%. Het Vlaamse referentiecijfer ligt hoger, namelijk op 10,5%.
- Voor 8,8% van de werknemers uit de financiële sector is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 19,5%. Voor 1,5% is de situatie acuut problematisch ('extreem beperkte autonomie'). Ook dit aandeel is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 6,5%.
- Voor 9,4% van de werknemers uit de financiële sector is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 14,8%.

Voor 3,9% is de situatie acuut problematisch ('negatieve relatie directe leiding'). Hier merken we geen significant verschil met het Vlaamse gemiddelde. Voor 0,9% van de werknemers uit de financiële sector is de situatie op het vlak van de arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel ligt ver onder het Vlaamse referentiecijfer van 13,7%. Voor 0,3% is de situatie acuut problematisch ('extreem belastende arbeidsomstandigheden'). Het Vlaamse referentiecijfer voor acuut problematisch ligt hoger namelijk op 4,4%.

9.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren financiële sector 2004-2010

Figuur 33: Evolutie werkbaarheidsindicatoren problematisch voor de financiële sector – werknemers (2004-2010)

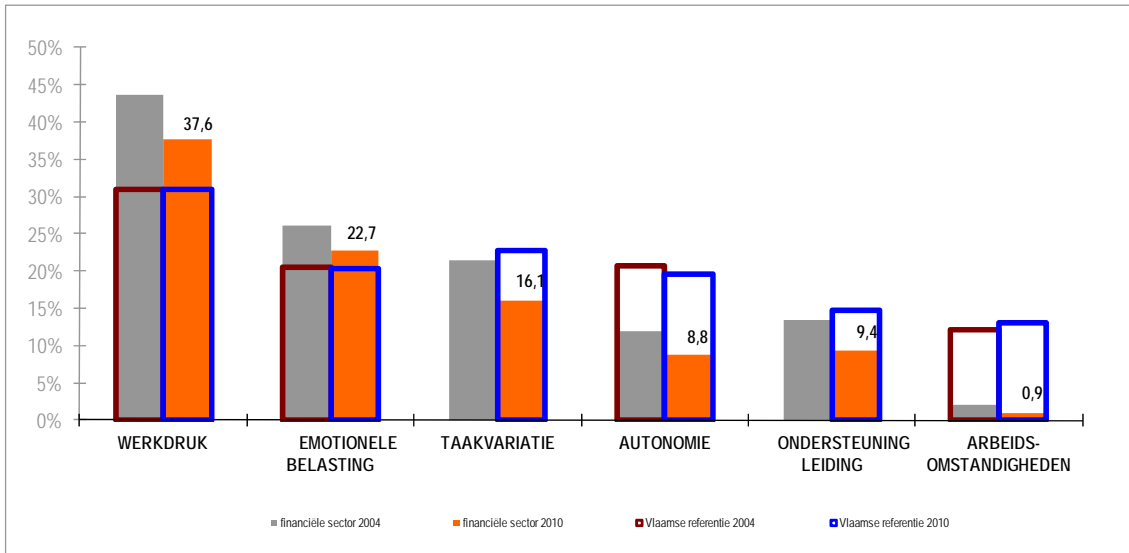

Enkel voor leermogelijkheden zien we een significant verschil tussen 2004 en 2010. Het aandeel leermogelijkheden problematische is gedaald van 14,9% in 2004 naar 7,6% in 2010.

In 2004 was enkel het aandeel problematisch voor psychische vermoeidheid en leermogelijkheden significant verschillend van het Vlaamse gemiddelde. Het aandeel problematisch lag voor psychische vermoeidheid hoger dan het Vlaamse gemiddelde, voor leermogelijkheden is het beeld omgekeerd. De sector heeft een lager aandeel problematisch dan het Vlaamse gemiddelde. Voor 2010 is er enkel een verschil op het vlak van leermogelijkheden.

9.4. Evolutie risico-indicatoren financiële sector 2004-2010

Figuur 34: Evolutie risico-indicatoren problematisch voor de financiële sector – werknemers (2004-2010)

Voor geen van de zes risico-indicatoren zien we een significant evolutie in de periode 2004-2010.

In 2004 was het aandeel problematisch voor werkdruk, emotionele belasting, autonomie en arbeidsomstandigheden voor de sector verschillend van dat van Vlaanderen. Voor werkdruk en emotionele belasting heeft de sector een groter aandeel problematisch dan Vlaanderen. Voor autonomie en arbeidsomstandigheden is het aandeel problematisch lager in de sector dan in Vlaanderen. Voor 2010 blijven deze verschillen bestaan. We zien dat jaar ook een verschil met Vlaanderen voor taakvariatie en ondersteuning directe leiding. Voor deze beide indicatoren ligt het aandeel problematisch in de sector lager dan in Vlaanderen.

10. Sectorprofiel zakelijke dienstverlening-werknemers

Het WBM-bestand 2010 bevat gegevens van 641 werknemers uit de zakelijke dienstverlening. De zakelijke dienstverlening (nace 68-74, 77-82) vertegenwoordigt volgens de gegevens van RSZ/RSZPPO (2008) 10,6% van de Vlaamse tewerkstelling.

10.1. De werkbaarheidsindicatoren zakelijke dienstverlening 2010

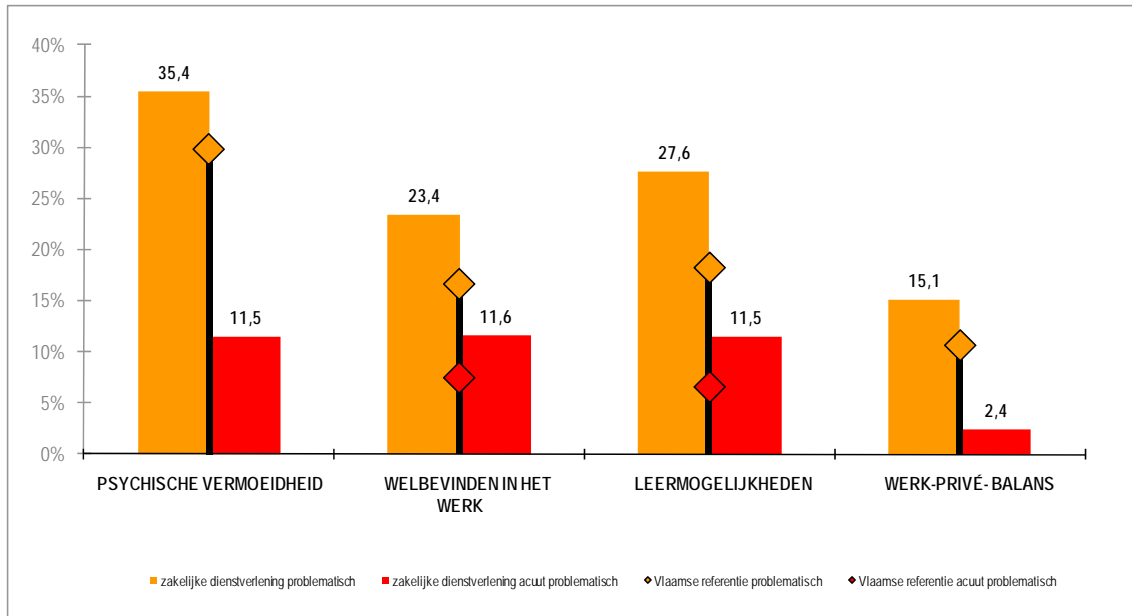
10.1.1. De cijfers

Tabel 18: Werkbaarheidsindicatoren voor de zakelijke dienstverlening – werknemers (2010)

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID	N			
Zakelijke dienstverlening	628	64,6	35,4	11,5
Vlaamse referentie	8751	70,2	29,8	9,4
		chi ² = 7,727; p = 0,005		chi ² = 3,465; p = 0,063
WELBEVINDEN IN HET WERK	N			
Zakelijke dienstverlening	627	76,6	23,4	11,6
Vlaamse referentie	8765	83,4	16,6	7,5
		chi ² =12,245; p = 0,000		chi ² =11,939; p = 0,001
LEERMOGELIJKHEDEN	N			
Zakelijke dienstverlening	576	72,4	27,6	11,5
Vlaamse referentie	8174	81,8	18,2	6,6
		chi ² =22,646; p = 0,000		chi ² =19,271; p = 0,000
WERK-PRIVE-BALANS	N			
Zakelijke dienstverlening	628	84,9	15,1	2,4
Vlaamse referentie	8815	89,4	10,6	2,3
		chi ² =12,534; p = 0,000		chi ² = 0,135; p = 0,713

10.1.2. Verschil zakelijke dienstverlening en Vlaams gemiddelde werkbaarheidsindicatoren 2010

Figuur 35: Werkbaarheidsindicatoren zakelijke dienstverlening – werknemers (2010)

Voor de vier indicatoren **psychische vermoeidheid**, **welbevinden in het werk**, **leermogelijkheden** en **werk-privé-balans** stellen we significante verschillen vast met het Vlaamse gemiddelde. De situatie in de zakelijke dienstverlening is telkens voor een groter aandeel van de werknemers acut problematisch en/of acut problematisch:

- Voor 35,4% van de werknemers uit de zakelijke dienstverlening is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 29,8%. Voor 11,5% van de werknemers is de situatie acut problematisch ('acute werkstress'). Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde.
- Voor 23,4% van de werknemers uit de zakelijke dienstverlening is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer dat op 16,6% ligt. Voor 11,6% is ze acut problematisch ('ernstige demotivatie'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 7,5%.
- Bij 27,6% van de werknemers uit de zakelijke dienstverlening is de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden'). Dit percentage ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 18,2%. Bij 11,5% van de werknemers uit deze sector is er sprake van een acut problematische situatie ('geen leermogelijkheden'). De sectorscore ligt boven het Vlaamse referentiecijfer van 6,6%.
- Voor 15,1% van de werknemers uit de zakelijke dienstverlening is de situatie op het vlak van werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie'). Dit aandeel overtreft dat van Vlaanderen, dat 10,6% bedraagt. Voor

2,45% is de situatie acut problematisch ('acut werk-privé-conflict'). Hier is geen significant verschil met het Vlaamse gemiddelde.

10.2. De risico-indicatoren zakelijke dienstverlening 2010

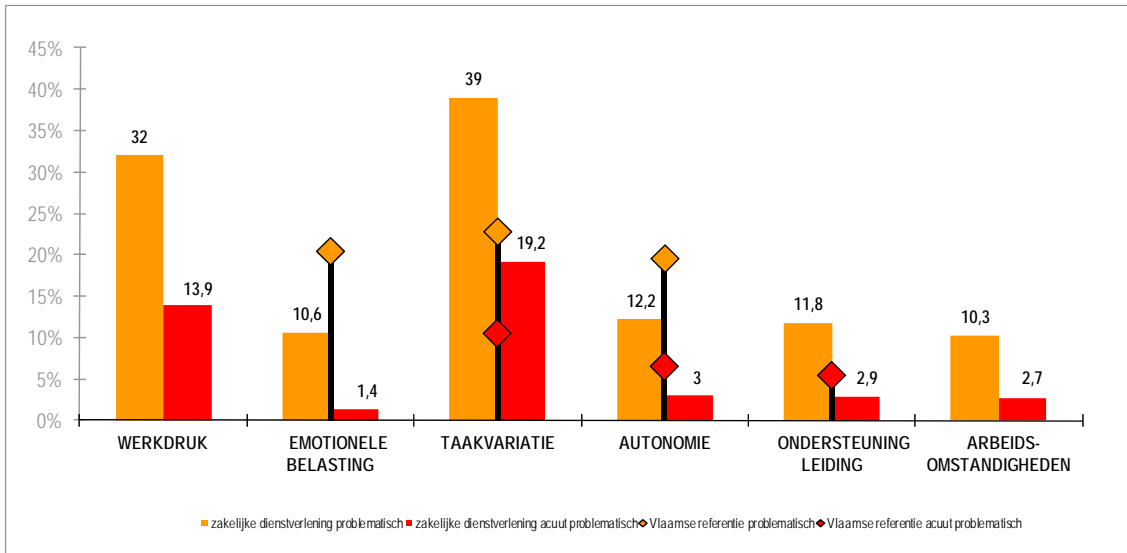
10.2.1. De cijfers

Tabel 19: Risico-indicatoren voor de zakelijke dienstverlening – werknemers (2010)

			niet problematisch	problematisch	acut problematisch
			%	%	%
WERKDRUK		N			
Zakelijke dienstverlening	575	68,0	32,0	13,9	
Vlaamse referentie	8186	69,1	30,9	12,3	
			chi ² = 0,440; p = 0,507		chi ² = 1,604; p = 0,205
EMOTIONELE BELASTING		N			
Zakelijke dienstverlening	576	89,4	10,6	1,4	
Vlaamse referentie	8182	79,6	20,4	4,1	
			chi ² = 8,952; p = 0,003		chi ² = 1,318; p = 0,251
TAAKVARIATIE		N			
Zakelijke dienstverlening	572	61,0	39,0	19,2	
Vlaamse referentie	8182	77,2	22,8	10,5	
			chi ² = 71,828; p = 0,000		chi ² = 36,415; p = 0,000
AUTONOMIE		N			
Zakelijke dienstverlening	575	87,8	12,2	3,0	
Vlaamse referentie	8174	80,5	19,5	6,5	
			chi ² = 22,606; p = 0,000		chi ² = 12,826; p = 0,001
ONDERSTEUNING LEIDING		N			
Zakelijke dienstverlening	577	88,2	11,8	2,9	
Vlaamse referentie	8190	85,2	14,8	5,4	
			chi ² = 3,266; p = 0,071		chi ² = 5,806; p = 0,016
ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN		N			
Zakelijke dienstverlening	629	89,7	10,3	2,7	
Vlaamse referentie	8768	87,0	13,0	4,4	
			chi ² = 0,390; p = 0,532		chi ² = 1,395; p = 0,238

10.2.2. Verschil zakelijke dienstverlening en Vlaams gemiddelde risico-indicatoren 2010

Figuur 36: Risico-indicatoren voor de zakelijke dienstverlening – werknemers (2010)

Voor **werkdruk en belastende arbeidsomstandigheden** verschilt de sector niet van het Vlaamse gemiddelde:

- Voor 32% van de werknemers uit de zakelijke dienstverlening is de situatie op het vlak van werkdruk problematisch ('hoge werkdruk'). Voor 13,9% is de situatie acut problematisch ('extreem hoge werkdruk').
- Voor 10,3% van de werknemers uit de zakelijke dienstverlening is de situatie op het vlak van de arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden'). Voor 2,7% van de werknemers uit de sector is de situatie acut problematisch.

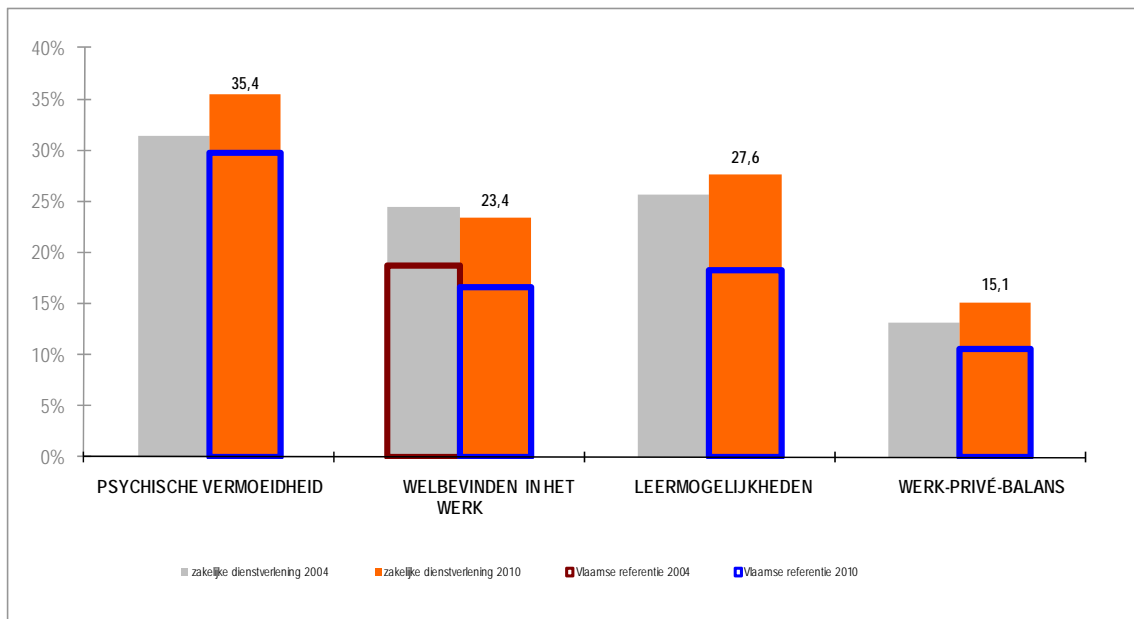
De sector verschilt voor **emotionele belasting, taakvariatie, autonomie en ondersteuning leiding** van het Vlaamse gemiddelde. Voor taakvariatie en ondersteuning leiding zijn de aandelen in de sector hoger, voor emotionele belasting en autonomie zien we een lager aandeel problematisch voor de zakelijke dienstverlening:

- Voor 10,6% van de werknemers uit de zakelijke dienstverlening is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 20,4%. Voor 1,4% is de situatie acut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk'). Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde.
- Bij 39% van de werknemers uit de zakelijke dienstverlening is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Het Vlaamse referentiecijfer ligt lager, namelijk op 22,8%. Het aandeel acut problematisch ('extreem routinematig werk') ligt op 19,5%. Het Vlaamse referentiecijfer ligt lager, namelijk op 10,5%.

- Voor 12,2% van de werknemers uit de zakelijke dienstverlening is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 19,5%. Voor 3% is de situatie acuut problematisch ('extreem beperkte autonomie'). Ook dit aandeel is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 6,5%.
- Voor 11,8% van de werknemers uit de zakelijke dienstverlening is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding'). Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde. Voor 2,9% is de situatie acuut problematisch ('negatieve relatie directe leiding'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 5,4%.

10.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren zakelijke dienstverlening 2004-2010

Figuur 37: Evolutie werkbaarheidsindicatoren problematisch voor de zakelijke dienstverlening – werknemers (2004-2010)

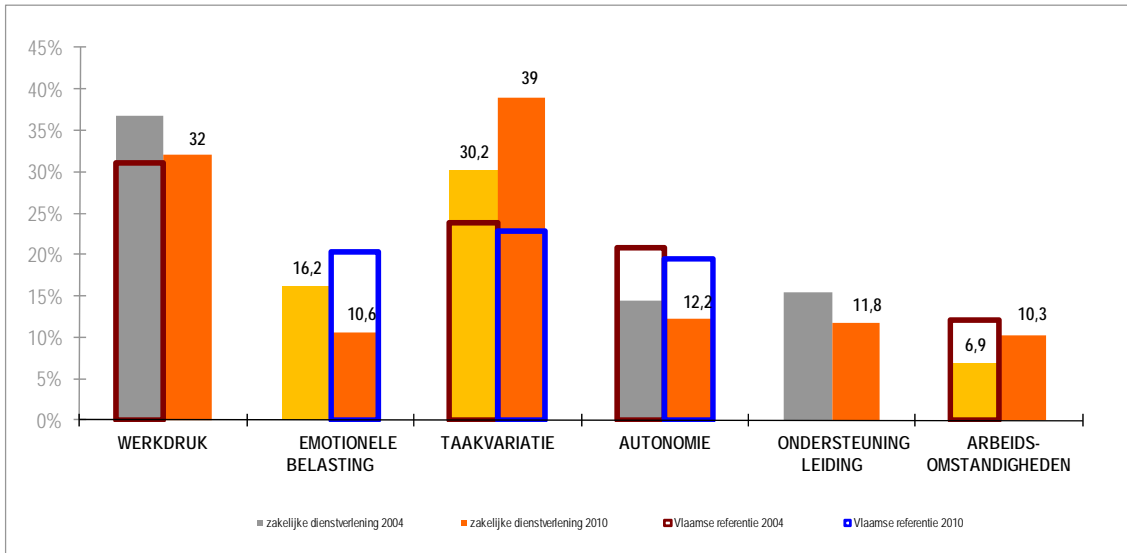

Voor geen van de vier werkbaarheidsindicatoren is er sprake van een significant verschil tussen 2004 en 2010.

In 2004 was enkel het aandeel problematisch voor welbevinden in het werk significant verschillend van het Vlaamse gemiddelde. Het aandeel problematisch lag voor welbevinden in het werk hoger dan het Vlaamse gemiddelde. Voor 2010 is er een verschil voor de vier indicatoren. Telkens is het aandeel problematisch hoger voor de zakelijke dienstverlening.

10.4. Evolutie risico-indicatoren zakelijke dienstverlening 2004-2010

Figuur 38: Evolutie risico-indicatoren problematisch voor de zakelijke dienstverlening – werknemers (2004-2010)

Voor drie van de zes risico-indicatoren (emotionele belasting, taakvariatie en arbeidsomstandigheden) zien we een significant evolutie in de periode 2004-2010. Het aandeel emotionele belastend werk is gedaald van 16,2% naar 10,6%. Het aandeel met onvoldoende taakvariatie is gestegen van 30,2% naar 39%. Ook het voor het aandeel arbeidsomstandigheden problematisch stellen we een toename vast van 6,9% naar 10,3%.

In 2004 was het aandeel problematisch voor werkdruk, taakvariatie, autonomie en arbeidsomstandigheden voor de sector verschillend van dat van Vlaanderen. Voor werkdruk en taakvariatie belasting heeft de sector een groter aandeel problematisch dan Vlaanderen. Voor autonomie en arbeidsomstandigheden is het aandeel problematisch lager in de sector dan in Vlaanderen. Voor 2010 is er een verschil voor emotionele belasting, taakvariatie en autonomie. Voor autonomie en emotionele belasting is het aandeel problematisch lager dan het Vlaamse gemiddelde, voor taakvariatie is de situatie omgekeerd.

11. Sectorprofiel openbaar bestuur-werknemers

Het WBM-bestand 2010 bevat gegevens van 919 werknemers uit het openbaar bestuur. Het openbaar bestuur (nace 84) vertegenwoordigt volgens de gegevens van RSZ(2008) 5,2% van de Vlaamse tewerkstelling. De RSZPPO-werknemers (plaatselijke en provinciale overheden) vertegenwoordigen 8,2% van de totale Vlaamse tewerkstelling.

11.1. De werkbaarheidsindicatoren openbaar bestuur 2010

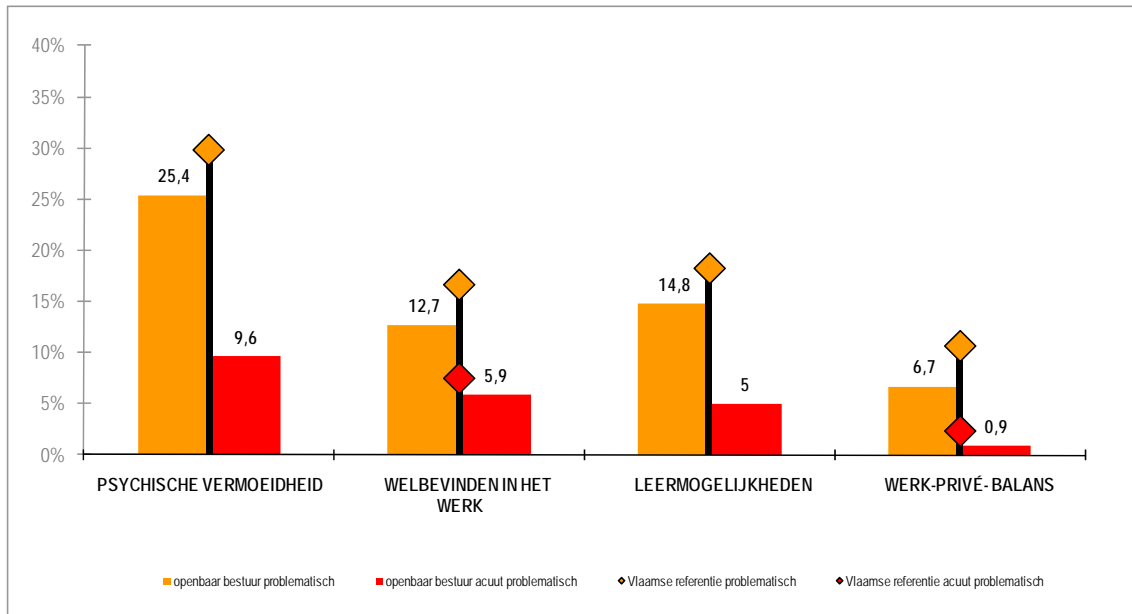
11.1.1. De cijfers

Tabel 20: Werkbaarheidsindicatoren voor het openbaar bestuur – werknemers (2010)

		niet problematisch %	problematisch %	acuut problematisch %
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID	N			
Openbaar bestuur	892	74,6	25,4	9,6
Vlaamse referentie	8751	70,2	29,8	9,4
			chi ² = 9,542; p = 0,002	chi ² = 0,127; p = 0,722
WELBEVINDEN IN HET WERK	N			
Openbaar bestuur	901	87,3	12,7	5,9
Vlaamse referentie	8765	83,4	16,6	7,5
			chi ² = 17,645; p = 0,000	chi ² = 4,780; p = 0,029
LEERMOGELIJKHEDEN	N			
Openbaar bestuur	852	85,2	14,8	5,0
Vlaamse referentie	8174	81,8	18,2	6,6
			chi ² = 12,438; p = 0,000	chi ² = 3,326; p = 0,068
WERK-PRIVE-BALANS	N			
Openbaar bestuur	908	93,3	6,7	0,9
Vlaamse referentie	8815	89,4	10,6	2,3
			chi ² = 14,952; p = 0,000	chi ² = 6,961; p = 0,008

11.1.2. Verschil openbaar bestuur en Vlaams gemiddelde werkbaarheidsindicatoren 2010

Figuur 39: Werkbaarheidsindicatoren openbaar bestuur – werknemers (2010)

Voor alle werkbaarheidsindicatoren stellen we significante verschillen vast met het Vlaamse gemiddelde. Telkens is de situatie in het openbaar bestuur voor een kleiner aandeel van de werknemers problematisch:

- Voor 25,4% van de werknemers uit het openbaar bestuur is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress'). Dit aandeel is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 29,8%. Voor 9,6% van de werknemers is de situatie acuut problematisch ('acute werkstress'). Hier is geen significant verschil met het Vlaamse gemiddelde.
- Voor 12,7% van de werknemers uit het openbaar bestuur is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 16,6%. Voor 5,9% is de situatie acuut problematisch ('ernstige demotivatie'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 7,5%.
- Bij 14,8% van de werknemers uit het openbaar bestuur is de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden'). Dit percentage verschilt van het Vlaamse referentiecijfer van 18,2%. Bij 5% van de werknemers uit deze sector is er sprake van een acuut problematische situatie ('geen leermogelijkheden'). De sectorscore verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde.
- Voor 6,7% van de werknemers uit het openbaar bestuur is de situatie op het vlak van werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie'). Dit aandeel ligt onder dat van Vlaanderen, dat 10,6% bedraagt. Voor 0,9% is de situatie acuut problematisch ('acuut werk-privé-conflict'). Dit aandeel ligt onder het Vlaamse referentiecijfer van 2,3%.

11.2. De risico-indicatoren openbaar bestuur 2010

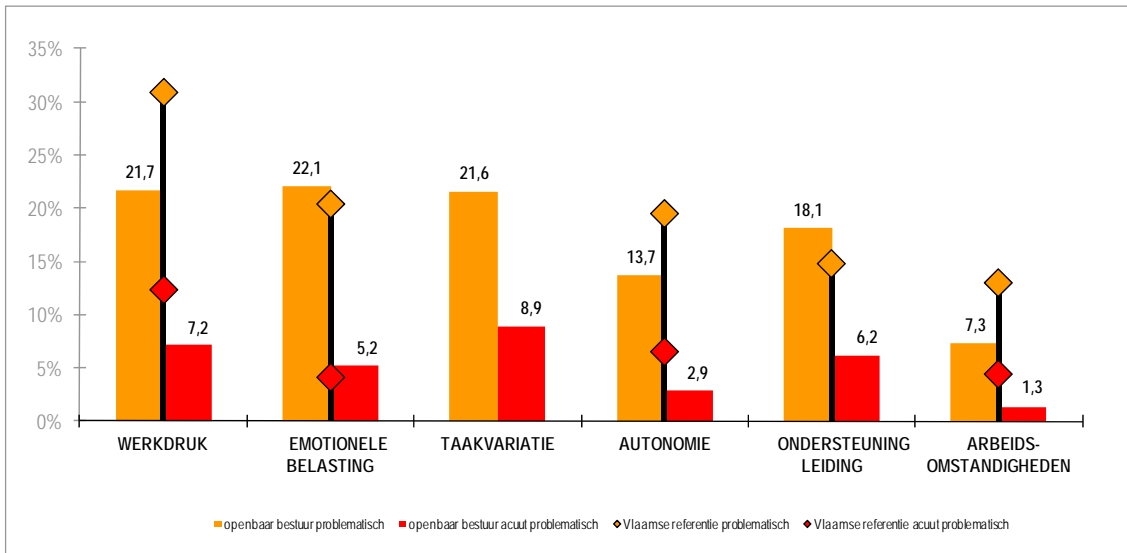
11.2.1. De cijfers

Tabel 21: Risico-indicatoren voor het openbaar bestuur – werknemers (2010)

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
WERKDRUK	N			
Openbaar bestuur	852	78,3	21,7	7,2
Vlaamse referentie	8186	69,1	30,9	12,3
		chi ² =31,719; p = 0,000		chi ² =20,074; p = 0,000
EMOTIONELE BELASTING	N			
Openbaar bestuur	852	77,9	22,1	5,2
Vlaamse referentie	8182	79,6	20,4	4,1
		chi ² =27,985; p = 0,000		chi ² =23,403; p = 0,000
TAAKVARIATIE	N			
Openbaar bestuur	852	78,4	21,6	8,9
Vlaamse referentie	8182	77,2	22,8	10,5
		chi ² = 1,587; p = 0,208		chi ² = 3,780; p = 0,052
AUTONOMIE	N			
Openbaar bestuur	853	86,3	13,7	2,9
Vlaamse referentie	8174	80,5	19,5	6,5
		chi ² =20,772; p = 0,000		chi ² =15,793; p = 0,000
ONDERSTEUNING LEIDING	N			
Openbaar bestuur	853	81,9	18,1	6,2
Vlaamse referentie	8190	85,2	14,8	5,4
		chi ² = 8,453; p = 0,004		chi ² = 1,859; p = 0,173
ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN	N			
Openbaar bestuur	899	92,7	7,3	1,3
Vlaamse referentie	8768	87,0	13,0	4,4
		chi ² =12,149; p = 0,000		chi ² =12,476; p = 0,000

11.2.2. Verschil openbaar bestuur en Vlaams gemiddelde risico-indicatoren 2010

Figuur 40: Risico-indicatoren voor het openbaar bestuur – werknemers (2010)

Voor **taakvariatie** verschilt de sector niet van het Vlaamse gemiddelde:

- Voor 21,6% van de werknemers uit het openbaar bestuur is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Het aandeel acuut problematisch ('extreem routinematig werk') ligt op 8,9%.

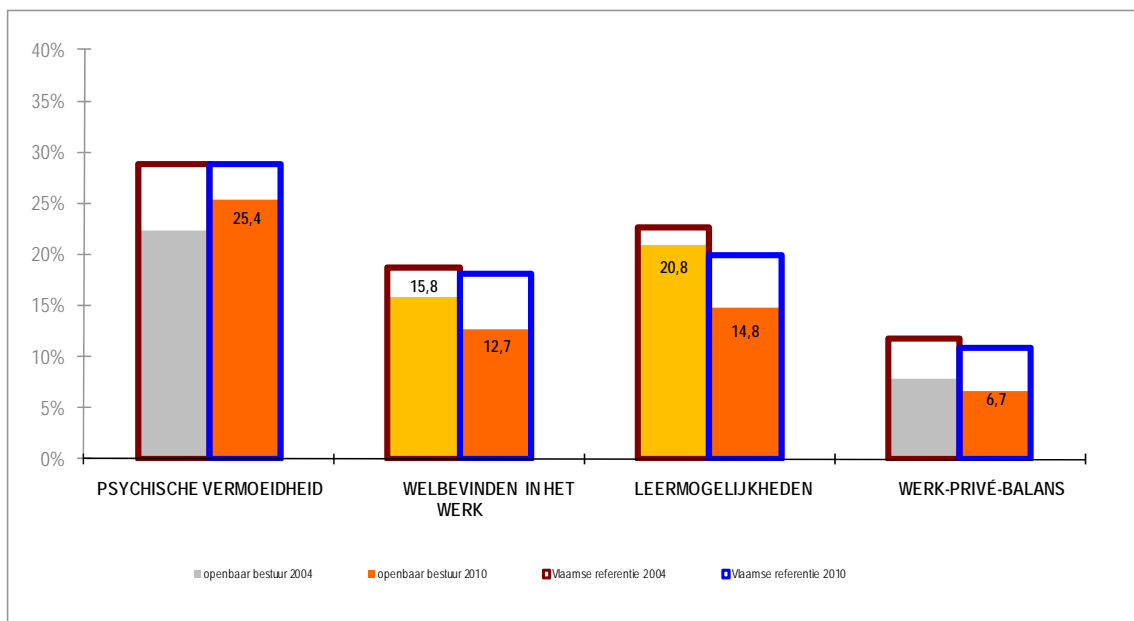
De sector verschilt voor **werkdruk**, **emotionele belasting**, **autonomie**, **relatie leiding** en **belastende arbeidsomstandigheden** van het Vlaamse gemiddelde. Voor werkdruk en autonomie en belastende arbeidsomstandigheden zijn de aandelen in de sector lager, voor de emotionele belasting en ondersteuning leiding zien we een hoger aandeel problematisch voor het openbaar bestuur:

- Voor 21,7% van de werknemers uit het openbaar bestuur is de situatie op het vlak van werkdruk problematisch ('hoge werkdruk'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 30,9%. Voor 7,2% is de situatie acuut problematisch ('extreem hoge werkdruk'). Ook dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 12,3%.
- Voor 22,1% van de werknemers uit het openbaar bestuur is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). Dit aandeel ligt boven het Vlaamse referentiecijfer van 20,4%. Voor 5,2% is de situatie acuut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk'). Ook dit aandeel ligt boven het Vlaamse referentiecijfer van 4,1%.
- Voor 13,7% van de werknemers uit het openbaar bestuur is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 19,5%. Voor 2,9% is de situatie acuut problematisch ('extreem beperkte autonomie'). Ook dit aandeel is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 6,5%.

- Voor 18,1% van de werknemers uit het openbaar bestuur is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 14,8%. Voor 6,2% is de situatie acuut problematisch ('negatieve relatie directe leiding'). Hier is geen significant verschil met het Vlaamse gemiddelde.
- Voor 7,3% van de werknemers uit het openbaar bestuur is de situatie op het vlak van de arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel ligt onder het Vlaamse referentiecijfer van 13%. Voor 1,3% van de werknemers uit de sector is de situatie acuut problematisch. Ook dit aandeel ligt onder het Vlaamse referentiecijfer van 4,4%.

11.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren openbaar bestuur 2004-2010

Figuur 41: Evolutie werkbaarheidsindicatoren problematisch voor het openbaar bestuur – werknemers (2004-2010)

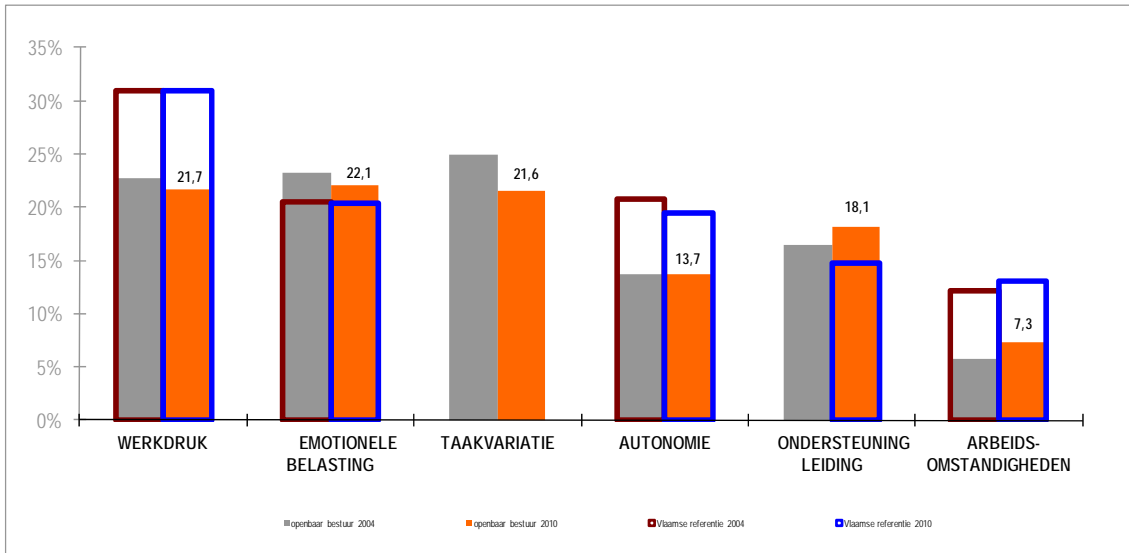

Voor welbevinden in het werk en leermogelijkheden is er sprake van een significant verschil tussen 2004 en 2010. Het aandeel werknemers in een problematische situatie op het vlak van welbevinden in het werk is in de periode 2004-2010 gedaald van 15,8% naar 12,7%. Het aandeel werknemers in een problematische situatie op het vlak van leermogelijkheden is in de periode 2004-2010 gedaald van 20,8% naar 14,8%.

In 2004 was het aandeel problematisch voor elk van de vier werkbaarheidsindicatoren lager dan het Vlaamse gemiddelde. In 2010 was dit ook zo.

11.4. Evolutie risico-indicatoren openbaar bestuur 2004-2010

Figuur 42: Evolutie risico-indicatoren problematisch voor het openbaar bestuur – werknemers (2004-2010)

Voor geen van de zes risico-indicatoren zien we een significante evolutie in de periode 2004-2010.

In 2004 was het aandeel problematisch voor werkdruk, emotionele belasting, autonomie en arbeidsomstandigheden voor de sector verschillend van dat van Vlaanderen. Voor werkdruk, autonomie en belastende arbeidsomstandigheden heeft de sector een kleiner aandeel problematisch dan Vlaanderen. Voor emotionele belasting is het aandeel problematisch hoger in de sector dan in Vlaanderen. Voor 2010 blijven deze verschillen met het Vlaamse gemiddelde bestaan, zij het dat in dat jaar de sector ook voor ondersteuning leiding de sector een hoger aandeel werknemers kent in een problematische situatie dan het Vlaamse gemiddelde.

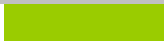

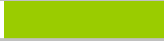

12. Sectorprofiel gezondheids- en welzijnszorg- werknemers

Het WBM-bestand 2010 bevat gegevens van 1389 werknemers uit de gezondheids- en welzijnszorg. De gezondheids- en welzijnszorg (nace 75,86-88) vertegenwoordigt volgens de gegevens van RSZ (2008) 11,8% van de Vlaamse tewerkstelling.

12.1. De werkbaarheidsindicatoren gezondheids- en welzijnszorg 2010

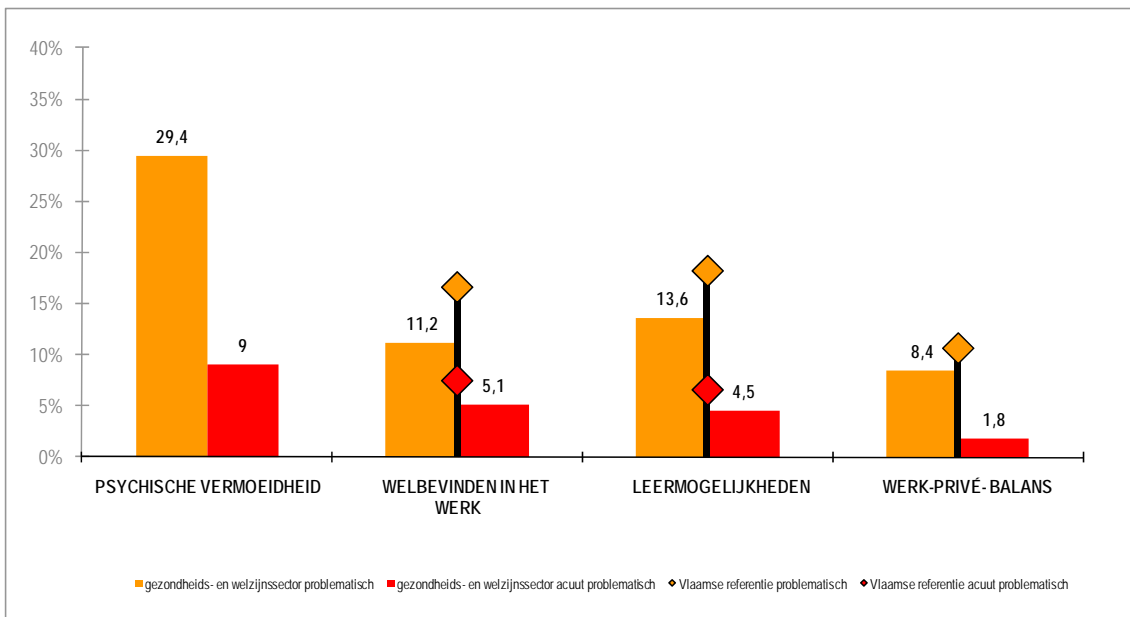
12.1.1. De cijfers

Tabel 22: Werkbaarheidsindicatoren voor de gezondheids- en welzijnszorg – werknemers (2010)

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID	N			
Gezondheids- en welzijnssector	1360	70,6	29,4	9,0
Vlaamse referentie	8751	70,2	29,8	9,4
		chi ² = 0,409; p = 0,522		chi ² = 0,143; p = 0,705
WELBEVINDEN IN HET WERK	N			
Gezondheids- en welzijnssector	1360	88,8	11,2	5,1
Vlaamse referentie	8765	83,4	16,6	7,5
		chi ² = 40,959; p = 0,000		chi ² = 13,699; p = 0,000
LEERMOGELIJKHEDEN	N			
Gezondheids- en welzijnssector	1270	86,4	13,6	4,5
Vlaamse referentie	8174	81,8	18,2	6,6
		chi ² = 26,976; p = 0,000		chi ² = 8,577; p = 0,003
WERK-PRIVE-BALANS	N			
Gezondheids- en welzijnssector	1365	91,6	8,4	1,8
Vlaamse referentie	8815	89,4	10,6	2,3
		chi ² = 6,744; p = 0,009		chi ² = 0,652; p = 0,419

12.1.2. Verschil gezondheids- en welzijnszorg en Vlaams gemiddelde werkbaarheidsindicatoren 2010

Figuur 43: Werkbaarheidsindicatoren gezondheids- en welzijnszorg – werknemers (2010)

Voor de indicatorscore **psychische vermoeidheid** is er geen significant verschil tussen de gezondheids- en welzijnszorg het Vlaamse gemiddelde:

- Voor 29,4% van de werknemers uit de gezondheids- en welzijnszorg is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress') en voor 9% is de situatie acut problematisch ('acute werkstress').

Voor **welbevinden in het werk, leermogelijkheden en werk-privé-balans** stellen we wel significante verschillen vast met het Vlaamse gemiddelde. De situatie in de gezondheids- en welzijnszorg is telkens voor een kleiner aandeel van de werknemers problematisch:

- Voor 11,2% van de werknemers uit de gezondheids- en welzijnszorg is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 16,6%. Voor 5,1% is de situatie acut problematisch ('ernstige demotivatie'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 7,5%.
- Bij 13,6% van de werknemers uit de gezondheids- en welzijnszorg is de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden'). Dit percentage verschilt van het Vlaamse referentiecijfer van 18,2%. Bij 4,5% van de werknemers uit deze sector is er sprake van een acut problematische situatie ('geen leermogelijkheden'). De sectorscore ligt onder het Vlaamse referentiecijfer van 6,6%.

Voor 8,4% van de werknemers uit de gezondheids- en welzijnszorg is de situatie op het vlak van werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie'). Dit aandeel ligt onder het Vlaamse referentiecijfer van 10,6%. Voor 1,8% is de situatie acuut problematisch ('acuut werk-privé-conflict'). Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde.

12.2. De risico-indicatoren gezondheids- en welzijnszorg 2010

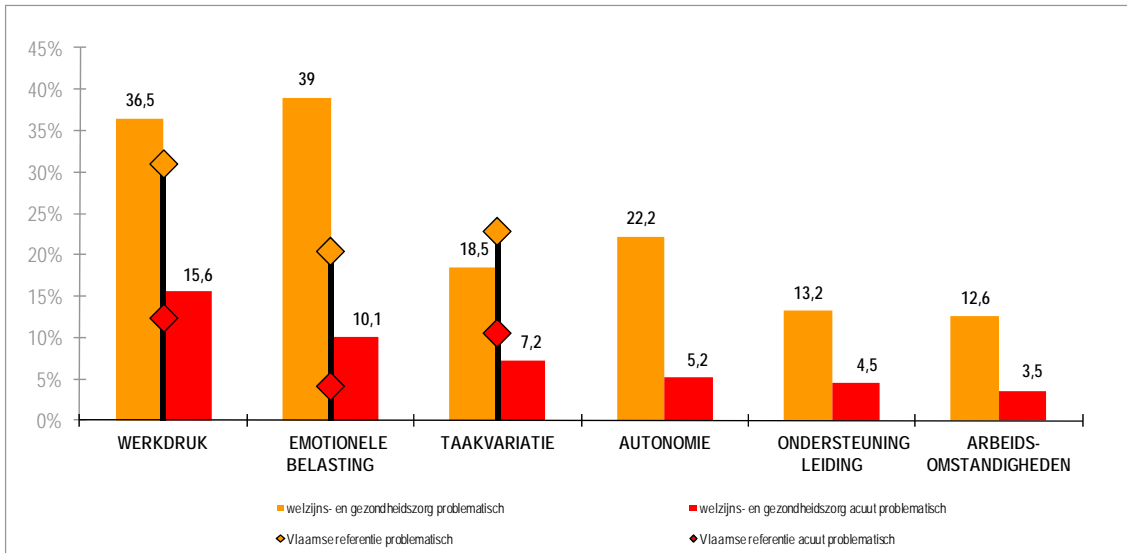
12.2.1. De cijfers

Tabel 23: Risico-indicatoren voor de gezondheids- en welzijnszorg – werknemers (2010)

			niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
			%	%	%
WERKDRUK		N			
Gezondheids- en welzijnssector	1270		63,5	36,5	15,6
Vlaamse referentie	8186		69,1	30,9	12,3
			chi ² =17,345; p = 0,000		chi ² =11,551; p = 0,001
EMOTIONELE BELASTING		N			
Gezondheids- en welzijnssector	1271		61,0	39,0	10,1
Vlaamse referentie	8182		79,6	20,4	4,1
			chi ² =339,162; p = 0,000		chi ² =111,850; p = 0,000
TAAKVARIATIE		N			
Gezondheids- en welzijnssector	1272		81,5	18,5	7,2
Vlaamse referentie	8182		77,2	22,8	10,5
			chi ² =16,050; p = 0,000		chi ² =18,344; p = 0,000
AUTONOMIE		N			
Gezondheids- en welzijnssector	1268		77,8	22,2	5,2
Vlaamse referentie	8174		80,5	19,5	6,5
			chi ² = 3,512; p = 0,061		chi ² = 2,086; p = 0,149
ONDERSTEUNING LEIDING		N			
Gezondheids- en welzijnssector	1275		86,8	13,2	4,5
Vlaamse referentie	8190		85,2	14,8	5,4
			chi ² = 1,367; p = 0,242		chi ² = 1,003; p = 0,317
ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN		N			
Gezondheids- en welzijnssector	1367		87,4	12,6	3,5
Vlaamse referentie	8768		87,0	13,0	4,4
			chi ² = 2,157; p = 0,142		chi ² = 0,018; p = 0,894

12.2.2. Verschil gezondheids- en welzijnszorg en Vlaams gemiddelde risico-indicatoren 2010

Figuur 44: Risico-indicatoren voor de gezondheids- en welzijnszorg – werknemers (2010)

Voor **autonomie, ondersteuning leiding en arbeidsomstandigheden** verschilt de sector niet van het Vlaamse gemiddelde:

- Voor 22,2% van de werknemers uit de gezondheids- en welzijnszorg is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Voor 5,2% is de situatie acuut problematisch ('extreem beperkte autonomie').
- Voor 13,2% van de werknemers uit de gezondheids- en welzijnszorg is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding'). Voor 4,5% is de situatie acuut problematisch ('negatieve relatie directe leiding').
- Voor 12,6% van de werknemers uit de gezondheids- en welzijnszorg is de situatie op het vlak van de arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden') en voor 3,5% van de werknemers uit de sector is de situatie acuut problematisch.

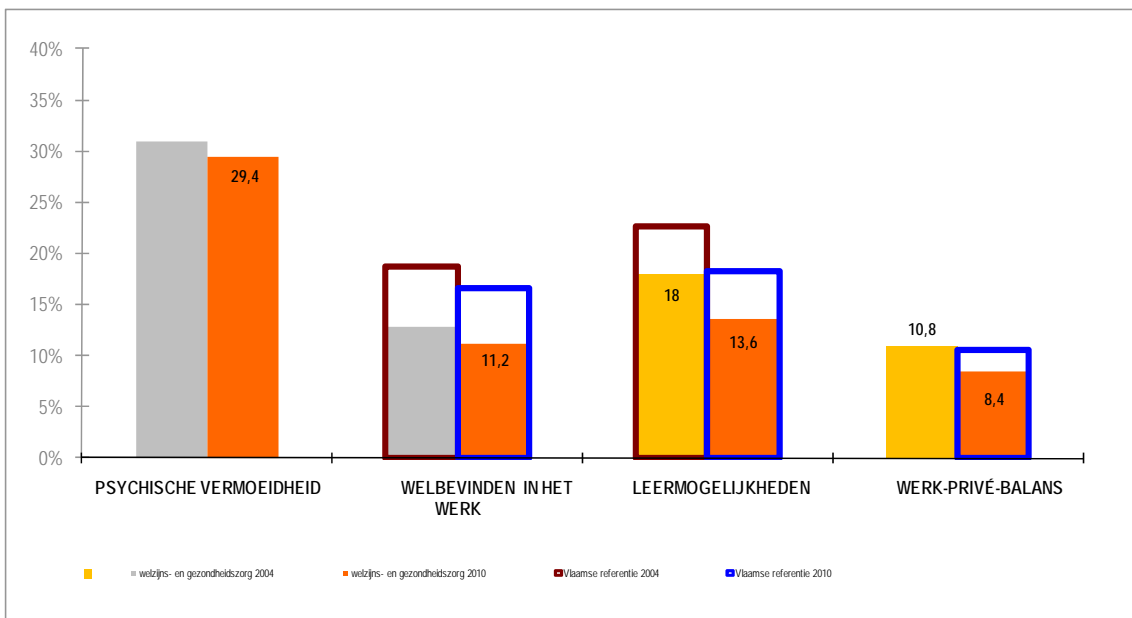
De sector verschilt voor **werkdruk, emotionele belasting en autonomie** van het Vlaamse gemiddelde. Voor werkdruk en emotionele belasting zijn de aandelen hoger voor de sector. Voor autonomie krijgen we het omgekeerde beeld:

- Voor 36,5% van de werknemers uit de gezondheids- en welzijnszorg is de situatie op het vlak van werkdruk problematisch ('hoge werkdruk'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer dat op 30,9% ligt. Voor 15,6% is de situatie acuut problematisch ('extreem hoge werkdruk'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer dat op 12,3% ligt.
- Voor 39% van de werknemers uit de gezondheids- en welzijnszorg is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). Dit aandeel ligt boven het Vlaamse referentiecijfer van 20,4%. Voor 10,1%

is de situatie acut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk'). Ook dit aandeel ligt boven het Vlaamse referentiecijfer van 4,1%. Voor 18,5% van de werknemers uit de gezondheids- en welzijnszorg is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Dit aandeel ligt onder het Vlaamse referentiecijfer van 22,8%. Het aandeel acut problematisch ('extreem routinematig werk') ligt op 7,2%. Ook dit aandeel ligt onder het Vlaamse referentiecijfer van 10,5%.

12.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren gezondheids- en welzijnszorg 2004-2010

Figuur 45: Evolutie werkbaarheidsindicatoren problematisch voor de gezondheids- en welzijnszorg – werknemers (2004-2010)

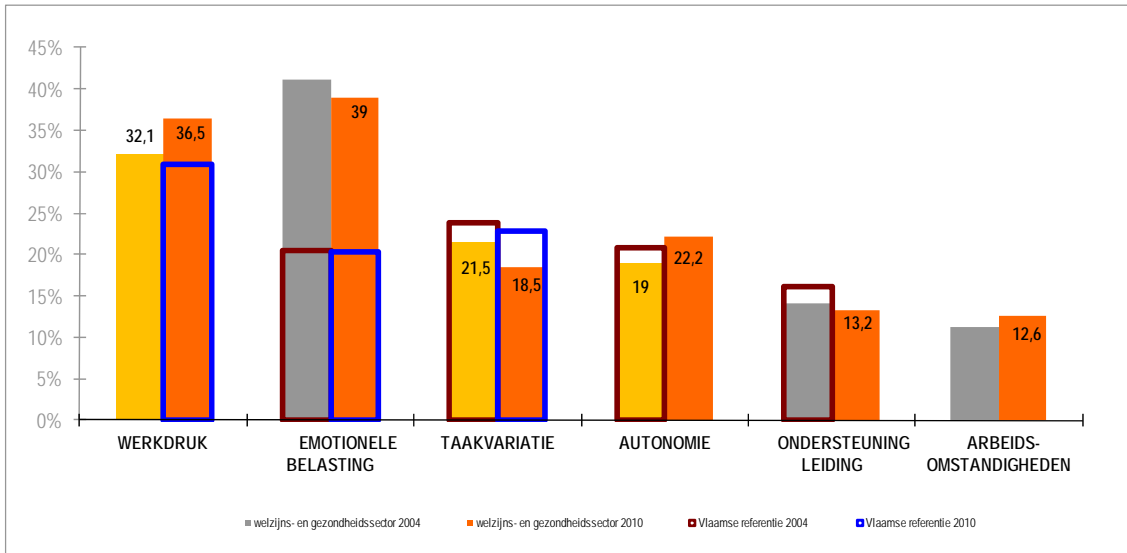

Voor twee van de vier indicatoren is er een significant verschil tussen 2004 en 2010. Het aandeel leermogelijkheden problematisch is gedaald van 18% naar 13,6%. Het aandeel werk-privé-balans problematisch is gedaald van 10,8% naar 8,4%.

In 2004 was het aandeel problematisch voor welbevinden in het werk en voor leermogelijkheden lager dan het Vlaamse gemiddelde. In 2010 was dit ook zo. De sector heeft in dat jaar ook een lager aandeel op het vlak van werk-privé problematisch dan het Vlaanderen.

12.4. Evolutie risico-indicatoren gezondheids- en welzijnszorg 2004-2010

Figuur 46: Evolutie risico-indicatoren problematisch voor de gezondheids- en welzijnszorg – werknemers (2004-2010)

Voor drie van de zes risico-indicatoren zien we een significante evolutie in de periode 2004-2010. Het aandeel werkdruk problematisch is toegenomen van 32,1% naar 36,5%. Het aandeel taakvariatie problematisch is gedaald van 21,5% naar 18,5%. Het aandeel met autonomie problematisch is toegenomen van 19% naar 22,2%.

In 2004 was het aandeel problematisch voor emotionele belasting, taakvariatie, autonomie en relatie leiding voor de sector verschillend van dat van Vlaanderen. Voor emotionele belasting had de sector een groter aandeel problematisch. Voor taakvariatie, autonomie en relatie leiding is het aandeel problematisch voor de sector lager. Voor 2010 blijft het verschil met Vlaanderen op het vlak van emotionele belasting en taakvariatie bestaan. Er is in 2010 ook een verschil op het vlak van werkdruk, waarbij het aandeel problematisch voor de sector hoger ligt dan in Vlaanderen.

13. Sectorprofiel onderwijssector-werknemers

Het WBM-bestand 2010 bevat gegevens van 984 werknemers uit de onderwijssector. De onderwijssector (nace 85) vertegenwoordigt volgens de gegevens van RSZ (2008) 9,5% van de Vlaamse tewerkstelling.

13.1. De werkbaarheidsindicatoren onderwijssector 2010

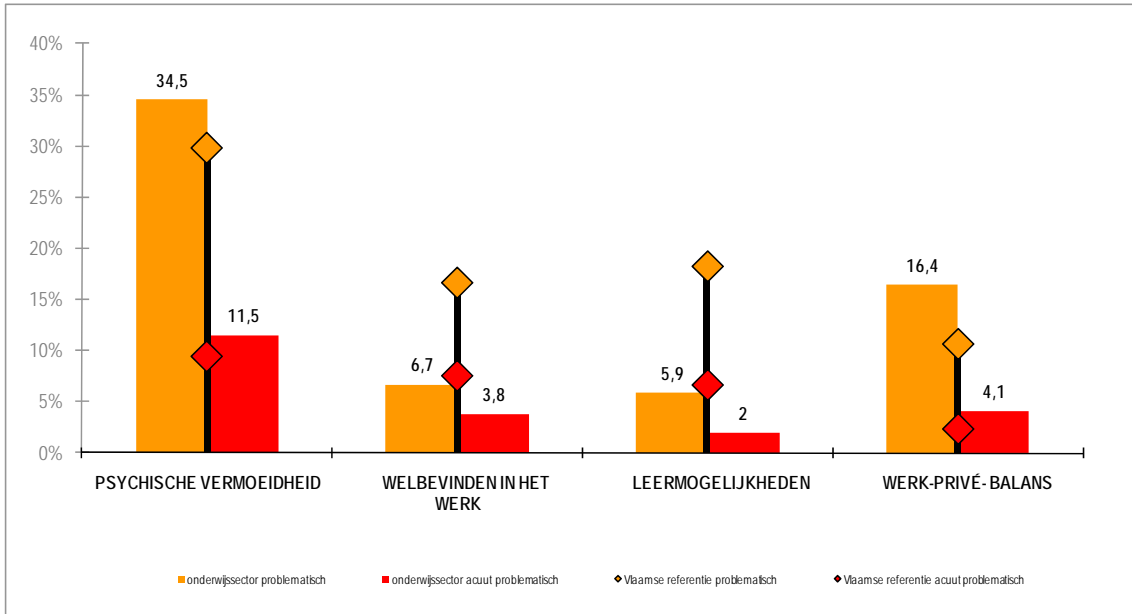
13.1.1. De cijfers

Tabel 24 : Werkbaarheidsindicatoren voor de onderwijssector – werknemers (2010)

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID	N			
Onderwijs	965	65,5	34,5	11,5
Vlaamse referentie	8751	70,2	29,8	9,4
		chi ² = 7,761; p = 0,005		chi ² = 5,102; p = 0,024
WELBEVINDEN IN HET WERK	N			
Onderwijs	969	93,3	6,7	3,8
Vlaamse referentie	8765	83,4	16,6	7,5
		chi ² = 80,717; p = 0,000		chi ² = 21,601; p = 0,000
LEERMOGELIJKHEDEN	N			
Onderwijs	894	94,1	5,9	2,0
Vlaamse referentie	8174	81,8	18,2	6,6
		chi ² = 98,285; p = 0,000		chi ² = 28,967; p = 0,000
WERK-PRIVE-BALANS	N			
Onderwijs	976	83,6	16,4	4,1
Vlaamse referentie	8815	89,4	10,6	2,3
		chi ² = 28,976; p = 0,000		chi ² = 12,747; p = 0,000

13.1.2. Verschil onderwijssector en Vlaams gemiddelde werkbaarheidsindicatoren 2010

Figuur 47: Werkbaarheidsindicatoren onderwijssector – werknemers (2010)

Voor alle indicatoren is er een significant verschil met het Vlaamse gemiddelde. De situatie in de onderwijssector is voor een kleiner aandeel van de werknemers problematisch voor welbevinden in het werk en leermogelijkheden. Voor psychische vermoeidheid en werk-privé-balans acut problematisch zien we het omgekeerde.

- Voor 34,5% van de werknemers uit de onderwijssector is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress'). Het Vlaamse referentiecijfer ligt lager namelijk op 29,8%. Voor 11,5% is de situatie acut problematisch ('acute werkstress'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 9,4%.
- Voor 6,7% van de werknemers uit de onderwijssector is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 16,6%. Voor 3,8% is de situatie acut problematisch ('ernstige demotivatie'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 7,5%.
- Bij 5,9% van de werknemers uit de onderwijssector is de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden'). Dit percentage ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 18,2%. Bij 2% van de werknemers uit deze sector is er sprake van een acut problematische situatie ('geen leermogelijkheden'). De sectorscore ligt onder het Vlaamse referentiecijfer van 6,6%.
- Voor 16,4% van de werknemers uit de onderwijssector is de situatie op het vlak van werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie'). Dit aandeel ligt boven het Vlaamse referentiecijfer van 10,6%. Voor 4,1% is de situatie acut problematisch ('acut werk-privé-conflict'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 2,3%.

13.2. De risico-indicatoren onderwijssector 2010

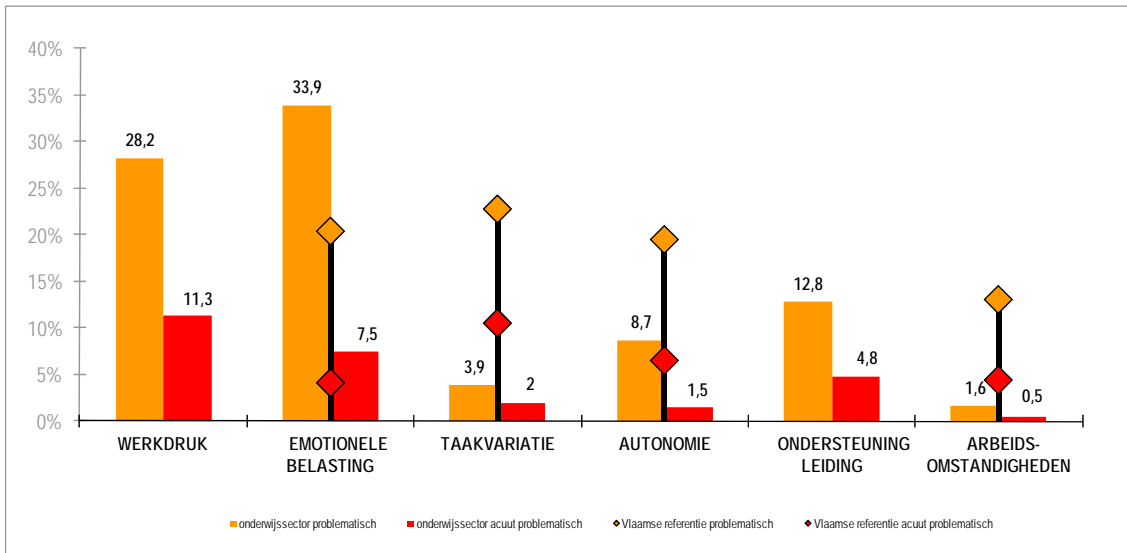
13.2.1. De cijfers

Tabel 25: Risico-indicatoren voor de onderwijssector – werknemers (2010)

		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
WERKDRUK	N			
Onderwijs	895	71,8	28,2	11,3
Vlaamse referentie	8186	69,1	30,9	12,3
		chi ² = 2,669; p = 0,102		chi ² = 0,655; p = 0,418
EMOTIONELE BELASTING	N			
Onderwijs	897	66,1	33,9	7,5
Vlaamse referentie	8182	79,6	20,4	4,1
		chi ² = 179,177; p = 0,000		chi ² = 57,252; p = 0,000
TAAKVARIATIE	N			
Onderwijs	897	96,1	3,9	2,0
Vlaamse referentie	8182	77,2	22,8	10,5
		chi ² = 151,769; p = 0,000		chi ² = 63,316; p = 0,000
AUTONOMIE	N			
Onderwijs	892	91,3	8,7	1,5
Vlaamse referentie	8174	80,5	19,5	6,5
		chi ² = 68,376; p = 0,000		chi ² = 31,644; p = 0,000
ONDERSTEUNING LEIDING	N			
Onderwijs	894	87,2	12,8	4,8
Vlaamse referentie	8190	85,2	14,8	5,4
		chi ² = 1,878; p = 0,171		chi ² = 0,175; p = 0,675
ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN	N			
Onderwijs	963	98,4	1,6	0,5
Vlaamse referentie	8768	87,0	13,0	4,4
		chi ² = 69,270; p = 0,000		chi ² = 21,072; p = 0,000

13.2.2. Verschil onderwijssector en Vlaams gemiddelde risico-indicatoren 2010

Figuur 48: Risico-indicatoren voor de onderwijssector – werknemers (2010)

Voor **werkdruk** en **ondersteuning leiding** verschilt de sector niet van het Vlaamse gemiddelde:

- Voor 28,2% van de werknemers uit de onderwijssector is de situatie op het vlak van werkdruk problematisch ('hoge werkdruk'). Voor 11,3% is de situatie acuut problematisch ('extreem hoge werkdruk').
- Voor 12,8% van de werknemers uit de onderwijssector is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding') en voor 4,8% is de situatie acuut problematisch ('negatieve relatie directe leiding').

De sector verschilt voor **emotionele belasting**, **taakvariatie**, **autonomie** en **arbeidsomstandigheden** van het Vlaamse gemiddelde. Voor emotionele belasting zijn de aandelen hoger voor de sector. Voor de andere indicatoren krijgen we het omgekeerde beeld

- Voor 33,9% van de werknemers uit de onderwijssector is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). Dit aandeel ligt boven het Vlaamse referentiecijfer van 20,4%. Voor 7,5% is de situatie acuut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk'). Ook dit aandeel ligt boven het Vlaamse referentiecijfer van 4,1%.
- Voor 3,9% van de werknemers uit de onderwijssector is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Dit aandeel ligt ver onder het Vlaamse referentiecijfer van 22,8%. Het aandeel acuut problematisch ('extreem routinematig werk') ligt op 2%. Ook dit aandeel ligt ver onder het Vlaamse referentiecijfer van 10,5%.
- Voor 8,7% van de werknemers uit de onderwijssector is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Dit aandeel ligt onder

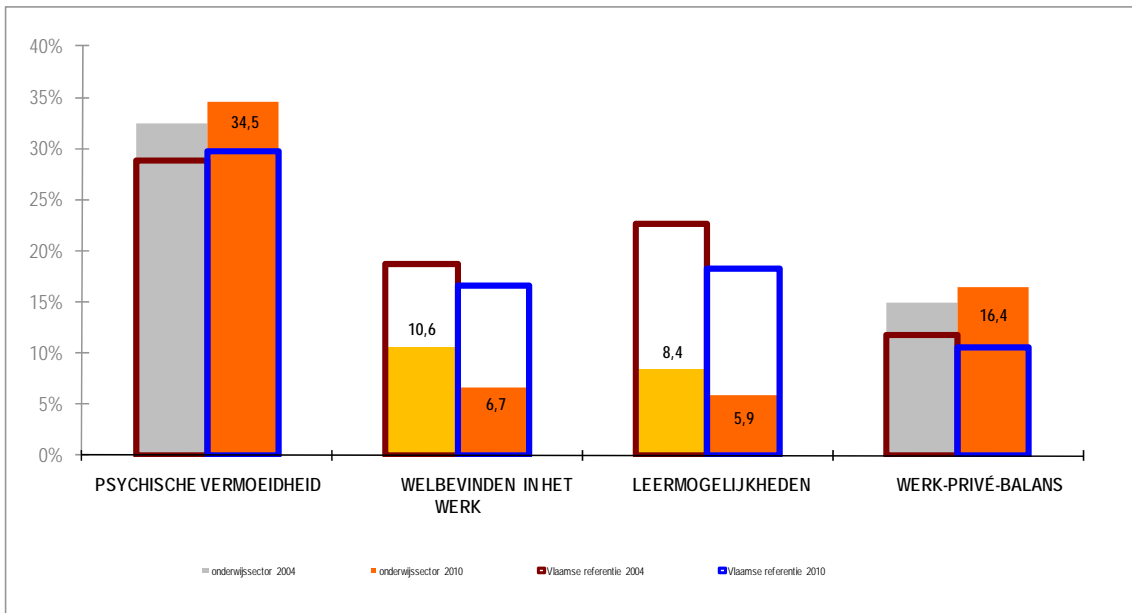
het Vlaamse referentiecijfer van 19,5%. Voor 1,5% is de situatie acut problematisch ('extreem beperkte autonomie'). Ook dit aandeel is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 6,5%.

Voor 1,6% van de werknemers uit de onderwijssector is de situatie op het vlak van de arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 13%. Voor 0,5% van de werknemers uit de sector is de situatie acut problematisch ('extreem belastende arbeidsomstandigheden'). Ook dit aandeel ligt onder het Vlaamse referentiecijfer van 4,4%.

13.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren onderwijssector 2004-2010

Figuur 49: Evolutie werkbaarheidsindicatoren problematisch voor de onderwijssector – werknemers (2004-2010)

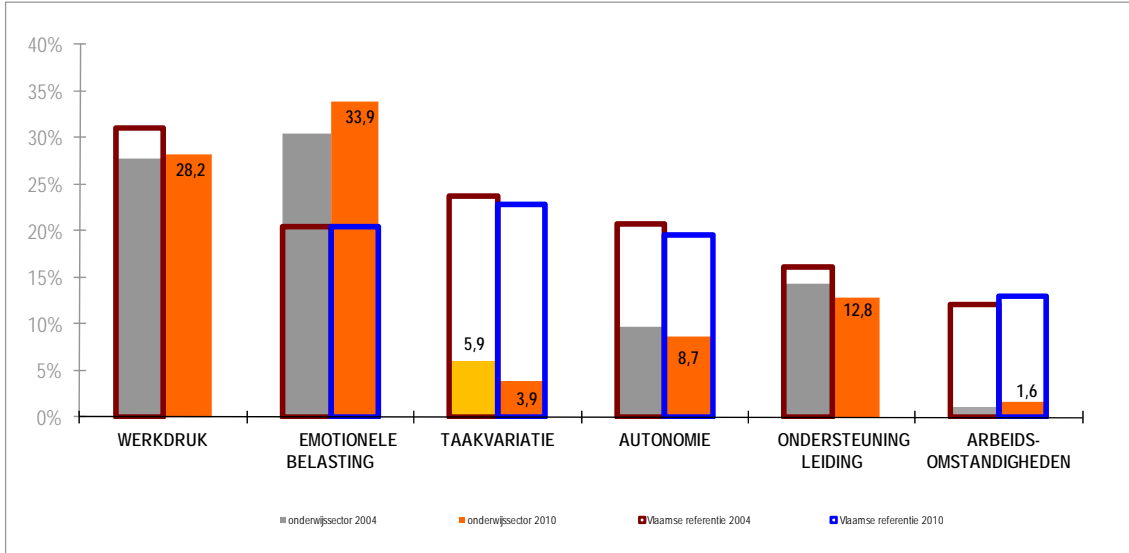

Voor twee van de vier werkbaarheidsindicatoren is er sprake van een significant verschil tussen 2004 en 2010. Het aandeel welbevinden op het werk problematisch is gedaald van 10,6% naar 6,7%. Het aandeel leermogelijkheden problematisch is gedaald van 8,4% naar 5,9%.

In 2004 was er voor alle indicatoren een verschil met het Vlaamse gemiddelde. Voor psychische vermoeidheid en werk-privé-balans ligt het aandeel in de sector hoger dan het Vlaamse gemiddelde. Voor welbevinden in het werk en voor leermogelijkheden ligt het aandeel problematisch in de sector lager dan het Vlaamse gemiddelde. In 2010 blijven de conclusies voor 2004 behouden.

13.4. Evolutie risico-indicatoren onderwijssector 2004-2010

Figuur 50: Evolutie risico-indicatoren problematisch voor de onderwijssector – werknemers (2004-2010)

Enkel voor taakvariatie zien we een significant evolutie in de periode 2004-2010. Het aandeel werknemers in een problematisch situatie op het vlak van taakvariatie is in die periode gedaald van 5,9% naar 3,9%.

In 2004 was het aandeel problematisch voor alle risico-indicatoren verschillend van het Vlaamse gemiddelde. Voor werkdruk, taakvariatie, autonomie, relatie leiding en arbeidsomstandigheden had de sector een kleiner aandeel werknemers in een problematische situatie. Voor emotionele belasting is het beeld omgekeerd. Voor 2010 blijven de vaststellingen behouden met uitzondering van werkdruk en ondersteuning leiding. Voor deze risico-indicatoren valt in 2010 het verschil met het Vlaamse gemiddelde weg.

Literatuurlijst

Bourdeaud'hui, R., Janssens, F, Vanderhaeghe, S. (2004), Nulmeting Vlaamse Werkbaarheidsmonitor, Indicatoren voor de kwaliteit van de arbeid op de Vlaamse arbeidsmarkt 2004, SERV/STV, Brussel, 2004

Bourdeaud'hui, R., Janssens, F, Vanderhaeghe, S. (2010), Informatiedossier Vlaamse Werkbaarheidsmonitor werknemers, Indicatoren voor de kwaliteit van de arbeid op de Vlaamse arbeidsmarkt evolutie 2004-2007-2010, SERV/Stichting Innovatie & Arbeid, Brussel, 2010

Bourdeaud'hui, R., Vanderhaeghe, S. (2010), Methodologische nota, vergelijking van de methodologie van de werkbaarheidsmonitor werknemers 2004-2007-2010 en zelfstandige ondernemers 2007-2010, SERV/Stichting Innovatie & Arbeid, Brussel, 2010

Bourdeaud'hui, R., Vanderhaeghe, S. (2009), Informatiedossier, *Wat maakt werk werkbaar 2004-2007-2010? Onderzoek naar determinanten van werkbaar werk op basis van de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor 2004-2007-2010 voor werknemers*, SERV/Stichting Innovatie & Arbeid, Brussel, 2011

Van Ruysseveldt, J., De Witte, H. & Janssens, F. (2002), Welzijn in het werk op de weegschaal. Onderzoek naar mogelijke invullingen van het concept 'werkbaarheidsgraad' en de haalbaarheid van een monitoringsysteem voor Vlaanderen, HIVA: Leuven